

ŽELEZAR

Jesenice, 18. februarja 1988

številka 7 • XXXVII

Nemi dimniki jeseniške železarne (foto: Irena Kučina)

Osebni dohodek za januar

Na področju osebnega dohodka smo se ob prehodu v novo leto srečali z nekaj posebnostmi:

- povečale so se prispevne stopnje od osebnega dohodka,
- bolniška odsotnost nad 30 dni se izplačuje neposredno iz sredstev TOZD in DSSS, hkrati so se nadomestila za bolniško odsotnost bistveno povečala,
- delovni dan manj kot v decembru zaradi prilagajanja dinamiki naročil,
- usmeritev, naj osebni dohodek ostane na ravni decembra.

Pri obračunu za januar smo izhajali iz predpostavke, da se neto osebni dohodek zaradi višjih prispevnih stopenj ne sme zmanjšati prav tako pa tudi ne zaradi manjšega števila delovnih dni.

Osnovo osebnega dohodka smo zaradi večjih prispevnih stopenj povečali za 19,7 % zaradi enega delovnega dne manj pa še dodatno za 4,3 %. Za enako učinkovitost je tako osebni dohodek ostal nespremenjen. Kljub temu je osebni dohodek za večino obratov nekoliko večji kot je bil za december. Najbolj pogosti vzroki so naslednji:

1. Podatki kažejo, da smo načrt skupne proizvodnje in prodaje preslegli. V večini obratov je bila dosežena boljša produktivnost kot v decembru, v TOZD Okrogli program pa je bila izboljšana zlasti struktura proizvodnje. Izjem je bilo tokrat malo. Na ravni obratov samo Jeklovlek in Livarna, seveda pa tudi posamezni oddelki v nekaterih drugih obratih.
2. Delavcem v neprekinjenem proizvodnem procesu je k večjemu osebnemu dohodku prispeval praznični dodatek, približno polovica delavcev pa si je raven OD popravila s sobotnim dopustom.
3. Bolniška odsotnost je za januar bistveno bolj plačana, kot je bila v decembru. To zlasti velja za bolniško odsotnost nad 30 dni, ki jo je doslej plačevala zdravstvena skupnost po zelo skopih merilih. Na podlagi spremenjenega sporazuma zdravstvene skupnosti lahko od novega leta naprej za bolnike z daljšo odsotnostjo bolje poskrbimo.

Resnici na ljubo moramo ugotoviti, da so k večjemu poprečju osebnega dohodka več prispevala spremena nadomestila za bolniško odsotnost kot boljši rezultati oziroma plačilo za delo. Marsikomu to ne bo zvenelo vzpodbudno, vendar je treba priznati, da so bila nadomestila za bolniško odsotnost nad 30 dni in občasno tudi za krajšo odsotnost tako nizka, da resničnim bolnikom niso omogočala preživetja. Z letošnjim januarjem je dokončno odpravljeno

veliko neskladje med osebnimi dohodki in nadomestili za bolniško odsotnost. Njuno usklajevanje bo tekoče, saj se bo osnova za bolniško povečala z istim odstotkom kot osnova za delo. Če bomo menili, da je odsotnost preslabo ali predobro plačana, se bomo lahko zavestno odločili za povečanje ali zmanjšanje osnove, medtem ko je bilo doslej nadomestilo za bolniško odsotnost predmet in žrtev poigravanja inflacije.

Večina obratov je dosegla večji osebni dohodek kot v decembru. Izjema sta le Jeklovlek in Livarna. Ta dva obrata sta v decembru za uspešno uresničitev svojih programov organizirala velik obseg nadurnega dela, ta mesec pa sta imela mnogo manj nadurnega dela. Zlasti v Jeklovleku je obseg proizvodnje in izvoza mnogo manjši kot v rekordnem decembru, zato je edini obrat, ki ni dosegel večjega osebnega dohodka na uro kot prejšnji mesec.

V primerjavi z decembrom se je osebni dohodek znatno povečal v obratih Žebljarna, Elektrode, Predelava valjanih trakov, Valjarna žice in profilov ter v Žičarni. Povsod je povečanje posledica izboljšanih rezultatov. V Valjarni žice, Žičarni in Elektrodah je največ prispevala boljša struktura proizvodnje, izdelovalci profilov in podbojev so izboljšali produktivnost, prav tako pa so uspešneje izvršili plan v Žebljarni, kjer so poleg tega izkoristili tudi velik del sobotnega dopusta.

Na koncu se še enkrat spomnimo, da je bilo prejšnji mesec skupaj z osebnim dohodkom za december izplačano 60.000 din na delavca na račun prihrankov od inovacij v celam

letu 1987. Tega zneska ne moremo všteti v osebni dohodek za december. Vse primerjave so izvedene na osebni dohodek brez 60.000 din. Na izplačilni dan so nekateri na to pozabili. Želje po večjem osebnem dohodku so pač razumljive. Objektivne okoliščine in omejitve jih ne morejo odpraviti.

Oddelek za nagrajevanje

Delavski sveti o gospodarskem načrtu za leto 1988

Letošnji gospodarski načrti TOZD in delovne skupnosti, pa tudi delovne organizacije so v javni razpravi vzbudili nekoliko večji — ne pa tudi presežni — odmev. Vzrok in vse posledice, ki iz njega izvirajo, so v NOVI »PARADIGMI« oziroma »FILOZOFIJI« PLANIRANJA, ki se kiti s privednikom »TRŽNA«: Osnove za priprave plana 1988 niso bile (več) razpoložljive proizvodne kapacitete in delovna sila, pač pa možnosti prodaje. Možnostim prodaje naj bi se prilagodil tudi PLAN KADROV, da bi s tem obdržali oziroma povečali že doseženo produktivnost dela.

Edini, ki ni sprejel gospodarskega načrta delovne organizacije sprejel pa je gospodarski načrt DSSS, je bil delavski svet DSSS. To seveda ni presenetljivo, saj je prav v delovni skupnosti načrtovan največji padec zaposlenih: 20 % (v Železarni 8,3 %). Stališča in pripombe, ki jih posreduje delavskemu svetu Železarne v usklajevanje, so naslednje:

— cilji v racionalizaciji dela na vseh področjih, v višji produktivnosti in boljši gospodarnosti so spre-

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnović, tehnični urednik Dare Bradašja, lektorica — novinarka Cvetka Martinčič, novinarki Lilijana Kos in Tanja Kastelic, administracija — Mira Keserović in Dinka Čatak. Naslov: Uredništvo Železarja, SOZD SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19, 26-20, administracija 26-21. Stavak in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Daljša trajajoča gospodarska kriza je pustila posledice povsod. Razraslo se je nezadovoljstvo, napetost je čutili v vseh odnosih, vedno manj je samoupravljanja in moči, s katero bi lahko zaustavili nenehno slabšanje našega gospodarskega položaja, življenjskega standarda, osebnih dohodkov in socialne varnosti. Koliko časa še? Kje so vzroki, ki bi jih morali odpraviti, če hočemo naprej?

V tej nemoči je zrasla moč delavstva, ki se je v zadnjih dveh letih začela izražati z odkritim nezadovoljstvom, prekinitvami dela in ne nazadnje smo temu končno lahko rekli tudi STAVKA.

Stavke so torej tu in z njimi se bomo v teh kriznih obdobjih prav gotovo še srečevali, zato prihajajo predlogi, da je stavko potrebno čimprej družbeno in pravno verificirati, jo zakoniti. Ali bo prišla tudi v ustavo? Delavci jo bolj ali manj sprejemamo kot način boja za svoje pravice, pa čeprav bi nam bilo ljubše, da po takih sredstvih ne bi bilo potrebno posegati.

Stavkovna pravila da ali ne?

In kje je tu sindikat? V mnogih stavkah doslej je bil kritiziran tudi sindikat. Morda tudi upravičeno. Včasih pa so bile take kritike tudi neupravičene, saj si je sindikat marsikje prizadeval in zahteval rešitve, ki pa jih kot forum žal ni dosegel. Zato bi kvečjemu potreboval večjo oporo v vseh članih sindikata in skupen nastop v stavki. Taka razmišljanja, ki smo jih slišali po nekaterih stavkah, že vodijo k neke-mu redu, pa čeprav v izredno občutljivi konfliktni situaciji, kot stavka je.

V sindikatu se ne sprašujemo več, ali bi delavce, ki so se odločili za stavko, podprli ali ne. Tu dileme ni! Sindikat mora biti z delavci v dobrem in slabem. In če je tako, potem se kaže dogovoriti tudi za neka pravila. Taka razmišljanja so vodila k temu, da je republiški sindikat pred kratkim sprejel osnutek stavkovnih pravil, ki jih sedaj obravnavamo tudi v naši železarni in so objavljena v tej številki Železarja.

Prve pripombe in ocene v Železarni so zelo podobne splošnim ocenam, ki prihajajo od drugod. Mnogi se sprašujejo, ali so nam taka pravila sploh potrebna in ali ne bi kazalo več razmišljati o tem, kako po samoupravnih poteh urediti zadeve, da potem do stavk niti ne bi prišlo. Prevladuje pa mišljenje, da če že potrebujemo pravila, potem naj bodo kratka in bolj načelna kot podrobna. Kajti natančnih pravil obnašanja res nima smisla pisati.

Obravnava stavkovnih pravil, ki jih daje v javno razpravo republiški svet ZSS, je torej priložnost, da osnovne organizacije sindikata, njeni organi in posamezniki temeljito ocenimo osnutek teh pravil in do 25. februarja posredujemo naša mišljenja in pripombe, ki jih bodo sestavljali pravil v največji možni meri tudi upoštevali. Čeprav železarji nimamo novejših izkušenj s stavkami, pa sem prepričan, da bodo pripombe železarjev lahko mnogo prispevale, da bomo sindikalni aktivisti v stavkovnih pravilih dobili primerno oporo za take konfliktno situacije.

Edo Kavčič,
predsednik IO KOO sindikata Železarne

Za 8,6 odstotka nad družbenim planom

Po podatkih statistične službe smo do 15. februarja izdelali 46.761 ton skupne proizvodnje in tako preseglili družbeni plan za 8,6 %, operativni program pa za 3,9 %. Načrtovano količino izpolnjujejo obrati:

- v TOZD TALILNICE: Jeklarna 1 (106,5 %);
- v TOZD PLOŠČATI PROGRAM: Valjarna blum.-štekel (103,9 %), HV Bela (118,5 %), HV Jesenice (143,4 %) in Valjarna debele pločevine (101 %);
- v TOZD OKROGLI PROGRAM: Elektrode (111,1 %), Žebljarna (109,4 %) in Valjarna žice (125,1 %).

V Jeklarni 1 so v petnajstih dneh vili 8.235 ton jekla ter preseglili načrtovano količino za 6,5 %.

V Jeklarni 2 so izdelali 87 sarž, kar je 7.451 ton jekla. Družbeni plan proizvodnje so izpolnili 102,9 % za operativnim programom pa so zaostali za 7 %.

V dvanaestih odpremnih dneh smo s 16.157 tonami končnih izdelkov in storitev preseglili družbeni plan prodaje za 9,9 %, operativni program pa za 10,3 %. Načrtovano količino je izpolnilo pet obratov:

- v TOZD PLOŠČATI PROGRAM: Valjarna blum.-štekel (104,3 %), HV Bela (111,8 %), HV Jesenice (135,8 %) in Valjarna debele pločevine (139,9 %);
- v TOZD OKROGLI PROGRAM: Valjarna žice (216,4 %).

Programsko - volilna konferenca osnovnih organizacij sindikata Železarne

V petek, 19. februarja, bo ob 12. uri v dvorani samoupravljalcev (bivši IBM) programsko - volilna konferenca osnovnih organizacij sindikata Železarne.

Na konferenci bomo obravnavali poročilo o delu konference in njenih organov v preteklem obdobju, usmeritve za nadaljnje delo in izvolili organe konference za naslednje mandatno obdobje.

Upoštevajte, da se bo delo konference nadaljevalo tudi po 14. uri.

Izvršni odbor KOO sindikata Železarne

(Nadaljevanje na 2. strani)

Kako primerjati dela in naloge?

Zahtevnost dela ugotavljamo s pomočjo kriterijev, ki jih mora biti toliko, da lahko ugotovimo vse razlike zahtevnosti posameznih del. Pri izbiri kriterijev se upoštevajo družbene usmeritve (skupne lastnosti dosedanjih metodologij), pomožne usmeritve in vrednote delovne organizacije.

Za določitev vrednot v delovni organizaciji smo se odločili za anketo med vodstvenimi delavci. Da bi izdelali pravilni izbor vrednot, je potrebno imeti široko paleto mnenj, ker nam le to zagotavlja, da pridemo do pravega izbora kriterijev, po katerih primerjamo posamezna dela.

Intervju je bil opravljen s 43 vodstvenimi delavci. Zastavili smo jim le eno vprašanje: »Kako primerjati dela in naloge, da se bodo razlikovale v zahtevnosti, oziroma kaj vse naj upoštevamo pri ugotavljanju razlik v zahtevnosti.«

Z odgovori naj bi odgovorili tudi na vprašanja:

— Katere so največje pomanjkljivosti sedanjega sistema vrednotenja zahtevnosti del in nalog?

— Katere napake se pri vrednotenju zahtevnosti po vašem mnenju najpogostejše pojavljajo?

— Ali se po vašem mnenju vrednotenje zahtevnosti del lahko tako

izpelje, da je objektivnost zagotovljena?

Predvideni in opravljeni intervju je bil:

predsednik in 5 podpredsednikov PO: odgovor skupen

6 direktorjev TOZD: trije odgovori

1 vodja DSSS: en odgovor

19 obratovodij: 17 odgovorov obratovodij in dva odgovora namestnika

9 direktorjev sektorjev: osem odgovorov direktorjev sektorjev in en odgovor namestnika

2 vodja proizvodnje: dva odgovora

Predlaganih je bilo 137 kriterijev, ki pa se pogosto med seboj razlikujejo le v izrazoslovju. Posredovani odgovori kažejo, da se kriterij zahtevnosti del pokriva z ostalimi sestavinami nagrajevanja. Vedeti moramo, da samo z zahtevnostjo dela ne obvladujemo sistema delitve osebnih dohodkov.

Večino predlaganih kriterijev lah-

ko vključimo v štiri kategorije ugotavljanja zahtevnosti del:

- potrebno znanje,
- odgovornost,
- napori in
- vplivi okolja oziroma pogoji dela.

Naslednja faza dela izhaja iz predlaganih kriterijev. Kriterije, ki bodo zajeti v konstrukciji metodologije, je potrebno definirati. Definicije morajo dati odgovor na štiri vprašanja:

- kaj pomeni,
- kaj vključuje,
- kako se izraža rezultat,
- kakšne so omejitve.

Vrednotenje delovnih nalog se bo usmerjalo na vrednote v kolektivu s tem, da se ne odstopa od postavljenih ciljev. Pri vrednotenju ne bomo zapostavljali nobenega dela, ker ima vsako delo svoje podatke, ki se enakovredno obravnavajo glede na podatke o zahtevnosti.

Vse pripombe, ki so bile dane v anketi, so bile analizirane in pred nadaljevanjem dela projektne skupine razčiščene.

(KO)

Molk — znak za alarm?!

Pa se je zgodilo, kar se je imelo zgoditi. Problemska konferenca ZK Železarn je za nami, razgrete glave so se ohladile, odgovorov na posamezna vprašanja in zahteve še vedno ni, sklepi s konference se še oblikujejo, odgovornost počasi izgublja domovinsko pravico v ozki Gornjesavski dolini, strokovnost in argumentiranost sta zamenjali sklicevanje na »že sprejeto« in ignoriranje.

Vsakemu se postavlja vprašanje: Kaj je prinesla novega problemska konferenca? Iluzorno bi bilo pričakovati, da bo samo sestankovanje že spremenilo sedanje stanje. Sklepe, kakršnikoli že bodo, bo treba uresničiti, jih spraviti v življenje in prav pri tem se največkrat izkaže uspešnost takih oblik delovanja in hkrati aktivnost vsakega komunista v svojem lastnem okolju.

V prejšnji številki Železarnja smo predstavili le poročilo s problemske konference. V torek smo lahko na LRP Triglav Jesenice slišali komentar novinarja, ki že vrsto let spremlja delo v naši delovni organizaciji, v petek nam je novinarka Gorenjskega glasa odprla neko razsežnost, ki smo jo mi, zaposleni v Železarni, najverjetneje spregledali, ali bolje rečeno: toliko smo že vpeti v stanje in odnose v Železarni, da nas posamezni nastopi vodstvenih delavcev niti ne presenečajo. Nekaj vprašanj vseeno kaže izpostaviti.

Glede na potek problemske konference in same prispevke na njej se postavlja vprašanje, zakaj je bilo treba čakati več kot tri mesece na sklic konference. Na dolgo in široko bi lahko ugibali o ozadju takega zavlačevanja, na dan bi lahko potegnili

tisto »o vroči juhi«. Še posebej pa so taka razmišljanja upravičena ob dejstvu, da kljub dogovoru na seji predsedstva SAK ZK Železarn ni bilo predstavljeno poročilo, ki naj bi ga sestavil eden od članov poslovnega odbora, o nepravilnostih v Železarni. Ker smo prvo poročilo podpredsednika poslovnega odbora že predstavili v Železarni, bi lahko pričakovali kaj več, kot le apel k spoštovanju reda, sprejetih dokumentov. V tem kontekstu so pripombe članov osnovne organizacije ZK kadrovskega sektorja povsem upravičene in daljnosežne.

Še nekaj o kulturnem dialogu. Ena temeljnih predpostavk kulturnega dialoga je, da znamo prisluhniti sogovorniku, mu odgovoriti na argumentirano postavljeno vprašanje argumentirano. Če ni izpolnjen ta predpogoj, se rado zgodi, da nekemu »zakuha«, še posebej v situacijah, ko ga njegov sogovornik ignorira ali celo žali. Praksa ignoriranja vprašanj je že dalj časa v Železarni zelo pogosta (glej rubriko Pregled sestankov SDS), pomen javne razprave o posameznih dokumentih pa najbrž ni v tem, da bi jih vedno le enoglasno sprejeli. Javna razprava naj bi odpravila šibke točke dokumenta, v

njej naj bi delavci dobili pojasnila na posamezne vprašanja. Le tako sprejeti in dopolnjeni dokument bodo delavci sprejeli »za svojega«, kar pomeni tudi veliko večjo verjetnost, da ga bodo uresničevali. Glede na to, kako so nekateri posamezniki, člani ZK, razpravljali, bi si drznili po zdravniško predpisati enostaven recept: dodatno idejnopolično usposabljanje.

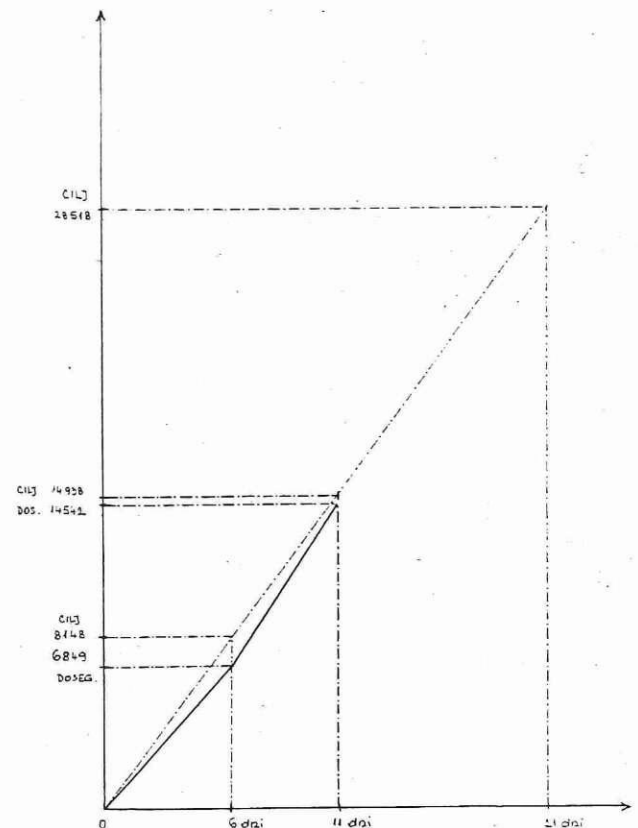
Marsikdo je bil presenečen ob izjavah, da predstavljajo delavci strošek za delovno organizacijo. Tako razmišljanje je le logično nadaljevanje vsega, kar se je že dogajalo ob prekatégorizaciji. Barantanje z ljudmi in številskami se nadaljuje. Ga lahko sploh še kdo ustavi?

Na dolgo bi lahko naštevali vprašanja, ki so ostala odprta tudi po tej problemski konferenci (nagrajevanje, reorganizacija, področje samoupravljanja in informiranja...), ko bi bilo treba nakazati le pot reševanja ali pa javno predstaviti ovire in težave s katerimi se srečujemo pri reševanju in uresničevanju že sprejetih nalog.

In zakaj molk predstavnikov osnovnih organizacij ZK iz temeljnih organizacij, ki jih je predsedujoči večkrat pozival k razpravi? Razpravljali niso ne o nepravilnostih v Železarni ne o tistem delu gradiva, ki se nanaša na delovno organizacijo v letu 1988. Molk je lahko tudi znak za alarm!

Mile Crnović

doseganje skupnega cilja poslovanja

V enajstih dneh meseca februarja smo dosegli 14.542 mio din realizacije ali 97 % cilja.

Volitve delegatov in delegacij DO Železarna Jesenice v samoupravne organe SOZD Slovenske Železarne

Delavski svet Železarne bo na svoji 4. redni seji, ki je sklicana v četrtek, 18. februarja, razpravljati in nato sprejeti tudi ustrezen sklep o razpisu volitev delegatov in delegacij DO Železarna Jesenice v samoupravne organe SOZD Slovenske Železarne. Volitve bomo izvedli sredi prihodnjega meseca.

Minili sta že dve leti, odkar smo z neposrednimi volitvami izvolili dve osem članski delegaciji za delavski svet in zbor interne banke ter enega delegata v odbor SDK SOZD SZ.

V tem mesecu smo v TOZD in DSSS izvedli nalogo evidentiranja in kandidiranja možnih delegatov, ki bodo v naslednjem mandatu v samoupravnih organih SOZD zastopali interese delavcev Železarne Jesenice. Razprave na SDS smo sklenili na temeljnih kandidacijskih konferencah (TKK), ki so jih sklicali predsedniki IO OO sindikata v vseh temeljnih samoupravnih okoljih.

Zapisniki TKK potrjujejo, da bi-stvenih pripomb na predlog možnih kandidatov ni bilo. Na vrsti je še naloga volilne komisije na ravni Železarne, da na osnovi zapisnikov o poteku TKK ugotovi, ali je kandidatna lista skladna z ustavnimi določili zakona in samoupravnimi splošnimi akti in le - to objavi.

Predvideni možni kandidati so:

- za delavski svet SOZD:
- 1. Ljubo Komljanec — TOZD Okrogli program
- 2. Janez Koren — TOZD Družbeni standard

- 3. Janez Kunstelj — DSSS
- 4. Stane Martinuč — TOZD Tehnične dejavnosti
- 5. Franc Piberčnik — TOZD Tehnične dejavnosti
- 6. Franc Podlipnik — TOZD Ploščati program
- 7. Dušan Sikošek — DSSS
- 8. Milena Šolar — DSSS.

— za odbor SDK SOZD:

- 1. Bogomir Svetina — TOZD Tehnične dejavnosti

— za zbor interne banke SOZD:

- 1. Jernej Hočevar — TOZD Komerciala
- 2. Katarina Kos — DSSS SEOI
- 3. Matevž Malej — DSSS FRS
- 4. Polonca Marjanovič — DSSS SEOI
- 5. Tomaž Ramuš — DSSS FRS
- 6. Nejra Rizvanović — DSSS FRS
- 7. Igor Vajs — TOZD Komerciala
- 8. Maja Žagar — DSSS FRS

Dokončno kandidatno listo bomo objavili v eni prihodnjih številok Železarnja.

Za volilno komisijo
Železarne
Mirko Rabič

Komisija za družbeno ekonomske odnose pri KS ZSMS Železarne vabi na okroglo mizo s temo:

Kadrovske štipendiranje in zaposlovanje štipendistov v Železarni Jesenice

ki bo v petek, 19. februarja, v spodnjih prostorih restavracije Železarne Jesenice ob 12. uri. Dnevni red:

1. Uvod:
 - način pridobivanja štipendije
 - kriteriji za višino štipendije
 - možnosti za zaposlitev (sedanja, načrt za prihodnost)
2. Razprava in zaključek teme
3. Razgovor o možnostih skupnih akcij (KS ZSMS in štipendisti) na vseh področjih mladinskega dela

Delavski sveti o gospodarskem načrtu za leto 1988

(Nadaljevanje s 1. strani)

— nujna je krepitev informacijskega sistema,

— plan ni izdelan na osnovi določil 167. in 168. člena statuta delovne skupnosti,

— marketinški pristop pri pripravi plana pušča odprto vprašanje neizkoriščenih proizvodnih kapacitet,

— kadrovske preobrate, ki je bil izražen že v letu 1987, bi moral biti vsebovan že v srednjeročnem planu, saj smo poznali posledice, ki jih bo prineslo obratovanje Jeklarne 2,

— svetovnim trendom moramo slediti tudi zboljševanjem kvalifikacijske strukture in predvsem z modernizacijo in tehničnimi izboljšavami, ne samo z zmanjševanjem števila delavcev,

— kadrovska usmeritev plana nujno zahteva zmanjševanje števila nadur, števila ur za manjkajoče zmanjševanje pogodbenega dela, zunanjih izvajalcev,

— bojimo se, da bo predlagatelj zmanjšanja števila delavcev (PO) zvrnil vso odgovornost ob škodi (povečan izdelek ob uvedbi samokontrole), ki bo lahko pri tem nastala, na samoupravne organe.

Delavski svet TOZD Ploščati program glede zmanjšanja števila zaposlenih ni tako zaskrbljen: Razen v HVJ naj bi zmanjšanje števila zaposlenih ne bilo ovira za izpolnjevanje planskih obvez. Opozarjajo pa na zaskrbljujočo strukturo in usposobljenost kadra, ki upravlja moderne in drage naprave. Delavski svet opozarja tudi na številne pogoje, ki morajo biti izpolnjeni, da bi dosegli pla-

nirane rezultate (neskladja v proizvodnih kapacitetah finalnih obratov, slaba kondicija proizvodnih agregatov, ustrezen vložek, vzdrževanje itd.). Pogrešajo plan koriščenja sredstev investicijskega vzdrževanja, katerega realizacija je poleg AZ eden od pogojev za izpolnjevanje količinskega in asortimanskega plana proizvodnje.

Delavski svet in odbor za gospodarstvo TOZD Okrogli program imata na gospodarski načrt naslednji pripombi:

1. Proizvodnja je odvisna od pravočasne in zadostne količine naročil, asortimana naročil in zadostnega števila zaposlenih, zato bomo redno mesečno količino proizvodnje korigirali po analizi vseh treh faktorjev.

2. Predlagamo ponovno kontrolo nekaterih izračunanih izplenov.

Sprejela sta tudi ostale pripombe in predloge SDS, ki opozarjajo na zastoje, pomanjkanje naročil, neresnost nekaterih obratov, nizke premijske postavke, premalo dobrih kadrov itd.

Sodeč po zapisniku delavskega sveta TOZD Komerciala, ta temeljna organizacija nima večjih pripomb na gospodarski načrt. Strinja se s pripombo SDS nabava in zunanja trgovina, da se število zaposlenih v komerciali ne sme zmanjševati.

Skop je bil tudi delavski svet TOZD Talilnice. V sklepu zadoljuje TOZD Komerciala, da čimprej preskrbi naročila kupcev za realizacijo plana prodaje.

Širše je gospodarski načrt obravnaval delavski svet TOZD Tehnične dejavnosti in imel naslednje pripombe:

Obravnavani so bili kriteriji za reševanje kadrovske problematike v zvezi s tehnološkimi viški. Sprejeti so bili sklepi v zvezi z razporeditvijo viškov delavcev ob ukinitvi martinare.

Ob obravnavi plana kadra, ki predstavljajo tehnološki višek, so bili sprejeti še naslednji sklepi:

— Zaradi ustavitve proizvodnje v SM jeklarni in ustavitve livne jame EP bo v TOZD Talilnice prišlo do tehnološkega viška 139 delavcev. Od tega bo 60 delavcev razporejenih v TOZD Talilnice, ostali pa predvsem v proizvodne TOZD, deloma v TOZD Tehnične dejavnosti in izjemoma tudi v delovno skupnost.

— Da bi vsem zaposlenim zagotovili socialno varnost v okviru Železarne Jesenice, delavski svet soglašal, da v skladu s 67. členom pravilnika o delovnih razmerjih sklene delovno razmerje z določenim številom teh delavcev. O konkretnih potrebah in številu se dogovorijo vodstva TOZD in obratov ter kadrovskega sektorja, razporeditev pa izvede odbor za delovna razmerja TOZD.

— Pri predlogu razporeditve delavcev iz TOZD Talilnice naj kadrovskega sektorja upošteva njihovo strokovno izobrazbo, oziroma z delom pridobljene delovne zmožnosti in psihofizične ter zdravstvene sposobnosti.

— Vodstvo TOZD naj takoj prouči možnost zaposlitve jeklarjev na tistih delih, ki jih sedaj v Železarni Jesenice opravljajo zunanji izvajalci.

— Delovnih nalog »vzdrževanje prog« v TOZD Tehnične dejavnosti niso vključili v plan kadrov.

Psihološki in sociološki nebodigatreba

... V naši železarni je 46 odstotkov tistih, ki neposredno proizvajajo, in 54 odstotkov tistih, ki to proizvodnjo le spremljajo. Prišel je trenutek stremenja, ko se moramo odločiti, kaj bomo razvijali in kaj bomo opuščali — ali bomo izdelovali psihološke, sociološke in druge analize ali kaj drugega...» tako dr. Marin Gabrovšek, podpredsednik poslovnega odbora za razvoj.

Take razvojne perspektive, kot jih nakazujejo citirane misli, izrečene iz najkompetentnejšega mesta, sproži jo vrsto vprašanj in pomislekov. Strinjamo se ugotovitvi, kar bom v nadaljevanju tudi podkrepil z dejstvi, da je v delovni organizaciji za proizvodnjo, kot jo imamo, preveč zaposlenih. Kar pomeni, da so kadrovske normativne na eni strani prebogate in na drugi strani preohlapno definirane. Vendar pa se postavlja vprašanje, kako to stanje korigirati oziroma odpraviti. Mar res tako, da bomo v delovni organizaciji ukiniteli kar cela področja? Po videnju dr. Gabrovške je najprej potrebno izkoreniniti psihologijo in sociologijo. Osebo menim, da sta psihologija in sociologija v vsaki delovni organizaciji še kako potrebni in da proizvodnjo mnogo bolj obremenjujejo tisti delavci, katerih delo je mogoče z minimalnimi posegi in stroški drugače organizirati, nadomestiti ali poenostaviti, oziroma napraviti nekajkrat hitreje s pomočjo računalnikov in tehnoloških rešitev. Ali niso danes, na pragu 21. stoletja, največji anahronizem nekvalificirana, garaška, umazana in zdravju škodljiva dela v proizvodnji in enostavna, monotona, ubijajoča ponavljajoča se dela v pisarnah? Ali je potrebno zaposlenim v železarni navajati, koliko takih del imamo? Zakaj niso naše razvojne perspektive naravnane v to sfero, v odpravljanje takega dela?

Koliko sta psihologija in sociologija v delovni organizaciji potrebni, ne bom poskušal utemeljevati sam. Naj mi pri tem pomaga S. P. Robbins, avtor knjige »Vodenje: pojmi in praksa« učenika za študente iz predmeta uvod v vodenje (S. P. Robbins: Management: Concepts and Practices; Prentice — Hall, Inc., New Jersey, 1984):

»Pojem vodenje se nanaša na reakcije zaposlenih, ki jih je možno opazovati. Vodja mora poznati vedenje zaposlenih v okviru delovne organizacije... Osnovna pozornost je usmerjena na individualno vedenje. Te oblike vedenja, ki so predmet psihologije, vključujejo področja, kot so stališča, osebnost, zaznave, učenje in motivacija. Seveda pa je pozornost usmerjena tudi na vedenje v skupinah in teme, kot so norme, konformnost, vloge in skupinska dinamika. To področje pa je predmet sociologije in socialne psihologije. Cilji poznavanja vedenja so vedenje razlagati in ga napovedati. Zakaj so vodjem te informacije potrebne? Preprosto zato, da lahko vplivajo na vedenje delavcev. Vemo, da je uspeh vodstva odvisen od tega, kako delavci izvršijo posamezne naloge. Da bi dosegel ta cilj, mora vodja razpolagati s podatki o vzrokih vedenja delavcev in znati napovedati reagiranje delavcev na poteze, ki jih vodstvo podvzame.«

Naj k temu citatu priključim še citat iz knjige avtorjev Katza in Kahna o socialni psihologiji organizacij (D. Katz in R. L. Kahn: The Social Psychology of Organizations, John Wiley & Sons, Inc., 1966): »Analize (pregledi) morale, občutkov, stališč in prepričanj delavcev so nujne, saj zagotavljajo vodstvu povratno informacijo o človeški plati proizvodnega procesa. Največja slabost analiz pa je nesposobnost vodstva, da jih koristno uporabi.«

Ne da bi se spuščal na druga področja industrijske psihologije in sociologije je jasno, da so strokovnjaki tega profila v sodobni delovni organizaciji kakršnegakoli tipa danes nepogrešljivi. O tem sploh ni nobenega dvoma. O tem lahko dvomi le nekdo, ki teorije organizacije, socialnih sistemov in vodenja ne pozna, noče poznati ali ne prizna.

Seveda pa je povsem drugo vprašanje, koliko je vodstvena struktura pripravljena pri svojem odločanju upoštevati podatke in informacije, ki jih ti delavci v določenih oblikah (največkrat v obliki poročil, analiz in študij) posredujejo. Še zlasti se to vprašanje postavlja tedaj, ko se določeni podatki ne pokrivajo s hoteli, cilji in interesi vodstva (npr. podatki o zadovoljstvu zaposlenih, o njihovem mnenju v zvezi s posameznimi ukrepi in rešitvami, na primer načini vrednotenja in nagrajevanja itd.). Neupoštevanje teh informacij vodi nujno do manj kakovostnih odločitev na eni strani in do manj uspešnih izvedeb na drugi strani. Če pa bi imeli vodstvo na drugi strani, ki bi upoštevalo te informacije, bi se lahko izognili mnogim težavam, ki jih imamo danes.

je tudi vzrok, da se tem informacijam, zlasti v razvitem svetu, pripisuje vedno večji pomen. Le tako je namreč mogoče pridobiti delavce in jih motivirati za skoraj neverjetne dosežke (npr. ničelni izmet).

Naj končam s primerom iz vsakdanje prakse: 22. oktobra 1985 je oddelek za industrijsko psihologijo pripravil analizo »Odsotnost zaradi letnih dopustov in odsotnost v odnosu do proizvodnje«, ki jo je izdelala sociologinja Miljana Vegnuti. Med drugim so v analizi zapisane tudi naslednje ugotovitve: »Izhajajoč iz pozitivnega trenda storilnosti, ki kaže, da disfunkcija prisotnosti delavcev v avgustu ni zgolj slučajna, smo ugotavljali zveze med številom efektivnih ur in višino skupne proizvodnje za obdobje januar 1984—avgust 1985 v splošnem in v posameznih delih železarne... Logično povezano število delavcev—višina proizvodnje zamegljujejo neurejeni normativni organizacije dela v razporeditvi dela in delavcev — celo v absurdni tendenci, da manj delavcev lahko naredi več... Visoko odsotnost delavcev je v železarni mogoče v splošnem nadomestiti z različnimi metodami, za katere menimo, da imajo v sebi še ogromne potencialne, ki se v odnosu do višine proizvodnje kažejo kot nepojasnjena varianca... Prikazane zakonitosti gibanja pri nas kažejo, da proizvodnja poteka še v fazi ogromnih rezerv človeških potencialov, v ohlapni organizaciji dela in ob neizdelanih normativih.«

Ta analiza, ki skuša s pomočjo racionalnih in s podatki podprtih argumentov zaustaviti neznozne pritisk, ki jih je doživljal kadrovske sektor, po zaposlovanju novih delavcev, ob edini argumentaciji, »da so slabi proizvodni rezultati posledica pomanjkanja delavcev« (kar lahko preberemo tudi v poslovnem poročilu za leto 1987), je bila označena kot psihološki ficirni. Dejansko pa analiza nudi oporo za sprejete odločitve, kot so bile — žal dve leti kasneje — tudi sprejete: število zaposlenih je, za obseg proizvodnje, kot ga imamo, preveliko.

Naj ponovim še enkrat: ne gre za vprašanje, ali so strokovnjaki s področja družboslovja v železarni potrebni ali ne. Gre za vprašanje, ali in kako se njihovo znanje upošteva ter kakšen vpliv imajo te strukture na procese odločanja v delovni organizaciji.

Naj mi bo dovoljeno, da prispevek končam z mislimi dr. K. Ishikawe, enega od vodilnih strokovnjakov za obvladovanje kakovosti. Morda nam bodo te misli pomagale k spoznanju o potrebnosti posameznih strokovnih strani in prepletenosti strokovnih pri tako — na prvi pogled zgolj — tehničnih vprašanj, kot je kakovost: »Pri vodenju organizacije je prva skrb vodstva zadovoljstvo ljudi, ki so povezani z njo. Če ljudje niso zadovoljni in ne morejo postati zadovoljni, potem taka organizacija ne zasluži, da obstaja. Prva naloga zaposlovanja je, da imajo zaposleni ustrezne prihodke. Upoštevanje mora biti, da so ljudje in dana jim mora biti možnost, da so pri svojem delu zadovoljni in da srečno živijo.«

Naš problem je predvsem ta, da se nam take misli kažejo kot sanjske in da bi jih, če ne bi vedeli, katere avtoriteta jih je izrekla, pripisali bolnemu sanjaču, ki z realnim življenjem nima niti najmanjše zveze.

mag. Bojan Erjavšek

Hm... hm...

Kljub vsem težavam, s katerimi se srečujemo in bomo srečevali delavci, nam humorja, kot kaže, ne manjka. Tako nam je odbor za gospodarstvo pri delavskem svetu delovne skupnosti postregel z naslednjo »pustno šalo«:

»Odbor za gospodarstvo je obravnaval idejni predlog »Strokovni razvoj, ciljno vodenje in napredovanje na DM« avtorja Matjaža Pribošiča, katerega oceno je podal oddelek za zaščito ind. lastnine, in odobrili 100 % nadomestilo v višini 13.300 din.«

Pregled dela skupne disciplinske komisije TOZD in delovne skupnosti skupnih služb

V današnji številki objavljamo pregled dela skupne disciplinske komisije v januarju.

Direktorji TOZD in sektorjev so v januarju vložili 22 zahtevkov za vodenje disciplinskega postopka, ki jih je komisija skupaj še z nekaj zahtevki iz decembra obravnavala na štirih javnih obravnavah. Skupaj je komisija obravnavala 30 delavcev in izrekla 28 ukrepov (od tega 8 ukrepov prenehanja delovnega razmerja ali preklic pogodno odloženega prenehanja delovnega razmerja), za dva delavca je ugotovila, da nista odgovorna za očitane kršitve, sprejela pa je tudi štiri sklepe o ustavitvi postopka (umik zahtevkov, prenehanje delovnega razmerja delavca-kršitelja). Najpogostejše kršitve so bile neopravičeni izostanki, predčasno zapuščanje železarne na nedovoljenem mestu in malomarno, nevestno izpolnjevanje ali neizpolnjevanje delovnih obveznosti, vinjenost. Izmed obravnavanih delavcev je bilo kar 11 takih, ki so bili že drugič ali večkrat v disciplinskem postopku. Ugovore na odločitve disciplinske komisije je v januarju vložilo pet delavcev.

V primerjavi z enakim lanskim obdobjem je bilo letos vloženo 18 zahtevkov manj, temu primerno je bilo tudi manj obravnav in izrečenih ukrepov. Povečalo se je število delavcev, ki so že bili v disciplinskem postopku, več pa je bilo izrečenih tudi strožjih ukrepov.

V času od zadnje objave so odbori za prošnje in pritožbe ter varstvo pravic delavcev obravnavali tudi nekaj ugovorov, zato so v pregledu dela zajete tudi te dokončne odločbe.

Talilnice

FRIDERIK OMAN — vodja ponovnega gospodarstva, Jeklarna 1, prekoraitve danih pooblastil, prilaščanje materiala in dajanje podatkov, na podlagi katerih se je možno materialno okoristiti, prenehanje delovnega razmerja.

VALENTINA PLAHUTA — evidentičar materiala, Jeklarna 1, ponarejanje listin, prekoraitve danega pooblastila, prikrivanje resnice z namenom pridobiti zase ali drugega osebnostne koristi ali ugodnosti, prenehanje delovnega razmerja.

BLAŽ CVETKO — delovodja izmene EP, Jeklarna 1, prikrivanje resnice z namenom pridobiti za drugega koristi, prekoraitve danega pooblastila, prenehanje delovnega razmerja pogodno za dobo enega (1) leta.

ZVONE URBAS — drugi nakladalec starega železa, Jeklarna 1, neopravičeni izostanki, prenehanje delovnega razmerja.

PETER LONČNAR — prvi čistilec litine, Livarna, povzročanje nereda pri vratarju, denarna kazen 5 % osebnega dohodka za mesec oktober 1987.

ŠEFIK KLJUČANIN — skupinovodja priprave vložka, Jeklarna 1, malomarno opravljanje delovnih nalog, prenehanje delovnega razmerja pogodno za dobo šestih (6) mesecev.

IZET ŽERIČ — drugi nakladalec starega železa, Jeklarna 1, nevestno izpolnjevanje delovnih obveznosti, prenehanje delovnega razmerja pogodno za dobo enega (1) leta.

Ploščati program

NENAD ILIČ — prvi valjarski delavec, Valjarna debele pločevine, neopravičeni izostanki, predčasni izhod na nedovoljenem mestu, prenehanje delovnega razmerja pogodno za dobo šestih (6) mesecev.

Obvestila kolektivu

Razpored dežurnih železarne

OD 22. DO 28. FEBRUARJA

22. februarja, Valentin MARKEŽ, Vzdrževanje, Jesenice, Cesta talcev 4 b, ☎ 83-345.
23. februarja, Leon MESARIČ, Želblarna, Jesenice, Titova 3, ☎ 81-216.
24. februarja, Srečo MEŽNAR, Jeklovlek, Mojstrana, Dovje 107 a, ☎ 89-040.
25. februarja, Vladimir OBLAK, Strojne delavnice, Jesenice, Titova 1 a, ☎ 81-727.
26. februarja, Tomaž KAVČIČ, Vratni podboji, Radovljica, Langusova 39.
27. februarja, Janko PERNE, sektor inženiring, Jesenice, Titova 1 a, ☎ 81-904.
28. februarja, Miloš PIŠČANEC, plan procesa, Jesenice, Prešernova 23, ☎ 83-803.

Dežurni za vzdrževanje v železarni

Datum:	Dnevni:	Nočni:
Ponedeljek — 22. 2.	Marko Sušnik	Dušan Bak
Torek — 23. 2.	Miroslav Zupan	Franc Arnez
Sreda — 24. 2.	Rajko Petraš	Ivo Leban
Četrtek — 25. 2.	Vanda Eniko	Jože Cej
Petek — 26. 2.	Pavel Žmitek	Anton Burja
Sobota — 27. 2.	Anton Kavčič	Borut Cegnar
Nedelja — 28. 2.	Miha Šlibar	Janez Arh

Služba obratne ambulante

Od 22. do 27. februarja bodo delaie naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.
Dispanzer za borce od 6.30 do 7.30.
POPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek.
V soboto, 27. februarja, samo dopoldne: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.
ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in III. zobna ambulanta — mag. dr. stomat. Bela Gazafi.
POPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej.
V soboto, 27. februarja, samo dopoldne: II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej.
V kartoteki obratne ambulante sprejemamo knjižice dopoldan od 6. ure do 10.30, popoldan od 12. ure do 17.30.
Urgentna ambulanta sprejema nujne primere neprekinjeno od 6. do 20. ure.

Dežurni v Vatrostalni

20. in 21. februarja, Rudi KLUKOVIČ, Mojstrana, Kurirska pot 9, ☎ v službi 83-916.
Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure na delovnem mestu, v prostem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj pa je dežurni dosegljiv na domu.

MESUD REDŽIĆ — pomočnik žarilca Custodis peči, Valjarna debele pločevine, predčasni izhod na nedovoljenem mestu, javni opomin.
SABAHUDIN TERZIĆ — prvi rezalec krožnih škarij št. 3, Hladna valjarna Jesenice, neopravičeni izostanki, predčasno zapuščanje delovnega mesta brez odobrenja, neizvrševanje delovnih nalog, prenehanje delovnega razmerja pogodno za dobo šestih (6) mesecev.

BRANKO ŠINKOVEC — drugi rezalec čelnih Sack škarij, Valjarna debele pločevine, predčasni izhod na nedovoljenem mestu, javni opomin.

MUSTAFA ČAUŠEVIĆ — prvi pomočnik zarisovalca pločevine, Valjarna debele pločevine, zloraba bolniške odsotnosti, prenehanje delovnega razmerja.

HASAN DURAKOVIĆ — pomočnik pri stiskalnici, Valjarna debele pločevine, ni opravičil odsotnosti z dela v 24 urah, javni opomin.

LJUBOMIR DUŠANIĆ — žerjavovodja, Valjarna debele pločevine, neopravičeni izostanki, prenehanje delovnega razmerja pogodno za dobo šestih (6) mesecev.

VINKO LENARČIČ — strojnik lužilnice, Valjarna bluming-štel, neopravičeni izostanki, prenehanje delovnega razmerja pogodno za dobo enega (1) leta.

MIODRAG FURTULA — drugi pomočnik zarisovalca pločevine, Valjarna debele pločevine, neopravičeni izostanki, prenehanje delovnega razmerja.

Skupna disciplinska komisija je ugotovila, da ZEJNIL BEŠIĆ — prvi pripravilec vložka, Hladna valjarna Jesenice, ni neopravičeno izostal z dela.

Tehnične dejavnosti

ANTON KOZJEK — prvi zidar, Vzdrževanje, vinjenost, neizpolnjevanje delovnih nalog, prenehanje delovnega razmerja (preklic odločbe skupne disciplinske komisije).

MARTIN GALUF — spremljevalec kamiona, Transport, neopravičeno prilaščanje materiala, prenehanje delovnega razmerja pogodno za dobo enega (1) leta.

IRFAN ČORDIĆ — prvi ključavničar, Vzdrževanje, neopravičeni izostanki, prenehanje delovnega razmerja pogodno za dobo šestih (6) mesecev.

Skupna disciplinska komisija je ugotovila, da delavec LOVRO ROZMAN — dežurni ključavničar, Vzdrževanje, na delu ni bil vinjen in ni nevestno izpolnjeval delovnih nalog.

Delovna skupnost skupnih služb

SENKA ALIŠIĆ — čistilka, splošni sektor, predčasni izhod na nedovoljenem mestu, prenehanje delovnega razmerja pogodno za dobo treh (3) mesecev.

BORIS KOBENTAR — voznik portalnega žerjava, sektor inženiring, odklonitev dela v prostih dneh, prenehanje delovnega razmerja pogodno za dobo treh (3) mesecev.

EDVARD ŠUNKO — prvi vzorčevalec, sektor tehnične kontrole, neopravičeni izostanki, prenehanje delovnega razmerja pogodno za dobo enega (1) leta.

Prodaja v januarju

V januarju smo s prodajo naših izdelkov v skupni količini 27.416 ton ustvarili 28.405 mio din bruto realizacije. Januarska prodaja je presegla načrtovano količino in količino iz operativnega programa za 2 %, vrednostno pa je bila dosežena bruto realizacija za 0,8 % nižja od načrtovane. Če upoštevamo še realizacijo TOZD Tehnične dejavnosti ter ostale storitve proizvodnih obratov, je znašala skupna zunanja bruto realizacija 29.171 mio din, neto realizacija, ki upošteva razlike med domačimi in izvoznimi cenami, pa 25.080 mio din.

Pregled strukture prodaje nam kaže, da smo v primerjavi z lanskim januarjem strukturo prodanih izdelkov izboljšali za 7,7 %, v primerjavi s povprečjem lanskega leta za 1,3 % ter v primerjavi z decembrom lani za 0,3 %.

V posameznih TOZD in obratih je bila prodaja naslednja: V TOZD Ploščati program je bila le za 78 ton nižja, kot smo načrtovali, vrednostno pa je zaostala za predvideno vrednostjo prodaje iz operativnega programa za 588 mio din oziroma 3 %. Znotraj TOZD so dosegli najboljše rezultate v obratu Predelava valjanih trakov. Prodali so 6,6 % več, kot smo predvideli v operativnem programu. Operativni program prodaje sta presegla tudi obrata Valjar na bluming-štekel in Hladna valjar na Bela za 2 %, medtem, ko so v Valjarni debele pločevine prodali 8 % manj, kot je predvideval operativni program, prodaja iz Hladne valjarne Jesenice pa je bila manjša za 1 %.

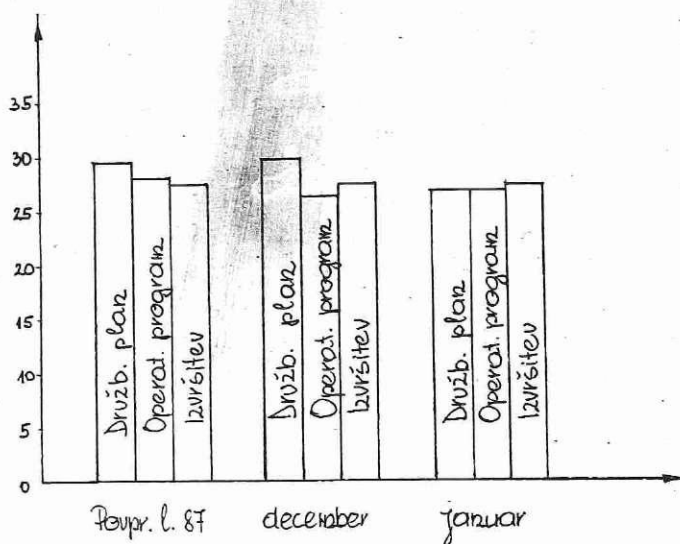
TOZD Okrogli program je presegla načrtovano količino prodaje in količino iz operativnega programa za 654 ton oziroma za 9 %. Vsi obrati razen Žičarne so presegli načrtovano količino prodaje, preseganje pa je bilo največje pri prodaji toplo valjane žice in pri izdelkih iz Jeklovleka. Razen Željarne so vsi obrati presegli povprečno domačo prodajno ceno iz operativnega programa.

V primerjavi s povprečjem lanskega leta so boljšo strukturo prodanih izdelkov dosegli v obratih Valjar na bluming-štekel, HV Bela, HV Jesenice, Žičarna, Jeklovlek in Elektrode,

medtem, ko ostali obrati zaostajajo za povprečno strukturo prodaje iz lanskega leta. V primerjavi z januarjem 1987 je najbolj izboljšala strukturo prodaje HV Bela, in sicer za 21,7 %, Elektrode za 11 % ter Žičarna za 9,6 %. Strukturo prodaje iz lanskega decembra so presegli tudi v obratih HV Jesenice in Jeklovlek, le da je bilo tu preseganje manjše.

Polonca Marjanovič

Količina prodaje osnovne dejavnosti

Skladno s pravilnikom o dodeljevanju stavbnih zemljišč

Stanovanjska zadruga Železar

obvešča kandidate za zadržno gradnjo, da je s Skladom stavbnih zemljišč sklenila pogodbo o prenosu pravice uporabe na zemljišču s parc. št. 1143/17, pašnik 3. razreda, v izmeri 789 kvad. metrov, k. o. Dvje.

Cena zemljišča je 10.464 din za kvad. meter; za 789 kvad. metrov znaša kupnina 8.256.096 din. Pogodbeni znesek je potrebno poravnati do 12. marca 1988. Plačilo zemljišča ne vključuje prispevkov posameznim komunalnim organizacijam, za razširjeno reprodukcijo komunalnih objektov in naprav individualne rabe.

Prijave pošljite na naslov: Stanovanjska zadruga Železar, Cesta železarjev 8, 64270 Jesenice, do ponedeljka, 29. februarja 1988. Sestanek prijavljenih kandidatov bo v torek, 1. marca, ob 15. uri v prostorih stanovanjske zadruge Železar.

Dodatne informacije dobite na sedežu zadruge pri Jelenu ali po 81-441 inter. št. 29-71 (tov. Gerzetič) v torek, sredo in četrtek od 8. do 10. ure.

P.S.

Parcela je bila pridobljena po zaslugi Vesne in Rajka Lotriča, ki sta interesenta za to parcelo že od vpisa v stanovanjsko zadrugo.

Za izvršni odbor
podpredsednik
Raško Penič

Ivanu v spomin

Tiho je odšel naš nekdanji sodelavec — mojster vozovne delavnice — Ivan Justin. V Železarni je marljivo delal vse do invalidske upokojitve pred tremi leti. Zgodnje otroštvo je preživel pred vojno. Kot fantiča so ga skupaj s starši okupatorji izselili v Nemčijo. Po koncu vojne se je družina vrnila v opustošeni dom na Spodnji Dobravi. Po osnovni šoli ga je veselje do avtomobilizma vodilo v šolo za avtomehaničarja, ki jo je uspešno končal. Zaposlil se je v Železarni v vozovni delavnici in tam ostal do upokojitve.

Njegovi sodelavci so cenili njegovo znanje in veliko prizadevanost, zato so prav njega izbrali za delovodjo.

Ivan se ni ukvarjal samo z železniškimi vozovi, ampak se je lotil problemov pri vsakem prometnem sredstvu. Z razvojem Železarne so se pojavljale različne zahteve po specialnih železniških vozovih, ki jih je Ivan s sodelavci uspešno reševal. Da je to res, pričajo številni inovacijski predlogi, ki so v uporabi še danes tako na vozovih kot v delavnici. Za nekatere od njih je dobil priznanje, marsikaj pa je ostalo v uporabi, ne da bi pomislili, kako pomembno je in po čigavi zaslugi je delo

hitreje in bolje opravljeno. Številni problemi so se pojavljali pri vzdrževanju težkih linskih voz. Vztrajno je reševal problem za problemom vse do dne, ko ga je prizadela bolezen. Pa tudi takrat ni odnehal. Čutil je, da še ni vsega postoril, zato se je kljub boleznim vrnil med svoje sodelavce in nadaljeval s svojim ustvarjalnim delom. Misel, da bo pustil za seboj nekaj nedokončanega, ga je gnala pri delu. Vestno je vztrajal vse do leta 1984, ko se je odločil, da gre v pokoj.

Tisti, ki so ga poznali, so vedeli, da Ivan tudi v pokoju ne bo miroval. S svojim velikim strokovnim znanjem na področju avtomehanike je pomagal številnim prijateljem, znanjem in sodelavcem in prav tu je našel svoje največje zadovoljstvo tudi še potem, ko ga ni več priganjal 8-urni delavnik. Ivan je rad priskočil na pomoč vsakemu in kadarkoli. In prav takšnega ga želimo ohraniti v spominu tudi vsem tistim, ki so ga poznali samo bežno. Če mu doslej nismo uspeli izraziti vse svoje zahvale za delo in sodelovanje, za strokovne nasvete in prijetne urice z njim, naj to storimo ob tem žalostnem trenutku. Ostal nam bo v trajnem spominu.

Sodelavci

Pregled sestankov SDS

(Iz programa samoupravnih aktivnosti za december — nadaljevanje in konec)

TOZD Tehnične dejavnosti

SDS parne naprave 2 pod razno opozarja, da je na sestanku 3. decembra predlagala, da bi se strojniku vodarne zaradi upravljanja TIP (ki ga nima v popisu delovnih nalog) pisalo dve uri za manjkajoče. Dodaja še, da na zastavljeno vprašanje še niso prejeli odgovora. SDS parne naprave 3 soglasno predlaga, da bi v toplotni energiji uvedli delo po sistemu 12—24. Eden izmed članov na vprašanje, zakaj ne popolnijo delovnih mest s kurjači (sedaj morajo delati nadure) in zakaj TBG 3 ne obratuje. Predlogu, naj bi strojniku vodarne pisali dve uri za manjkajoče, ker skrbi za TIP, se pridružuje tudi SDS parne naprave 4. Zanima jih tudi, zakaj niso prejeli pojasnila v zvezi s predlogom za uvedbo turnusa 12—24. SDS delavnica elektroenergije opozarja, da stališča SDS z dne 15. avgusta 1987 niti nista bili upoštevani (točki 2.1. in 2.2.) niti niso dobili odgovora. Prav tako niso dobili odgovora na vprašanje z dne 15. oktobra (točka 3.1.). Kritična je bila tudi do odbora za delovna razmerja, češ da odobrava preveč neplačane in izredno plačane odsotnosti. Zanima jih tudi, kaj se je v Železarni pravzaprav spremenilo na boljše po izvedeni reorganizaciji. V zvezi z ukrepi vidi možnost za zmanjšanje stroškov v izpolnjevanju plana proizvodnje z lastnimi hidro in termo elektrarnami. Končati pa je treba tudi mezo in mikroorganizacijo v TOZD, zmanjšati porabo električne energije v višji tarifi in odjem jalove energije. Zanima jih tudi, če lahko kakšno delo namesto delavcev tuje firme opravijo sami s pogodbenim delom. Sklep 3.1.1. delavskega sveta TOZD Tehnične dejavnosti z dne 11. novembra 1987 se jim zdi nerazumljiv, ker piše, da se s sprejetjem sprememb zakona o sanaciji lahko povečajo obračunske postavke osebnega dohodka za 8 %. SDS PIV energija 2 gleda na predlagane ukrepe s precejšnjim malodušjem. Takole pišejo: »Prečitali smo analizo in ukrepe. To, kar v analizi piše, je že staro. Analiza je za devet mesecev, sedaj je že december. Sicer se pa že več let ravnamo po tem scenariju. Na veliko stvari delavci nimamo vpliva in smo to prečitali kot informacijo. Moti nas ukinjanje proizvodnje v Železarni, še preden so novi obrati začeli dobro delati.« Pod razno pa dodajajo: »Delavci sprašujejo stvari, na katere se ne da odgovoriti. Tudi sicer je delovna morala nizka.« SDS PIV energija 3 pa predlaga: »Zunanje izvajalce bi se dalo v veliki meri nadomestiti z domačimi, primerno usposobljenimi delavci, še posebej tiste, ki so stalni (prekinitve so pri nas problemi), kot na primer Vatrostalna Zenica. Za taka dela bi prav lahko usposobili svoje ekipe. Zelo slaba je tudi kvaliteta opravljenega dela zunanjih sodelavcev. Dela ostanejo nedokončana in so slabo izvedena. Primer je jeklarna, črpalnica ter razna gradbena dela, pri katerih je bil izvajalec Gradbinec.«

TOZD Komerciala

Iz TOZD KOMERCIALA smo prejeli zapisnike SDS nabava — zunanja trgovina, centralno skladišče, skladišče Bela in

špedicija. SDS nabava — zunanja trgovina glede inovacijske dejavnosti zastavlja naslednje vprašanje: »SDS se sprašuje, kje je ta razvojni sektor? H komu se človek z idejo za inovacijo lahko obrne, če potrebuje nasvet? Ta služba je izredno slabo prisotna oziroma se sploh ne ve, da obstaja.« Pod »razno« so se znašla na rešetki tudi vprašanja glede osebnih dohodkov, premakljivega delovnega časa ter poslovnih prostorov. Glede osebnih dohodkov je na poslovni odbor Železarne naslovila naslednje vprašanje: »Kakšne so osnove za poračun dohodka v ŽJ glede na to, da zaostajamo za povprečjem osebnih dohodkov Slovenije in tudi za ostalimi DO v SOZD Slovenske Železarne? TOZD Komerciala je kljub skupni izgubi delala zelo uspešno. Konvertibilni izvoz smo presegli za 50 %, tako da smo ob koncu leta nadomestili z njim vso domačo prodajo, kjer naročil sploh ni bilo. Nabava in uvoz sta kljub znani težki situaciji delala uspešno, tako, da ni bilo zastojev. Kljub navedenim dejstvom pa smo ocenjeni slabše kot ostale TOZD in delovna skupnost ŽJ. Zahtevamo točen odgovor na to ter primerjalno lestvico, iz katere bo razvidno, kje smo s povprečjem OD!« Tudi glede premakljivega delovnega časa so postavili ostre zahteve: »V zvezi s ponovno uvedbo PDC zahtevamo, da delavski svet na prihodnji seji dokončno reši to vprašanje — posebej za TOZD Komerciala. Sicer bomo zaposleni v TOZD Komerciala zahtevali uvedbo kategorije ur za manjkajoče, kot imajo to že dlje časa v ostalih TOZD (na primer: šofer, ki vozi referenta, ima nadure in dnevnico, referent, ki posel opravlja in je zanj odgovoren, pa ima samo dnevnic).« SDS ponovno opozarja, da so poslovni prostori na oddelku nabava — zunanja trgovina popolnoma neprimerni in da to postaja že nevzdržno. Zahtevali so, da se to vprašanje dokončno reši. SDS centralno skladišče pravi, da »ni zainteresirana za inovacije, ker se s to dejavnostjo ne soočajo«. Zapisnik SDS skladišče Bela nosi sicer še novembrski datum, vendar pa je problem — gradnja ženske garderobe — verjetno še vedno aktualen, kar lahko sklepamo iz zelo podrobnega opisa. Takole pravijo: »Ob gradnji skladišča je bila zgrajena ena sama garderoba in še danes je tako. Ker se skladišče širi, je garderoba premajhna in tudi nima ločenih prostorov za ženske. Ker je v skladišču precej prahu in je delo umazano, je en sam tuš in dva umivalnika očitno premalo za umivanje ob koncu dne. Predlagamo, da se zgradi garderoba v prostorih bivšega skladišča maziv (okrog 40 kvadratnih metrov).«

Delovna skupnost skupnih služb

Iz DELOVNE SKUPNOSTI smo prejeli zapisnik SDS računovodstvo osebnega dohodka, zapisnik s skupnega sestanka SDS glavna knjiga, osnovna sredstva in analize, osebni dohodek, računovodstvo prihodka in dohodka ter finance, zapisnike SDS kadrovskega sektorja, oddelke za ekonomske analize in planiranje, raziskovalni oddelke, kontrola kvalitete, glavni laboratorij, energetsko gospodarstvo, OID, operativna novogradnja, ter plan procesa. SDS iz finančnoracunovodskega sektorja so se sestale, da bi podale svoje mnenje v zvezi z izbiro ustreznega kandidata za podpredsednika poslovnega odbora za fi-

nance«. Po njihovem mnenju so za te naloge odločilnega pomena: 1. delovne izkušnje na finančno-računovodskem področju in 2. ustrezna šolska izobrazba. Čeprav znanje, cenijo, pa kot pravijo, »znanje, pridobljeno le s šolsko izobrazbo v nastali situaciji ne zadošča, ampak mora biti preverjeno in potrjeno tudi v praksi, torej z delovnimi izkušnjami«. V tem primeru se po njihovi oceni »zahtevajo tudi specifične izkušnje, ki jih je mogoče pridobiti le z delom na finančno-računovodskem področju skozi daljše časovno obdobje«. Skupine so podprle kandidata, »ki ima že pridobljene delovne izkušnje in izdelan koncept dela na področju financ in računovodstva in ne kandidata, ki takšnih izkušenj še nima, ima pa zahtevano formalno izobrazbo«. Sicer pa je njihova argumentacija takšna: »Standardizacije in modifikacije reševanje problemov na tem področju ni! Pridobljeno znanje z izkušnjami pa pogosto omogoča trenutne alternativne rešitve z optimalnimi rezultati, kar je v celoti pogojeno s fleksibilnostjo posameznika, njegovim natančnim poznavanjem uradne zakonodaje in predpisov (ki se vse prevečkrat menjajo) ter osebno prisotnostjo v političnem in ekonomskem življenju. Dogodki, ki se navezujejo na izbiro člana, prijavljenega na razpis za podpredsednika PO za finance, pomenijo nezaupanje do dela celotnega finančno-računovodskega sektorja, kajti v nasprotnem primeru bi bil bistveno večji poudarek dan znanju, pridobljenemu na tem področju, to pa bi se rezultiralo tudi pri izbiri ustreznega kandidata. Od ustreznosti izbire bo tudi v prihodnje močno odvisna uspešnost in stabilnost poslovanja naše DO, ki se bo odražala tudi v korektnem odnosu do 6.200 zaposlenih delavcev v Železarni.«

SDS kadrovskega sektorja je bila informirana, da se pripravlja predlog enotne izdelave poslovnih poročil. Z odgovorom oddelka za nagajevanje ni bila zadovoljna, ker še vedno meni, da bi se moralo izplačilo OD, ali vsaj izplačilo akontacije, premakniti zaradi inflacije na začetek meseca. Podpora za izvedbo tega predloga pričakuje predvsem od sindikata. Glede zmanjševanja števila zaposlenih so bili prisotni obveščeni, da bo le-to izvedeno na osnovi posebne metodologije, »ki naj bi bila taka, da bo za delavce čimmanj boleča«.

SDS glavni laboratorij pod točko razno izpostavlja problem porodniških dopustov. Takole pravijo: »Zaradi vse večje odsotnosti zaradi porodniških dopustov v spektrokemičnem laboratoriju, kjer je delo na štiri izmene, je bila poudarjena potreba po vse večjem nadomeščanju manjkajočega kadra. Problem je v prevelikem zaposlovanju žensk, ki jih tri leta po porodu zakon štiti pred opravljanjem nočnega dela. Problem je že star, vendar bo tokrat še večji. V zvezi s tem problemom oziroma nadomeščanjem manjkajočega analitskega kadra je postavil Gregorič delegatsko vprašanje: Na kakšnih principih, osnovah in pravilnikih se ureja nadomeščanje analitikov v jeklarskih laboratorijih in zakaj ni stimulacije za delavce, ki nadomeščajo?« SDS plan procesa je pod razno razpravljala o pomnjanju naročil, ki se je kazalo v mesecu decembru v večini obratov. V okviru te problematike je naslovila na TOZD Komerciala naslednje vprašanje: »Kaj je z naročili za leto 1988? V obratih jih ni!«

Center za samoupravljanje in informiranje — Božidar Lakota

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

Glasbeni krožek na CSUI

Glasbeni krožek deluje od februarja 1985 pod mentorstvom prof. Marije Heberle — Perat. Prvotno je krožek skrbel za popestritev šolskih proslav, v zadnjem času pa veliko deluje tudi izven šole. Združuje učence vseh letnikov in usmeritev.

V lanskem šolskem letu je deloval dvajsetčlanski pihalni orkester, okrepjen s harmoniko in klavirjem, štiričlanski zabavni ansambel (Rivals), kvartet kitar in flavt (Sadhana), ki je igral klasično zabavno glasbo ter vrsta solistov na različnih instrumentih.

Delovanje krožka je bilo pestro na kulturnih prireditvah na šoli (kulturni dnevi, dan mladosti, nastop za maturante in ob koncu šolskega leta) in v Doliku, gledališču Tone Čufar, v Žirovnici, na drugih šolah, radiu.

Nastopili so 24-krat, vendar niso vključeni nastopi plesalk na maturantskih plesih. Orkester je imel 70 vaj (niso vključene vaje ansamblov, plesalk in solistov).

Za delo so prejeli naročilnici za hrano in po 2,5 milijonov din ter 3,3 milijonov din za plačilo blaga za obleke plesalk; KS Jesenice so zaprosili za denar za izlet in majice.

Letošnja sestava krožka: Orkester je vsak dan večji. Prešel je obdobje ustanavljanja in nepopolne kvalitete in sedaj že potrebuje dirigenta. Delo bi se zato lahko kvalitativno še izboljšalo.

Mentorica meni, da bi vodja orkestra lahko bil učenec. Do septembra letos je orkester vodil Janez Kirin, po njegovem odhodu k vojakom so na njegovo mesto izbrali Sandija Burkeljca. V orkestru je 6 trobent, 3 klarineti, 5 flavt, boben, dve pianistki, občasno se jim pridruži še kak drug instrument. Igrajo večinoma večno zelene melodije in odlomke skladb, ki gredo najbolj v ušesa. Jeseni so nastopali v Trzinu na srečanju glasbenih skupin Gorenjske, pripravljajo se tudi na naslednje nastope.

Ansambel Rivals je nastal v lanskem šolskem letu. Njegova štiričlanska zasedba (klaviature, dve kita-

ri, vokal, bobni) igra sodobno glasbo. Vodi ga Šolar. Odzvali so se že vabilom na Čufarjevo šolo, v Planini pod Golico igrajo ob sobotah.

Na šolskih proslavah nastopajo tudi solisti, posebno takrat ko je potrebno na hitro organizirati proslavo.

Tričlanska plesna skupina Hay je začela delati v lanskem letu. Svojo koreografijo na popularno glasbo prikažejo tudi na šoli, lani so plesalke uspešno nastopale na maturantskih plesih.

Problemov je veliko: večina glasbenikov je vozačev, ki imajo natrpan šolski urnik in stežka najdejo čas za skupne vaje; učenci odhajajo na delovno prakso različno in tako se zgo- di, da manjka na vajah eden ali več vodilnih instrumentov, kar zelo okrnjuje vadbno. V orkestru je tudi velik interes, da bi se jim pridružil harmonikar. S strani kulturnih organizacij in šole zelo redko dobijo denar za svoje delo, tako si morajo prevoze plačevati učenci sami.

Marija Robič

Interesne dejavnosti na OŠ Prežihov Voranc

Človek ima poleg delovnega tudi svoj prosti čas. Vsak posameznik ga izrablja na svoj način, po svojih željah in sposobnostih. Delujemo na različnih področjih, od kulturnega, tehničnega, športnega itd.

V veliko pomoč nam je šola s svojimi interesnimi dejavnostmi, pri katerih se po napornem dnevu sprostimo in pokažemo svoje zmožnosti. Pri tem nam pomagajo mentorji, saj nekateri res z veseljem vodijo posamezne krožke.

Tu je nekaj splošnih podatkov, ki nazorno prikazujejo delavnost in veselje učencev pri interesnih dejavnostih:

- na šoli deluje 53 krožkov, 24 na višji stopnji;
- 145 učencev je vključenih h kulturnim interesnim dejavnostim, če k temu številu ne štejemo še 151 članov treh pevskih zborov, ki delujejo na šoli;
- k tehničnim dejavnostim je vključenih 160 učencev;
- največ, 286 učencev pa svoj prosti čas izrablja za delovanje v šolskih športnih društvih;
- 75 učencev ima veselje z drugimi krožki;
- pri krožkih seznanja, svetuje ali kako drugače pomaga 42 mentorjev. Devet sodelavcev je bilo treba poiskati izven naše šole;
- interesnim dejavnostim sta vključeni dve tretjini vseh učencev, največ na nižji stopnji, nekateri pa sodelujejo tudi pri več krožkih.

Med najbolj zanimive spadajo naslednje interesne dejavnosti: Vesela šola na nižji stopnji, nemščina, film-

ski krožek, ročna dela, klip-klap, modelarstvo, rekreacijska matematika, računalništvo, šah, ritmika, planinski, gasilski, likovni, holistikulturni krožki, gospodinjstvo, radio, Samorastnik, turistični podmladek...

Nekateri krožki dosega- jo lepe uspehe, zato jih ni potrebno posebej predstavljati, nekaj pa sem jih obiskala in se pogovarjala z mentorji teh krožkov.

Gasilski krožek združuje učence od 2. do 8. razreda, to je približno 30 mladih gasilcev. Pobudo za ustanovitev krožka je dala republiška zveza gasilcev, vodi pa ga tovarišica Lautarjeva. Seveda je več zanimanja za praktično delo, toda tudi teorija je pomembna zaradi preventivne. Imajo tudi tekmovanja, ki so sestavljena iz praktičnega in teoretičnega znanja.

Namizni tenis je krožek, kjer je delo zelo sproščeno. Sodelujejo učenci 3. in 4. razredov pod vodstvom bivše odlične tekmovalke tovarišice Križnarjeve. Zaradi težkih razmer (mize so na hodniku v drugem nadstropju) je delo moteno. Krožek deluje že precej časa in ima povezavo s klubom, saj mentorica boljše učence usmerja kar tja. Fantje tekmujejo in dosegajo dobre rezultate pod okriljem SSD.

Eden od problemov na novo ustanovljenega krožka **ritmika** je ta, da se je na začetku prijavi- lo preveč kandidat in tako je še vedno. Težavno je izbrati ustrezno glasbo. V glavnem četrtšolke hodijo h krožku zaradi veselja do plesa.

V drugem polletju se bo pričel na nižji stopnji za četrte razrede nov **računalniški** krožek imenovan LO-

GO — kar pomeni enostaven računalniški jezik. Vodil ga bo Boštjan Hribar, osmošollec, ki se že od vsega začetka ukvarja z računalništvom. S tem bo na šoli poskrbljeno za mlade računalnikarje in uspehe na tekmovanjih.

Rekreacijska matematika je nov krožek, ki pa je na žalost samo za 5. razrede, saj je delo v tem krožku zelo zanimivo. Ubadajo se z matematičnimi problemi, raznimi igrami, šahom... Delo s petošolci je prevzela tovarišica Sprinčnikova.

Gospodinjstvo je krožek s samimi zanimivimi lastnostmi. Tu se kuha, peče in dela vse mogoče dobroto, dobijo se napotki za dobro kuho. Kate- ro dekle pa si ne želi kuhati?

Pri krožku **nemščine** se učenci od 6. razreda naprej učijo ta tuji jezik. Letos je prvič krožek za višje razrede, bil pa je pred leti že za 5. razred. Osmošolci ga obiskujejo zaradi pred- znanja za srednje šole, šestšolci in sedmošolci pa zaradi veselja. Z veseljem pa ga vodi tovarišica Otovičeva.

K interesnim dejavnostim spada tudi **šolski radio**. Urejšajo in vodijo ga učenke 7. c razreda, s predlogi pa jim pomaga tovarišica Polajnarjeva. Radio sodeluje tudi z drugimi krožki, dekleta pa imajo rada to delo, zato nastaja iz tega lepa celota.

Cepprav se morda zdi, da čas, ki ga preživimo pri teh dejavnostih, ni prosti čas, pa je, saj vsi h krožkom hodimo zaradi veselja, želje po znanju, predvsem pa zaradi svoje rado- vednosti.

Janina
novinarski krožek,
OŠ Prežihov Voranc

PRIPRAVLJENOST

JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

(TITO)

Vojna kirurgija

— poškodbe hrbtenice in hrbtne- ga mozga spremlja šok tudi brez večje izgube krvi,
— poškodbe glave in vratu; odprte poškodbe vratnih krvnih žil pov- zroče večjo izgubo krvi, pri zaprtih poškodbah pa prihaja do izliva krvi pod kožo (hematom).

Izguba krvi in klinični znaki šoka so naslednji:

Pri izgubi krvi do 1.500 ml je koža ble- da, puls 90 — 110/min; arterij- ski pritisk je normalen ali malenkostno nižji. Duševno stanje: vzne- mirjenost, sledi izguba zavesti pri močnem krvavenju. Huda žeja, od- ziv na bolečino je zmanjšan, zenice so razširjene in se počasi odzivajo.

Pri visoki izgubi krvi do 3.000 ml je koža ble- da, hladna in vlažna. Puls je 110 — 140/min. Arterijski pritisk je normalen, sistolni pritisk pade pod 100 mm Hg (13,5 kPa). Sledi ravnodušnost, zavest pa je ohran- jena. Pri izjemno visoki izgubi krvi več kot 3.000 ml postane koža pe- pelnato siva in mrzla. Puls je 130/min. ali višji. Arterijski pritisk je iz- redno nizek in ga ne moremo izmeriti. Sledi globoka trajna nezavest (koma).

Strelne rane povzročajo šok zaradi večjih krvavitev v raztrgano tkivo, zabuhlin v tkivu (edem) in odmiranja (nekroze) večjih predelov tkiva. Okuženost in hiter razvoj infekcije v sodobni vojni sta pravnj- ni podlagi za razvoj šoka. Združene poškodbe se odlikujejo z znakom skupnega poslabšanja stanja. Izguba tekočine (plazme) zaradi ope- klin, obsevanja ali bruhanja prav gotovo ne deluje zaviralno, temveč pospeševalno. S tem je porušeno ravnotežje in če temu sledi še zastrupitev z vojnimi strupi in infekcija, je mera polna. Poškodbe dihalnih poti zaradi opeklin ali zastrupitve z vojnimi strupi pospešijo nadaljnji razvoj šoka. Slab transport v vojnih razmerah, neugodni vremenski pogoji, infekcija samo še pospešijo razvoj šoka. Pravočasna zaustavi- tev krvavitve, imobilizacija in splošna medicinska pomoč z infuzijo te- kočine in dajanjem pomirjeval delujejo ugodno. Če pa šok traja dlje, so posledice vse težje, učinki zdravljenja pa vse slabši. Občutek žeje in mraza je toliko večji, kolikor je primanjkljaj krvi v obtoku večji. Ran- jeni je sprva še ravnodušen in ne toži za bolečinami, čeprav jih obču- ti. Dihanje in puls sta v mejah normale, toda pogosto nastopi čezmer- no naglo utripanje srca (tahikardija). Krvni tlak je sprva normalen. Precej ranjencev toži nad slabostjo in bruhanjem. Bruhanje se javlja pogosto po stiku ustnic s tekočino. Nestrokovno dviganje ranjenca ali hitri premiki povzročajo poslabšanje. Pojavi se bledica, puls naraste, sle- di padec krvnega tlaka in nenadna srčna slabost z izgubo zavesti (ko- laps). Kolaps se vedno pojavi pri večjih izgubah krvi.

Nadaljevanje

Braniti domovino je čast in dolžnost

Kuhinjska vrata se na široko od- prejo in v kuhinjo stopi moj sosed Janez Kalan, ki je prišel na dopust med služenjem vojaškega roka. Iz njegovih ust se zasliši prijazen »Do- ber večer!« Najprej stopi k moji pra- babici, ki ga ne more prepoznati. Še- le ko se predstavi, ga babica prisr- čno objame in se nasmeji. Potem se je rokoval še z ostalimi in nazadnje z mano. Ko me je pogledal, je rekel: »Ja, kam pa ti rasteš?« »Jah, pod strop, da bom lažje belil, ko bo tre- ba.« mu odgovorim in oba se zasme- jiva. Nato so se vprašanja vsula z vseh koncev in krajev. Odgovarjal je, kolikor je mogel. Rekel je, da je vse dobro, samo zaradi hrane je po- tožil.

Urini kazalci so se že bližali vrhu svoje poti, ko se je poslovil. Jaz sem

se takoj spravil v posteljo in začel premišljevat, kako bo, ko bo tudi nama prišla vrsta. Kam bom šel? Se bo kaj spremenilo? Bo rok druga- čen? Se bom navadil na vojaško ži- vljenje? Kakšno bo? Zanimivo? Dol- gočasno? Toda to je dolžnost do do- movine in njenih državljanov. To je čast — nevidno odlikovanje vsako- gar, ki je v vojaški suknji in je vsak trenutek pripravljen braniti našo ne- odvisnost in enotnost bratskih narod- ov Jugoslavije. To ni nujno zlo, to je čast in dolžnost, ki jo mora izpol- niti vsak državljan naše neodvisne SFR Jugoslavije.

Dean Pretnar, 8.b
OŠ prof. dr. J. Plemlja Bled

Slavko Tarman

Portreti slovenskih mojstrov fotografije

Tone Stojko: Prelépi svet glasbe

Res so ti cikli sorazmerno abstraktni, saj telesa plesalcev lebdi- jo v zraku in konture ko- maj razpoznamo. Cikel Prelépi svet glasbe je obarvan s precej temnimi toni, ki prehajajo že v grafiko. Popolnoma reportersko je obde- lan cikel Zgodba nekega življenja. Fotografije iz tega cikla so Stojku prinašale nagrade in plakete, saj delujejo izredno sporočilno.

Dinamika Stojkove izraznosti

Motivi, kot so Stojkovi gibajoči se akti, so drugačne narave. Imajo izoblikovano sceno, postavljeni so v določeno okolje, ki ga dodat- no urejuje pogled skozi kamero. Kaj so vzgibi za take fotografije? Nedvomno določen eroti- čni interes, preveden v estetsko zanimivost — v gibajoče se ženske oblike. Na nekaterih fo- tografijah imajo Stojkovi akti status kipov in ohranjajo čisto otipljive predstavnostne vrednosti. Sledi vrsta fotografij gibajočih se aktov, slika- nih z gibajočo se kamero. Toda te izmknjene oblike nimajo namena preskušati naše duše- vne slikovnosti, niso narejene zato, da bi se zaustavili nad presenetljivimi triki pogledov. Te potem uravnovesimo v okviru doumevanja in spoznavanja — v okviru zavesti.

Stojkove podobe ohranjajo optičnost tradi- cionalnih vrednot. Skozi njegove motive se vrača nazaj človeška figura — lepota posa- meznih trenutkov. Ženska pojava na fotogra- fiji je kakor ptica v letu.

Toda čemu potem zmnaknjene podobe, če- mu hitri ritem fotografij in tradicionalnih oti- pljivih predstav ženskega akta? Zmota ali na- črtno kombiniranje dveh aktualnih metod? Prav v tej dvojnosti je mogoče videti premik Stojkovega ustvarjanja v območje umetnosti.

Ivo Koželj — fotografski impresionist

Ivo Koželj, magister farmacije, je bil rojen 8. avgusta 1908 v Ljubljani, kjer je 22. novem- bra 1954 tudi umrl. Njegov oče Ernest Koželj se je leta 1939 z družino preselil na Jesenice in kot magister farmacije dprl samostojno le- karno. Ko je Ivo ostal brez staršev in kot edi- nec in dedič lekarne je bil prisiljen, da je na- daljeval tradicijo in po končani gimnaziji do- študiral še farmacijo v Zagrebu, čeprav ga je bolj mikalo postati slikar ali vsaj umetnostni zgodovinar ali kritik.

Umetniško zorenje

Bil je velik in iskren prijatelj slovenskega slikarja Božidarja Jakca in baletnih plesalcev Pina in Pie Mlakar. Znano pa je, da sta bila prijatelja s Tonetom Čufarjem, jeseniškim pi- sateljem, kateremu je bil Koželj kot razum- nik tudi vir znanja, ki ga je Čufar tako stra- stno zajemal, kjerkoli je mogel. Tudi skoraj vse znane predvojne Čufarjeve fotografije so Koželjevo delo.

Pred drugo svetovno vojno je bil Koželj član foto kluba Ljubljana in od leta 1934 dalje

tudi razstavljalce svojih umetniških fotografij doma in v tujini. Prva povojna leta, tja do leta 1950, je bil Koželj tudi član nadzornega odbo- ra komisije za vzgojo mladih kadrov v jeseni- škem foto klubu.

Leta 1937 je takratna ugledna mednarod- na foto revija DIE GALERIE objavila Kože- ljevo fotografijo Dvigajoče sidro kot najuspeš- nejšo fotografijo leta. V letu 1939 je ta foto revija objavila tudi njegovo planinsko foto- grafijo V gorskem zatišju kot najbolj uspešo planinsko fotografijo leta.

S svojimi razstavljenimi in nagrajenimi deli je mnogo prispeval k nadaljnjemu razvoju ljubljanskega foto kluba. Svoje fotografije je razstavljal na mednarodnih foto razstavah na Dunaju, v Tatavrosu, v Bostonu, v Antwerp- nu, v Alžiru, Varšavi, v Bruslju, New Yorku, Saprnu, Chicagu, Ottavi, Parizu, Milwaukee- ju, Lomu na Mostu (ČSSR), Budimpešti, Aal- stu, Anversu in Gandu, v Szegedu in doma v Ljubljani, Mariboru, na Jesenicah, v Zagrebu in Hrastniku.

Poleg številnih diplom in pohval je prejel tudi bronasti medalji v Varšavi in Bruslju ter srebrno v Zagrebu. To je bilo zlato obdobje slovenske fotografije z mojstri: Jankom Bran- cem, Slavkom Smolejem, Janezom Marenči- cem, Petrom Kocjančičem, Franom Krašev- cem, dr. Ivom Frelhom, Jožetom Kološa, Ivom Koželjem, Cirilom Bemom, Čorom Škodlarjem in Ferdin Veselom.

Koželjeve fotografije so bile polne topline

Posebnost Koželjeve fotografske ustvar- jalnosti je bila v tem, da je vedno hotel doseči lepe, estetske efekte na sliki, ne glede na to, kaj motiv predstavlja — bodisi v pejzažu, por- tretu, razpoloženski fotografiji ali v predsta- vitvi starih slovenskih kmečkih opravl.

Stavkovna pravila

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije na podlagi določil zakona o združenem delu, statuta Zveze sindikatov Slovenije in v skladu s pravili organiziranja sindikata ter izhodišči za opredelitev nalog organizacij in organov Zveze sindikatov Slovenije pri reševanju sporov, opredeljenih na 7. seji republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, 25. februarja 1987, sprejema:

1. Sindikat v organizaciji združenega dela vodi stavko v skladu s pravili, dolžnostmi in obveznostmi, opredeljenimi v teh stavkovnih pravilih. Odgovoren je, da s svojim delovanjem zagotavlja možnost za čim bolj demokratično in odprto izražanje interesov in zahtev ter pobud delavcev, njihovo oblikovanje v skupnem odboru (v nadaljevanju: stavkovni odbor), reševanje vseh vprašanj na delavskem svetu in v drugih organih upravljanja v organizaciji združenega dela in v skladu z družbenimi usmeritvami, sprejetimi v Zvezi sindikatov Slovenije in v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti. Odgovorni so tudi za ustvarjanje možnosti za čimprejšnje nadaljevanje dela. Sindikat v organizacijah združenega dela ter organi in organizacije sindikata v občini in republiki so odgovorni za učinkovito in organizirano odpravo vzrokov za stavke, za odgovorno vključevanje samoupravnih organov v OZD, če je potrebno in glede na naravo vzrokov za stavko pa tudi organov in institucij zunaj organizacije, zlasti delegatskih skupščin, njihovih izvršnih organov, samoupravnih interesnih skupnosti in družbenih pravobranilcev samoupravljanja v reševanju zahtev delavcev in odpravo vzrokov za stavko.

2. Sindikat v organizaciji združenega dela na zahtevo delavcev ali na lastno pobudo organizira stavko, če so izpolnjeni tile pogoji:

- če je predhodno sam ugotovil, da so dejansko izkoriščene vse samoupravne možnosti in poti za reševanje zahtev in interesov delavcev;
- če je bil predhodno izredni zbor in če zahteve in interesi delavcev, izraženi na tem zboru, samoupravni organi in poslovodni organi OZD ter drugi odgovorni organi in organizacije zunaj organizacij niso rešeni v skladu z na tem izrednem zboru sprejetimi in oblikovanimi zahtevami, roki in obveznostmi, razen če skupaj s pristojnimi organi ugotovi, da zahteve delavcev niso upravičene in če o vzrokih za neuresničitev zahtev delavcev ter o postopku reševanja niso sproti in pravočasno obveščali delavcev;
- če sindikat v organizaciji združenega dela oceni, da so zahteve delavcev skladne z družbenimi usmeritvami, sprejetimi v Zvezi sindikatov Slovenije in v skupščini družbenopolitične skupnosti in če so usmerjene v odpravljanje slabosti pri utrjevanju samoupravnega in družbenoekonomskega položaja delavca in preprečevanje različnih oblik odtujevanja odločanja o dohodku; predvsem gre za zahteve delavcev, da se jasneje opredeli perspektiva razvoja in pogoji ustvarjanja dohodka OZD, da se odpravljajo nepravilnosti pri delitvi OD, njihove neskladnosti z doseženim dohodkom in pri nagrajevanju po delu, da se hitreje reagira na neustrezne in neučinkovite ukrepe ekonomske in razvojne politike; če gre za zahteve po odpravi slabosti v poslovanju, samoupravnih odnosih, informiranju in kadrovski politiki, kadar gre za nesprejemljive odločitve, o katerih delavci niso razpravljali, ter če gre za druge zahteve, ki so usmerjene v odpravo slabosti, ki bi nerazrešene lahko privedle do bistvenega poslabšanja in zaostrovanja odnosov v organizaciji združenega dela, do ogrožanja proizvodnje, reprodukcije in nesmotrnega ravnanja z družbenimi sredstvi.

Sindikat v organizaciji združenega dela mora o svoji odločitvi, da bo organiziral stavko (najava stavke), takoj obvestiti občinski svet ZSS in republiški odbor dejavnosti, občinski svet pa predsedstvo RS ZSS in pristojne organe v družbenopolitični skupnosti, jim posredovati oceno razmer v OZD z vzroki, zaradi katerih predlaga stavko, ter oceno dejstva, da so izpolnjeni vsi v teh navodilih navedeni pogoji, ki opravičujejo organiziranje stavke.

Če gre za OZD, ki opravlja dejavnost oziroma zadeve posebnega družbenega pomena (predvsem zdravstvo, komunala, promet in zveze, energija), oziroma za OZD, ki proizvaja oborožitvena sredstva in vojaško opremo, mora sindikat v OZD oziroma delavci v njej najkasneje 10 dni pred začetkom stavke o tem obvestiti ustrezno samoupravno interesno skupnost oziroma organ, ki opravlja nadzor nad delom v takšni proizvodnji.

Hkrati mora sindikat v OZD o svoji odločitvi, da bo organiziral stavko, obvestiti tudi samoupravne in poslovodne organe v organizaciji združenega dela.

Samoupravni in poslovodni organi v organizaciji združenega dela, občinski svet ZSS in republiški odbor sindikata dejavnosti morajo v skladu s svojo pristojnostjo in odgovornostjo in skupaj s sindikatom v OZD takoj oceniti razmere v OZD, predlagati dodatne ukrepe in aktivnosti za rešitev zahtev delavcev in odpravo vzrokov za njihovo nezadovoljstvo in s tem seznaniti delavce.

3. Sindikat v OZD mora o začetku, obsegu in vzrokih za stavko takoj obvestiti občinski svet Zveze sindikatov Slovenije in republiški odbor sindikata dejavnosti, občinski svet pa predsedstvo RS ZSS in pristojne organe v občini.

4. Če delavci sami organizirajo stavko, imajo pravico in dolžnost takoj ustanoviti stavkovni odbor.

Izvršni odbor sindikata opravlja funkcijo stavkovnega odbora, če stavko organizira sindikat in če delavci s tem soglašajo.

Stavkovni odbor obvezno sestavljajo predstavniki delavcev, ki stavkajo, predstavniki delavskega sveta in sindikata v OZD. Če delavci izrečejo nezaupnico sindikatu v OZD, občinski svet ZSS obvezno določi svojega predstavnika v stavkovni odbor.

Če stavkajo delavci v OZD, ki opravlja dejavnost oziroma zadeve posebnega družbenega pomena, mora pristojni organ skupščine družbenopolitične skupnosti oziroma SIS na zahtevo sindikata v organizaciji združenega dela takoj določiti svoje predstavnike v stavkovni odbor.

Sindikat v OZD mora takoj začetni in voditi postopek za ustanovitev stavkovnega odbora. Če delavci izrečejo nezaupnico sindikatu v OZD, začne in vodi postopek za ustanovitev stavkovnega odbora občinski svet ZSS.

Steje se, da so z oblikovanjem stavkovnega odbora izpolnjeni pogoji za oblikovanje zahtev delavcev in za začetek njihovega reševanja.

5. Sindikat v OZD, po potrebi pa tudi občinski svet ZSS, je odgovoren in mora zagotoviti, da se zoper delavce, ki sodelujejo v stavkovnem odboru v skladu s 3. odstavkom 553. člena ZZZD, ne more začeti postopek za ugotavljanje njihove odgovornosti.

6. Stavkovni odbor ne more sprejemati odločitev, ki so v pristojnosti samoupravnih in poslovodnih organov in delavcev.

Naloge stavkovnega odbora so, da:

- zagotavlja, da imajo delavci ob stavki možnost in pravico izraziti vse svoje zahteve in interese;
- obravnava in oblikuje zahteve delavcev, jih posreduje delavskemu svetu in drugim samoupravnim organom v OZD in v teh organih uveljavlja zahteve delavcev ter si prizadeva za njihovo reševanje;
- ocenjuje vzroke za stavko in takoj, najkasneje pa v 10 dneh, oblikuje predloge in ukrepe za rešitev zahtev delavcev;
- oblikuje predloge za ugotavljanje odgovornosti članov delavskega sveta in drugih samoupravnih organov, poslovodnega organa, delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi in drugih vodstvenih in strokovnih delavcev ter daje pobude za ugotavljanje odgovornosti sindikata v OZD za vzroke stavke;
- sproti obvešča delavce o poteku obravnavanja, oblikovanja in uveljavljanja zahtev delavcev in o sprejetih odločitvah v samoupravnih organih v skladu s samoupravnimi splošnimi akti OZD ter preverja predlagane rešitve in jih daje v oceno delavcem.

Stavkovni odbor preneha z delom, ko so v organih upravljanja sprejete odločitve o vsebini, načinu in postopku za reševanje zahtev delavcev.

7. Poslovodni organ in stavkovni odbor sta odgovorna za to, da se v času stavke opravljajo bistvene funkcije delovnega procesa oziroma dejavnosti OZD ali zagotavlja nemoteno opravljanje proizvodnih, tehnoloških in drugih delovnih postopkov, ki po svoji naravi zahtevajo neprekinjeno opravljanje ali bi njihova pre-

kinitve povzročila motnje v tistih dejavnostih, ki so pogoj za življenje in delo.

8. Samoupravni in poslovodni organi ne morejo začeti postopka za ugotavljanje odgovornosti zoper delavce, ki so stavkali.

Steje se, da so s tem, ko je oblikovan stavkovni odbor, ko so delavci izrazili zahteve in ko so samoupravni in poslovodni organi OZD ter sindikat prevzeli odgovornost za razrešitev zahtev delavcev, izpolnjeni pogoji za reševanje zahtev delavcev in vzrokov za stavko ter za vrnitev delavcev na delo.

Odgovornost zoper delavce se lahko ugotavlja le za tiste delavce, ki se po oblikovanju stavkovnega odbora, po izražanju zahtev delavcev in po zagotovitvi samoupravnih in poslovodnih organov, da bodo razrešili zahteve delavcev, ne vrnejo na delo, pod pogojem, da je večina stavkajočih delavcev po tem nadaljevala delo. Pred ugotavljanjem odgovornosti morajo samoupravni in poslovodni organi ter sindikat oceniti razmere in vzroke za takšno ravnanje delavcev.

Pri ocenjevanju razmer in v postopku za ugotavljanje odgovornosti delavcev obvezno sodeluje sindikat v OZD in občinski svet Zveze sindikatov Slovenije.

9. Delavski svet mora na podlagi predloga stavkovnega odbora ugotovljati odgovornost poslovodnega organa in delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi za stavko in odgovornost teh organov in delavcev, če v določenem roku in v skladu z obveznostmi iz teh stavkovnih pravil delavskemu svetu niso predložili programa ukrepov za odpravo vzrokov za stavko, v skladu s samoupravnimi splošnimi aktom in zakonom.

Osnovne organizacije zveze sindikatov morajo na pobudo stavkovnega odbora oziroma zahtevo delavcev ugotovljati odgovornost vodstva sindikata v OZD za vzroke stavke. Pri tem obvezno sodeluje občinski svet Zveze sindikatov Slovenije.

10. Delavski svet mora takoj obravnavati zahteve delavcev, o njih odločiti najpozneje v sedmih dneh po stavki ter o postopku razreševanja zahtev delavcev in o svojih odločitvah sproti obveščati delavce v skladu s samoupravnimi splošnimi akti.

Če delavski svet o zahtevah delavcev ne more odločiti sam ali če za to ni pristojen, zahteva, da se v reševanju vzrokov stavke in zahtev delavcev vključijo ustrezni organi družbenopolitične skupnosti, zlasti skupščine družbenopolitične skupnosti (zbor združenega dela), njeni izvršni organi, ustrezne samoupravne interesne skupnosti in družbeni pravobranilec samoupravljanja. Občinski svet ZSS in republiški odbor sindikata dejavnosti, če je potrebno pa tudi predsedstvo RS ZSS, morajo zagotavljati, da vsi navedeni organi hitro rešujejo zahteve, predloge in pobude delavcev.

Delavski svet odloča o zahtevah delavcev na podlagi predloga stavkovnega odbora in strokovnega predloga poslovodnega organa. De-

lavski svet mora pri odločanju upoštevati stališča sindikata.

Predsednik delavskega sveta in sindikat v OZD sta odgovorna, da zagotovita, da v delu delavskega sveta obvezno sodeluje stavkovni odbor.

11. Sindikat v OZD mora, ob upoštevanju v Zvezi sindikatov Slovenije in v skupščini družbenopolitične skupnosti sprejete politike, oblikovati mnenja in stališča o zahtevah delavcev, oblikovanih v stavkovnem odboru, in jih posredovati delavskemu svetu. Pri oblikovanju stališč obvezno sodelujeta občinski svet ZSS in republiški odbor sindikata dejavnosti.

Če delavci izrečejo nezaupnico sindikatu v OZD, oblikuje mnenja in stališča o zahtevah delavcev občinski svet ZSS skupaj z republiškim odborom sindikata.

12. Občinski svet ZSS na zahtevo delavcev ali sindikatov v OZD sodeluje pri oblikovanju zahtev delavcev in pri oblikovanju stavkovnega odbora. Občinski svet ZSS obvezno sodeluje v vseh postopkih razreševanja in odločanja o zahtevah delavcev.

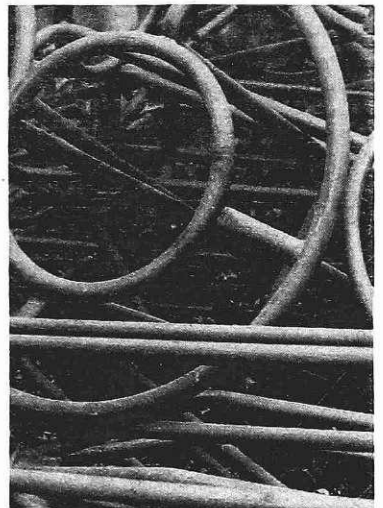
Občinski svet sindikata zavzema stališča do predlogov stavkovnega odbora in v času stavke sproti ocenjuje politične razmere v OZD ter o tem obvešča predsedstvo RS ZSS in tudi pristojne organe in organizacije v občini.

Če občinski svet na podlagi te ocene ugotovi, da razrešitev vzrokov za stavko in zahtev delavcev presega pristojnosti samoupravnih, poslovodnih in drugih organov v OZD, oziroma če delavci zahtevajo reševanja svojih zahtev zunaj OZD, mora zahtevati od skupščine občine in njene izvršne svete, če je potrebno pa tudi od drugih organov in v občini, da se takoj vključijo v reševanje zahtev delavcev že med samo stavko.

Občinski svet lahko predlaga, da se v teh primerih v reševanje zahtev delavcev vključijo tudi predsedstvo RS ZSS in drugi organi ZS Slovenije. Če gre za stavko širših razmer v OZD, oziroma če gre za zahteve delavcev, o katerih odločajo organi in organizacije v republiki in federaciji, in delavci zahtevajo reševanje njihovih zahtev zunaj OZD, pa občinski svet zahteva, da se predsedstvo in drugi organi RS ZSS obvezno vključijo v reševanje spornih zadev in zahtev delavcev že med samo stavko. Predsedstvo RS ZSS na podlagi lastne ocene lahko zahteva, da se v reševanju zahtev delavcev vključijo tudi drugi pristojni organi in organizacije. Predsedstvo RS ZSS mora zahteve delavcev skupaj s svojo oceno in predlogi za rešitev takoj posredovati pristojnim organom v republiki in ZSJ in zahtevati, da ti organi prednostno obravnavajo in rešijo zahteve delavcev.

13. Republiški odbor sindikata delavcev dejavnosti skupaj z občinskim odborom dejavnosti obvezno sodeluje in daje strokovno pomoč pri obravnavanju in reševanju zahtev delavcev v času stavke in po njej.

Republiški odbor sindikata delavcev dejavnosti mora zavzemati stališča do zahtev delavcev in da s svojimi strokovnimi predlogi sodeluje v

Vretena (foto: B. Grce)

delu stavkovnega odbora in zlasti delavskega sveta in drugih organov v OZD pri odločanju o zahtevah delavcev in reševanju vzrokov za stavke.

Republiški odbor sindikata delavcev dejavnosti posreduje svoje ocene, stališča in predloge za rešitev zahtev delavcev občinskemu svetu in predsedstvu RS ZSS, če je potrebno glede na naravo vzrokov za stavko in zahteve delavcev pa tudi pristojnim organom v občini in republiki ter zveznemu odboru sindikata delavcev dejavnosti.

Če se v razreševanju zahtev delavcev in odpravo vzrokov za stavko vključujejo tudi organi in organizacije DPS, mora republiški odbor sindikata delavcev dejavnosti s svojimi predlogi sodelovati v delu teh organov.

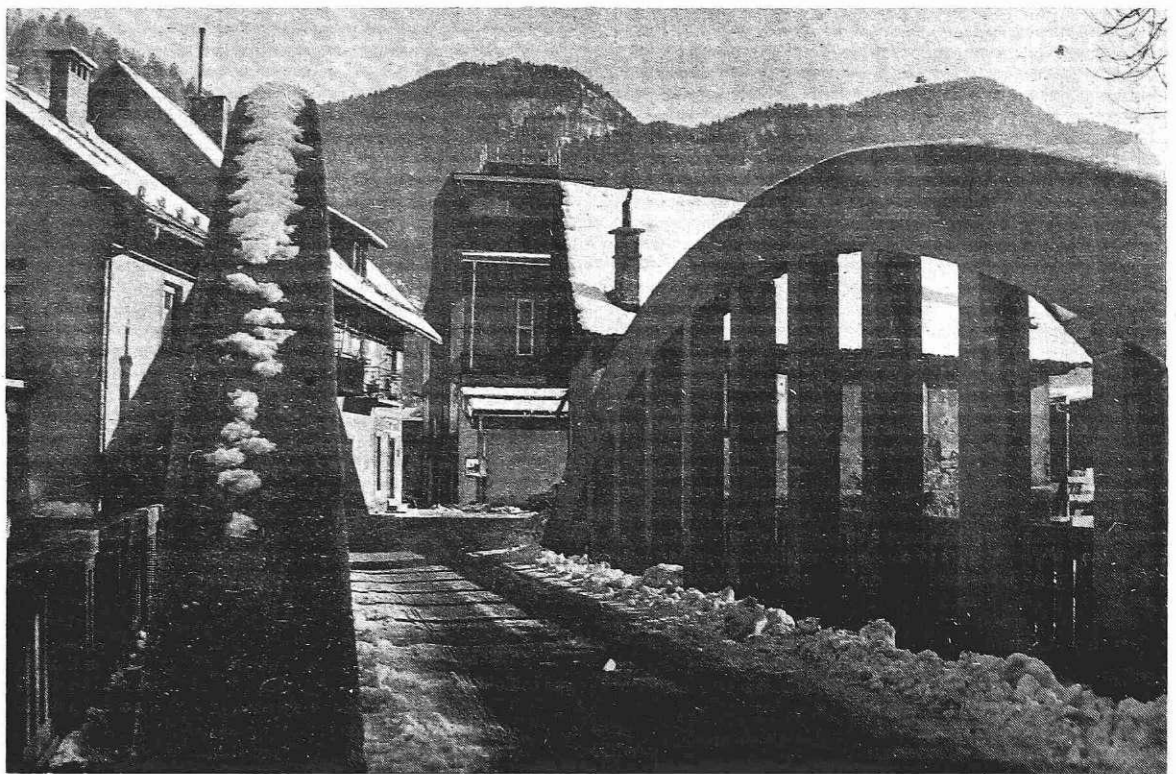
14. Sindikat OZD skupaj z drugimi DPO v OZD, občinskim svetom ZSS in republiškim odborom sindikata, če je potrebno pa tudi z drugimi organi, mora po končani stavki pripraviti oceno vzrokov za stavko in razmer v OZD ter sprejeti stališča do vzrokov za stavko. Samoupravni in poslovodni organi ter strokovne službe morajo na zahtevo sindikata v OZD nuditi strokovno pomoč.

Predlog ukrepov za saniranje razmer in odpravo vzrokov za stavko pripravi poslovodni organ, sprejme pa ga delavski svet. Delavski svet pri tem upošteva tudi stališča in predloge stavkovnega odbora in sindikata.

Občinski svet in republiški odbor sindikata po končani stavki ocenita razmere v OZD in vzroke za stavko, republiški odbor sindikata pa oblikuje tudi predloge za odpravo vzrokov zanj. Občinski svet in republiški odbor sindikata o svojih ocenah, stališčih in predlogih seznani sindikat v OZD, predsedstvo RS ZSS, če je potrebno, pa tudi pristojne organe DPS.

15. Predsedstvo RS ZSS na podlagi stališč in predlogov občinskih svetov in republiških odborov sindikata ocenjuje družbene razmere, vzroke za stavko in sprejema ustrezna stališča in predloge. Predsedstvo RS ZSS spremlja uresničevanje stavkovnih pravil v praksi in jih na tej podlagi dograjuje.

Predsedstvo RS ZSS
18. januarja 1988

Novo med starim (foto: I. Kučina)

Ali so delovodje Strojnih delavnic manj sposobni in prizadevni od delovodij v Remontnih delavnicah?

Leta 1986 je v Železarni Jesenice teklo prevrednotenje del in nalog.

Delovna mesta vodij in delovodij oddelkov, tehnologov in nekaterih administrativnih delavcev so bila prevrednotena za eno kategorijo ali pa je kategorija ostala na prejšnji ravni. Razlaga o vsc tem je prišla do naše delovne skupine šele, ko je bilo že vse urejeno in to dne 27. novembra 1986. Na sestanku nam je bilo rečeno, da imajo delovodje v Železarni 15. kategorijo in to vsi enako, razen nekaterih posameznikov v Remontnih delavnicah. Prevrednotenje delovnih nalog delovodij v Strojnih delavnicah naj ne bi negativno vplivalo na procentno razmerje glede na druge obrate v nanovo ustanovljeni TOZD Tehnične dejavnosti. Zagotovili so nam tudi, da se bo vse skupaj uredilo ob reorganizaciji.

15. januarja letos je odbor za delovna razmerja obravnaval reorganizacijo Strojnih delavnic. Naloge vodij oddelka so bile prevrednotene za eno kategorijo, naloge delovodij pa so ostale na prejšnji, in sicer na 15. kategoriji.

Odbor je 22. januarja 1988 obravnaval tudi reorganizacijo v Remontnih delavnicah. In kakšna presenečenja nam je pripravil! Ni bilo težko ugotoviti, da so si pri prevrednotenju pomagali tako, da so uvedli nove naloge ali pa samo nova imena nalogam. Tako so lahko kakšno nalogo prevrednotili s 14. kategorije v 16. ali pa celo 17. kategorijo. Npr.: vodja remontne skupine s 15. kategorijo je dobil naziv delovodja in s tem tudi 16. kategorijo. Drugi so zopet dobili naziv glavni delovodja. Tako je bilo delo delovodij v Strojnih delavnicah, ki so bili in ostali delovodje, razvred-

noteno. Delovodja je neposredni vodja, ki razporeja delo delavcem in skrbi za red in disciplino. Skrbeti mora za morebitno popravilo strojev in pa za pravilno obratovanje le-teh. Obenem pa je tudi vodja delovne skupine. Seveda pa je od samega delovodje odvisno, kako te naloge opravlja.

Sodelavci so na občnem zboru Strojnih delavnic opozorili na takšno spreminjanje imen nalog, kajti vsakemu je jasno, kaj te spremembe skrivajo. Eden izmed primerov preimenovanja je ta, naj bi vodje oddelkov preimenovali v asistente. Naziv sam ne pomeni prav nič. Saj je v bistvu vseeno, ali je to ali je ono, a kaj ko preimenovanje v asistenta prinese kakšno kategorijo več.

S takšnim ravnanjem so si vodilni in za to odgovorni delavci pripravili še tisto malo zaupanja, ki so ga bili deležni pri delavcih. Nezaupanje je predvsem očitno na nekaj zadnjih referendumih, ki so kar zapovrstjo doživljali neuspehe. Vedno bolj je očitno, da se za prevrednotenjem, prekategorizacijo, moratorijem in reorganizacijo skrivajo razne malverzacije in mahinacije.

V tovarni Crvena zastava si pomagajo do večjih denarcev s tem, da avtomobilu spremenijo ime in s tem zvišajo ceno tudi za 100 starih milijonov. A kaj dobrega bo prineslo spreminjanje nazivov delovnih nalog Železarni Jesenice? Verjetno nič dobrega. Toda naša tovarna vseeno sledi temu zgledu!

Ljubomir Veljkovski
Strojne delavnice

Članku »S problemske konference« na rob

V članku z omenjenim naslovom (Železar, 11. februarja 1988) je bil moj prispevek na problemski konferenci ZK Železarni pomanjkljivo oziroma celo napačno predstavljen.

Trditev, da sem opozoril na »zliznost« poslovnih in družbenopolitičnih struktur, je povsem nesmiselna, ker o tem v svojem prispevku nisem govoril in niti nisem imel namena govoriti. Na osnovi dejstev — tematski premik od »nepravilnosti« k vprašanju »trženja, ekonomike, kadrov in načrtovanja proizvodnje«, pri čemer se v gradivu poslovnega odbora za konferenco vprašanje samoupravljanja sploh ne omenja (ipd.) — sem si namreč zgolj zastavil vprašanje, če ni to dokaz za koalicijo med predstvom akcijske konference in tehnostrukturo. Sicer pa sam pojem »zliznosti« uporabljam samo enkrat in to kot kriterij za izbiro članov komisije, ki naj bi pripravila poročilo o nepravilnostih itd. za kolektiv Železarni, in sicer dobesedno takole: »predvsem bi v poštev prišli mladi, še neobremenjeni in nezližani z vodstveno strukturo«. Do napačnega dojemanja oziroma napačne interpretacije mojih misli je očitno prišlo zaradi kasnejše misli podpredsednika PO Borisa Pesjaka, ki pa nima osnove v mojem razmišljanju, češ da je govoriti o tem, da bi bile DPO »poročene« s PO, neumnost.

Posplošena trditev, da sem opozoril na naloge in vlogo članov ZK na področju samoupravljanja in da bi morala to biti ena osrednjih tem konference je pomanjkljiva. Gre predvsem za to, da bi morali člani ZK končno spregledati, da tako v družbi kot v našem kolektivu obstaja različna porazdelitev vpliva in moči med posameznimi skupinami

in da določene skupine lahko svojo moč uporabljajo tudi za preprečevanje sodelovanja drugih v procesih odločanja ter da bi morali zato svojo akcijo v prvi vrsti usmeriti na izenačevanje osnovnih pogojev (predvsem gre tu za informacije) različnih skupin, ki naj bi sodelovale v pogajalskih procesih. Več o tem v samem prispevku.

Da je bilo to opozorilo povsem na mestu, kažejo tudi nekateri poudarki iz razprave sekretarja OK ZK Jesenice Igorja Mežka. Čeprav je izhajal iz zahteve po prenovi ZK (sprememba mišljenja, morale, vsebine in metod dela) in kot ključni cilj izpostavil vprašanje spodbujanja inovacijskih procesov in prestrukturiranja Železarni, si ni mogel kaj, da ne bi kot osrednji problem Železarni izpostavil pravzaprav vprašanje »zaupanja« in s tem povezano »ustvarjanje ambienta, možnosti za kulturni dialog« (sicer na sami konferenci v obrnjenem vrstnem redu).

Za Mežka je zaupanje ključni problem. Na to kaže izjava, da »če tega zaupanja ni, potem so programi lahko napisani še tako dobro in programi še tako dobri, pa rezultati ne bodo dobri«. Ali pa trditev, da izredno malo energije in časa uporabimo, da na sejah samoupravnih organov, delavske kontrole, delavskih svetov do sklepov pridemo, izredno veliko časa in energije pa, da te sklepe poskušamo ignorirati, dokazati, da niso dobri, nosilce pa etiketirati, zaradi česar naj bi se na koncu znašli v nekem strahovitem nezaupanju, ko ti programi ne uspevajo. Za kulturni

dialog, ko naj bi tudi različno misleči pobrali eden od drugega tisto, kar je dobro, pa po njegovem še niti nismo zreli, zaradi česar se pravzaprav postavlja vprašanje, ali ima smisel sklicevati konferenco in poskušati voditi dialog na takih konferencah. Proti možnosti kvalitetnega samoupravljanja po njegovem govoru tudi padek, da imamo v Železarni 40 % nequalificiranih delavcev.

Redukcija realnih odnosov med različnimi skupinami, različne porazdelitve vpliva in moči, različni možnosti skupin in posameznikov v formalno priznanih samoupravnih pogajalskih procesih na vprašanje medsebojnega zaupanja razkriva nekakšno nesprejemljivo manihejsko optiko. Po njej naj bi se v Železarni nekakšno tako imenovane »sile luči« bojevale z nekakšnimi »silami teme« (zdraharji, kritizerji, ki skušajo na vsak način ustvariti — in to brez kakršnekoli osnove — v kolektivu vzdušje strahovitega medsebojnega nezaupanja) za realizacijo apriori dobrih optimalnih programov. V skrajnem primeru lahko takšno razmišljanje pristane le pri misli, ki je skregana z vsako logiko inovacijske družbe in ki jo nekateri v Železarni tudi že preseči, namreč da naj »eni mislijo, drugi pa delajo« (namesto: vsi mislimo, vsi delamo!).

Sicer pa je bila Mežkova izhodišča misel, da je treba v marsikateri spremeniti način mišljenja in dela (metode, vsebine) kot tudi moralo tudi vodilo prispevka za to konferenco. Kaj in koliko mi je uspelo povedati in koliko so ta stališča uporabna za spremembo neke prakse, pa naj ocenijo vsak bralec sam.

Božidar Lakota

Komunisti Železarni in samoupravljanje

V VABILU za problemsko konferenco ZK (Železar, 4. februar 1988) je področje razprave zamejeno z naslovom »Železarna in letu 1988 na področju trženja, ekonomike, kadrov in načrtovanja proizvodnje« in SE RAZLIKUJE OD POBUDE za sklic problemske konference (kadrovski sektor), ki je področje razprave tematizirala kot »Nepravilnosti v Železarni Jesenice«. Pa vendar imata obe zamejitvi NEKAJ SKUPNEGA: vprašanje gospodarjenja z družbeno lastnino.

Pri vprašanju gospodarjenja z družbeno lastnino pa je treba na nekaj posebej opozoriti: da tu ne gre samo za trženje, ekonomiko, kadre, načrtovanje proizvodnje in nepravilnosti, ki se ob vsem tem tudi pojavljajo, temveč — in to je predvsem vprašanje za člane ZK — tudi za odnose, medsebojna razmerja, v katerih to trženje, ekonomika, načrtovanje proizvodnje, kadrov itd. poteka. Gre tudi za vprašanje samoupravljanja, samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov.

To področje pa je v gradivu, ki ga je za problemsko konferenco pripravil poslovodni odbor in ki je bilo tudi objavljeno v Železarni, povsem izpuščeno, čeprav je opredeljeno v temeljih plana 1986—1990 kot skupni cilj, ki se glasi: »utrjevati samoupravne družbeno-ekonomske odnose«. V gradivu predsedstva skupne akcijske konference ZK pa je tematizirano takole:

»1. Načeloma naj se ZK ne bi ukvarjala z nepravilnostmi, potrebno je doseči stopnjo samoupravne organiziranosti in probleme reševati preko institucij samoupravnega odločanja.

Tak sklep ne izhaja iz strahu ali zadržanosti, ampak iz temeljne usmeritve, da je uresničevanje vodilne vloge ZK v političnem sistemu vselej tam, kjer se razvija samoupravna, politična in druga ustvarjalna dejavnost delovnih ljudi in občanov, v delegatskem sistemu, samoupravnih organih, v družbenopolitičnih organizacijah, skratka tam, kjer se izražajo in usklajujejo posamični interesi s skupnimi interesi zruženega dela in s splošno družbenimi interesi oziroma v celotnem družbenopolitičnem sistemu.

Takšen odnos ZK do samoupravljanja je v bistvu defenziven in ne opravičuje tiste vloge, ki jo ima ta organizacija po doslej še vedno javni ustavi, v kateri je opredeljena kot »zavestni nosilec težej in interesov delavskega razreda«, kot »vodilna idejna in politična sila delavskega razreda in vseh delovnih ljudi pri graditvi socializma in pri uresničevanju solidarnosti delovnih ljudi«, kot »glavni pobudnik in nosilec politične dejavnosti za nadaljnji razvoj socialistične revolucije in socialističnih samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov, posebno pa za krepitev socialistične družbene in demokracijske zavesti« in v kateri se izrecno poudarja, da je tudi »zato odgovorna«. ZK ne more iti v učinkovito akcijo v

samoupravnih strukturah v nekem času in nekem okolju, če poprej ne reflektira svoje vloge v političnem in ekonomskem sistemu, če nima jasnih predstav o stanju in razmerah v tem okolju, če niti ne ve točno, kaj pravzaprav hoče, če ne »pozna bližnjih ciljev in bodočnosti gibanja« (Marx-Engels: Manifest komunistične partije). Prav tako pa se akciji ne more izogniti, saj ni le formalno temveč tudi realno — to kažejo tudi raziskave — vodilna sila, ki ima še vedno največjo politično moč (kljub temu, da se je njen ugled, kot piše Borba 30.—31. januarja, v primerjavi z osemdesetimi leti preplovil).

Pri akciji, ki naj bi tekla in potrjevala vodilno vlogo ZK prek samoupravnih struktur, ZK ne more zaobiti dejstva, da v Železarni obstajajo različne skupine, ki so v neenakopravnem položaju v pogajalskih procesih okrog usmerjanja in gospodarjenja z novoustanovljeno vrednostjo in vrednostjo sploh, tako glede svojega položaja v samoupravi ali upravljalški hierarhiji kot glede znanja in razpoložljivih informacij: da sta tako možnost vpliva kot moč hierarhično, vertikalno, pa tudi horizontalno porazdeljeni, da imajo posamezne skupine izrazito privilegiran, druge pa izrazito deprivilegiran položaj. Čeprav smo vsi delavci, nikakor nimamo enakega vpliva na oblikovanje in realizacijo ciljev ter na uveljavljanje odgovornosti. In če v te procese poseže še na določenih točkah upravljalškega sistema koncentrirana (legalizirana ali nelegalizirana) moč, se mimogrede lahko najdemo v položaju navadnega meznega delavca, ki nam neki samozanec, ki se je postavil v vlogo lastnika družbenega kapitala, mimo vseh družbenih in samoupravnih norm določa pogoje in odmerja rezultate našega dela. Moč je namreč mogoče uporabiti tudi v negativnem smislu, namreč tako, da se poskrbi, da se v proces odločanja ne vključi noben problem, ki bi lahko povzročil resnejše premike v obstoječi delitvi moči, torej za preprečevanje sodelovanja pogajalskih procesih in pri odločanju sploh.

To pa pomeni, da je tisti prostor, v katerem naj bi se potrjevala vodilna vloga ZK, namreč »tam, kjer se razvija samoupravna, politična in druga ustvarjalna dejavnost delovnih ljudi in občanov«, torej »v delegatskem sistemu, samoupravnih organih, v družbenopolitičnih organizacijah, skratka

tam, kjer se izražajo in usklajujejo posamični interesi s skupnimi interesi zruženega dela in s splošno družbenimi interesi« — tako ga tematizira predsedstvo akcijske konference — izredno problematično. Do tega, kar predsedstvo takorekoč predpostavlja kot nekaj samoumevnega, na primer do »izražanja in usklajevanja posamičnih interesov s skupnimi interesi«, pogosto prav zaradi različne porazdelitve vpliva in moči, še zlasti pa možnosti negacijske uporabe moči, ne prihaja in ne more priti. Na to vprašanje ne opozarja zgolj strokovna literatura, pač pa tudi razprave na nedavnih Kardeljevih dnevih v Hercegovnem, kjer so bile postavljene tudi zelo ostre zahteve po ponovni opredelitvi vloge ZK v družbi in celo po spremembah političnega sistema.

Svojevrsen izraz neusklajenosti posamičnih skupnih in širših družbenih interesov je vsekakor splošna družbena, ekonomska, socialna in moralna kriza, z aferami, v katerih prav člani ZK in odtujeni centri moči nastopajo kot njihovi glavni protagonisti.

Zato menim, da glavna naloga problemske konference ne more biti vprašanje trženja, ekonomike, kadrov in načrtovanja proizvodnje, kot bi bilo to mogoče razbrati iz naslova, pač pa skrb za čimbolj enakopravno pozicijo posameznikov in skupin (ob prevladujoči vlogi znanja in argumentov) v pogajalskih procesih pri določanju ciljev in usmeritev, pri izbiri alternativ, še zlasti pa pri izvajanju funkcije kontrole in uveljavljanju odgovornosti. Gre za uresničevanje zgodovinskega interesa delavskega razreda: kdo in kako upravlja z viškom vrednosti, ki v sodobnih pogojih proizvodnje ni rezultat individualnega (in zato ne more biti predmet privatnega individualnega ali skupinskega prilaščanja) temveč družbenega dela.

Naloga komunistov v Železarni se zato ne more zreducirati na to, da bi v samoupravnih strukturah in drugje nastopali kot propagandni agentje ukrepov poslovnega odbora na področju trženja, ekonomike, kadrov in proizvodnje oziroma kot njihova podaljšana roka pri zahtevah po čim trši delovni in tehnološki disciplini (za to imamo druge institucije) in skupaj s podpredsednikom PO dr. Marinom Gabrovškom žugali delavcem, da »kdor se zahtevam razvoja Železarni ne bo mogel podrediti v vseh pogledih, se mora pač umakniti in dati mesto tistim, ki bodo sposobni uresničiti postavljene cilje« (ta grožnja je očitno nadomestilo za alternativne predloge, ki jih PO ni pripravil, s čimer je sprejem gospodarskega načrta spremenil v navadni formalizem).

Zato se je treba vprašati, če takšen tematski premik problemske konference, od nepravilnosti v Železarni h ključnim vprašanjem gospodarjenja v tem letu, ni bil izveden zgolj na osnovi neke zdrave logike razmišljanja, pač

pa predvsem zato, da bi se zabrisala temeljna vprašanja, ki zadevajo gospodarjenje z družbeno lastnino, vprašanje o možnostih in pogojih za samoupravljanje sploh. Se ni s tematskim premikom od nepravilnosti k izrazito strokovnim vprašanjem, kjer se upravljalški vrh zaradi svojega znanja, količine in kvalitete informacij, s katerimi razpolaga, in zaradi nemogućnosti kontrole od spodaj, kjer je znanje pomanjkljivo in še bolj pomanjkljivo in nepopolne informacije, vsekakor počuti kot riba v vodi, »poskrbelo, da se v proces odločanja ne vključi noben problem, ki bi lahko povzročil resnejše premike v obstoječi strukturi moči?« Ni bil namen premika ta, da se zabriše sledi, ki od posamičnih nepravilnosti vodijo k njihovim »botrom«? Da se vprašanje samouprave, informacij, kontrole, odgovornosti sploh ne postavi? Je to že dokaz, ob spoznanju, da koalicijski model odločanja temelji na konfliktih med skupinami, da koalicija med predstvom akcijske konference in tehnostrukturo odlično funkcionira?

Precej podatkov je, ki takšno misel, ob argumentih, ki smo jih že navedli, še dodatno potrjujejo. Ne gre zgolj za že dokazane primere vpletenosti nižjih vodstvenih delavcev v odtujevanje družbene lastnine, poskuse prikrivanja nelegalne prodaje osnovnih sredstev prek male prodaje, ogromnih primanjkljajev v skladiščih in poskusov njihovega prikritja s strani določenih posameznikov. Ne gre le za neizvajanje disciplinskega postopka ob jasnem primeru kršitve, netočnega pomanjkljivega informiranja v zvezi s pogodbenimi deli, nepravilnostmi, kriminalnimi dejanji, ne gre le za zadeve, ki so enostavno zamolčane, cinizma (delavci naj se v zvezi z odprtimi žiro računi v trgovinah zadovoljijo z informacijo, da je vse v redu, če račune kontrolirajo neposredni uporabniki: komerciala, splošni sektor, poslovodni odbor), pa do črtanja poglavja o pravicah delavcev in povratnem informiranju v samoupravnih aktih, vzpostavitev defektne delegatske povezave med SDS in de-

lavskimi sveti ob novi reorganizaciji, predloga kadrovskega plana, ki prejudicira mezo in mikroorganizacijo, črtanja del in nalog s področja proučevanja samoupravljanja in samoupravne prava (ob nenehni spremembah zakonodaje in samoupravnih aktov) ter drugih strokovnih nalog na CSI. (Ob zmanjšanju normativna s 14 na 10 oseb bo CSI lahko opravljal le še administrativno-distributivna dela).

Tudi ti podatki potrjujejo misel, da se nekateri posamezniki in koalicije obnašajo kot formalni lastniki družbenega kapitala in da vsiljujejo delavcem politiko, s katero hočejo to vlogo le še utrjevati.

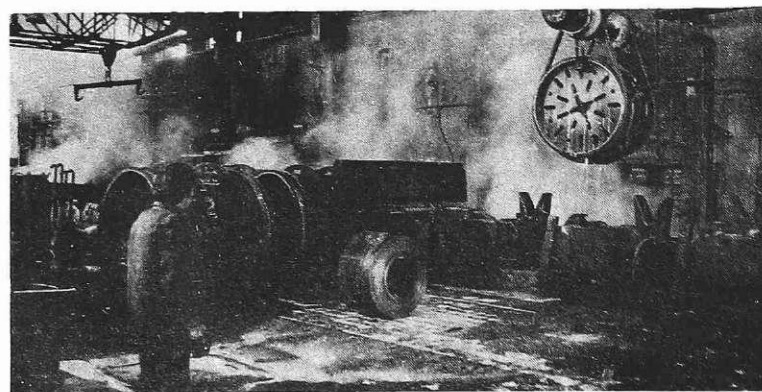
Vse to sili k misli, da bi morala akcijska konferenca predlagati predvsem dvojce:

1. Okrepitev informacijskega sistema v smislu izboljšanja pogajalskega položaja različnih skupin delavcev in možnosti izvajanja delavske kontrole v vseh fazah in na vseh ravneh upravljalškega procesa (institucionalno-politični, izvršilni, instrumentalni, tehnični) ter s tem uveljavljanja konkretne odgovornosti.

2. Ustanovitev posebne komisije pri delavskem svetu ZJ s člani, ki jim lahko zaupamo (predvsem bi v poštev prišli mladi, še neobremenjeni in nezližani z vodstveno strukturo), ki bi pregledala dosedanje ugotovitve organov UNZ in naših organov, ocenila njihovo delo ter o tem pripravila poročilo za celoten kolektiv Železarni.

Vse več znakov — in to ne le v Železarni temveč v širši družbeni skupnosti sploh — kaže, da ob vseh teh in podobnih vprašanjih ne gre zgolj za nekakšno industrijske konflikte ob obrobni vprašanji oziroma dilemah ob izbiri takšnih ali drugačnih alternativ, temveč za razredni spopad, kjer se odloča o usodnih vprašanjih obstoja in nadaljnega razvoja: gre predvsem za to, kdo bo odločal o novoustanovljeni vrednosti oziroma z razpolagalno, torej lastninsko pravico do viška vrednosti in vrednosti sploh.

Božidar Lakota

Lužilnica (foto: I. Kučina)

Bomo dočakali stoletnico mehaničnih delavnic?

Orodjarstvo v industriji pomeni možnost napredka, prehod s posamične na serijsko proizvodnjo, spremembo fizičnega v strojno — avtomatsko delo in finalizacijo proizvodnje. Vsaka delovna organizacija ima v svojem sestavu orodjarno, PRILAGOJENO SVOJI PROIZVODNJI.

Starje orodjarne v Železarni je poznano, zato bom v preprostih izrazih opisal preteklo in nakazal, kakšno naj bi bilo prihodnje stanje.

Primerjalna tabela

leto	normativ	stalež	ročni delavci	strojni delavci
1962	52	52	26	26
1974	46	43	21	22
1984	45	33	15	18
1988	31	27	14	13

Z zamenjavo generacij se menja tudi miselnost. Tako je bilo obdobje ustanavljanja Športne delavnice, Športmetala, Kovinoservisa, Kovina itd. Orodja — štanice, izdelane v Železarni, smo skupaj z naročili — izvažali s kamioni. Sedaj lahko ugotovimo, da je bil to začetek konca orodjarstva na Jesenicah. Sledilo je obdobje lagodnega vzdrževanja strojev in naprav. Vse smo lahko kupili — uvozili, pozabili smo na izobraževanje orodjarjev, pozabili na prenos znanja na mlajše, zanemarili modernizacijo in vodili nesmiselno kadrovsko politiko (slabo stimulirani orodjarji in strojni delavci so odhajali na druga bolj plačana dela).

Čas je že, da stopimo na realna tla, da si dela in naloge v naši železarni porazdelimo po načelu, ki nam ga je priklical v zavest naš kulturni velikan: »LE ČEVLJE SODI NAJ KOPITAR«. Pa tudi glava bo morala vedeti, kaj se dogaja v telesu!

Poizkušal bom prikazati, kaj vse lahko delamo v orodjarni in kako bi morali biti opremljeni. To pa zato, ker sem prepričan, da asistenti — bivši gospodarji ne poznajo naših zmoglosti. Marsikaj uvažamo po nepotrebnem. Slaba je tudi praktična strokovnost asistentov, tehnologov in nabavnih referentov, kar je posledica zanemarjanja praktičnega usposabljanja v današnjem šolstvu.

Orodjarji smo sposobni izdelati in popraviti:

- orodja — štanice za lastne potrebe, za obrat Predelava valjanih trakov, za gradbeni oddelek (plastika),
- rezilno orodje — različne oblike nožev, svedrov, rezkarjev, povrtal itd.,
- merilno orodje — posebna merila za Valjarno debele pločevine, trne, kljunasta merila, mikrometre, pasometre, šablone itd.,
- rezervne in potrošne dele za obrat Elektrode (specialno orodjarsko delo),
- rezervne in potrošne dele za Želbarno (noži, vodila, držala, segmenti, ojnice itd.),
- izdelava posebnih filtrskih vložkov,
- obdelava različnih spominskih odlitkov,

— vse vrste kontaktov — bakrenih segmentov za elektrovzdrževanje,

— izdelava in popravilo krtačnih držal za elektro motorje itd.,

— izdelava in popravilo ventilov, ventilnih lamel, ventilov kapalnikov, kar je uspešna nadomestitev uvoza iz ZDA za HV Bela,

— popravilo mejnih stikal, naprav za mazanje z oljem, mastjo in naprav za črpanje vode,

— izdelava šob za odbizg škaže in drugih šob z odprtino od 0,3 mm navzgor,

— izdelava in popravilo ohišij — žabic ter čeljusti za vlečne žičarske stroje za Jeklovlek,

— izdelava rezervnih delov za RTA — sklopke kopijskih glav, kar je uspešna zamenjava uvoza iz ZDA,

— izdelava žigov za oznako kvalitete, materialov, smeri valjanja, za kontrolorje,

— izdelava žigosnih števil, — izdelava oznak, navodil, opozoril za strojne in druge naprave,

— graviranje napisov in označevanje orodja za skladišča,

— vzdrževanje vezalnih naprav SIGNODE, KPR, SUND in izdelava rezervnih delov,

— vzdrževanje in izdelava rezervnih delov za zračne kompresorje za Jeklarno, Valjarno žice, gradbeni oddelek,

— redno vzdrževanje sekalniov za odpadni material in HV Bela,

— izdelava in popravilo polirnih krožnikov, valjev, puš in linet za Jeklovlek,

— izdelava in popravilo ohišij in čeljusti za trgalne stroje OTK,

— spajkanje in uporno varjenje tračnih žag,

— finomehanična dela — vzdrževanje in popravilo pisalnih in računskih strojev. V prihodnje bo potrebno sodelovati pri nakupu te opreme zaradi poenotenja tipov.

— izdelava in popravilo rezervnih delov po naslednjih postopkih: struženje, reskanje, skoblanje, vrtanje, mnogokotnih izvrtin (kvadrat, šestkotno), brušenje (plosko, notranje, zunanje, ostro), honanje, štančanje, strojno žaganje, graviranje in ročna ter kemična obdelava, samostojno konstruiranje, določanje tehnologije izdelave in popravil.

Način sodobnejših obdelav z erozijskimi, kopirnimi in numerično krmiljenimi stroji so samo naše sanje. Pričakujemo spremembo jeseniške železarske miselnosti tudi v prid orodjarstvu, saj ne želimo, da bi z nami spet postali »lopatarji«.

Pestrost našega dela zahteva visoko angažiranost — vsestranskost in poznavanje naprav, načinov obdelav, materialov in tehnologije. Te sposobnosti ni lahko pridobiti brez nadarjenosti in večletne prakse.

Primer: če kadrovik pošlje absolventa CSUI — obdelovalca kovin, je s tem zapolnil delovno mesto in že takoj pričakuje rezultate njegovega dela. Vendar teh ne more biti. Ti kadri so strojniško polpismeni. Zakaj? Odgovor je v večletni kritiki načina izobraževanja v poklicnih šolah.

V orodjarni imamo še izredno prizadeven kader, z delovno in tehnološko disciplino na nivoju, da je lahko vzor ostalim. Smo eden redkih oddelkov, ki še uporablja žigosno uro. Javno smo povedali, da prevzamemo popravilo teh ur. Žal izgleda, da to v Železarni nikogar ne zanima. Ni samohvala, če spomnimo tudi na to, da se naša prizadevnost kaže v številnih predlogih tehničnih izboljšav in inovacij ter eksponatov za RAST YU. Več delavcev ima priznanja v obliki diplom, bronaste, srebrne in zlate plakete za dosežke na tem področju.

Dogodki na področju sprememb nagrajevanja, sprememb v vzdrževanju ne kažejo prave motivacije, zato smo tudi nezadovoljni. Mogoče bi hitreje kaj dobili, če bi se preimenovali iz ORODJAR v ORODJAROLOGOOPERATER? Opozorila, ki jih dajemo na samoupravnih delovnih skupinah ali sindikalnih skupinah in preko naših delegatov organom samoupravljanja, so zaman. Na zastavljenost kaže tudi to, da po najnovejših razporeditvah, ki veljajo s sklepi odbora za delovna razmerja od 1. januarja in 1. februarja 1988 delavci oddelka orodjarne še niso razporejeni. Za primerjavo in če je bralec sledil opisu navajam, da so dela in naloge neposrednega vodje dela — delovodje ocenjene s 15. kategorijo in vodje orodjarne s 17. kategorijo. Sklep 11. seje delavskega sveta TOZD Tehnične dejavnosti je, da se morajo naloge delovodij ponovno oceniti. Pričakujem skorajšnjo in strokovno rešitev. Sprašujem se, zakaj neka področja lahko takoj rešimo. Če primerjam dela in naloge delovodje in tehnologa priprave dela, dajem prednost delovodji zaradi neposrednega stika z delom in delavci. Pomislimo na sedanje razmere v naši delavski (?) družbi. Kdo ima vpliv na produktivnost, kvaliteto, prisotnost pri delu, porabo potrošnega — režijskega materiala, zadovoljstvo delavcev?

Upam, da bo ta spis pozitivno vplival na razvoj orodjarstva v Železarni. Če je moje mišljenje zmotno, pa pričakujem javno obvestilo.

Vlado Repe,
vodja orodjarne

V orodjarni (foto: I. Kučina)

Iz pripomb vodje mehanične delavnice na razvojne potrebe, perspektive in možnosti mehaničnih delavnic oziroma njihovih sedanjih oddelkov

1. Ali bomo orodjarno obdržali v sedanji obliki ali pa ji bomo opredelili namen in vrsto dela in opremo, kakršno pač potrebujemo. Sedanja dejavnost je sestavljena iz:

- a) splošne mehanske strojne obdelave za lastne potrebe oddelka;
- b) strojne obdelave za komplicirane dele in izdelavo rezilnih orodij;
- c) vseh vrst brušenja in ostrilno brušenje;
- d) kovinska galanterija;
- e) graviranje in plaketarstvo;
- f) manjši obseg klasičnega orodjarstva (štanice);
- g) ročna popravila preciznejše opreme (ventili, pnevmatski stroji, mazilne črpalke, razni instrumenti, embalarina oprema);
- h) finomehanika z vzdrževanjem pisalnih in računskih strojev.

V orodjarni sedaj dela 26 delavcev, ki dobro in prizadevno opravljajo svoje delo. Pri tem pa se v okviru racionalizacije v Železarni pojavijo vprašanja kot:

— Kaj nujno potrebujemo in kaj zmoremo?

— Ali je toliko različnih aktivnosti v okviru tako majhnega oddelka sploh smiselno?

— Ali bomo v prihodnosti sploh imeli ustrezen kader?

Pravemu ljubitelju in poznavalcu tehnike taka orodjarna pomeni pravi tehnični eldorado, ni preveč operativno obremenjena po obsegu in rokih in lahko celo zelo in preveč ugaja. Meni že! Vendar, ali so taki časi, da si to lahko privoščimo? Samo v primeru, če jo obdržimo kot zelo praktično orientiran strokovni rezervat, ki tak kot je, v teh časih še zelo prav pride pri reševanju specialnega pomanjkanja rezervnih delov, kar bi bilo sicer čez noč nerešljivo. Svar ocene! Na drugi strani pa mi je jasno, da je še vsaj na deseti mestih po Železarni bolj nujno striči delovna mesta oziroma dejavnosti in stalež (skladišča, transport). Konec koncev, ali brusilnica votlic v Žičarni ni orodjarstvo?!

Osebnosti bi splošno strojno obdelavo v orodjarni bolj podpiral, če bi ne delali na normo in z bolj kvalificiranimi kadri, kar bi dalo večjo možnost iskanja rešitev in izboljšav. Tako pa orodjarno bolj kviri kot ne.

CSUI Jesenice, enota za izobraževanje ob delu, ☎ 82-171

Računalništvo 1988

Izdelujemo programe oziroma programske pakete po naročilu za delovne organizacije za osebne računalnike IBM PC ali za take, ki so z njimi kompatibilni.

Poleg izdelave programov organiziramo tudi izobraževanje za uporabo osnovnih poslovnih aplikacij:

WORDSTAR: Tečaj je primeren za vse, ki imajo opravka s pisanjem različnih besedil in jim ni vseeno, kakšno obliko ima njihov dopis ali poročilo. Tečaj traja štirikrat štiri ure.

DBASE III: Tečaj je namenjen vsem, ki delajo z različnimi seznammi, evidencami (seznam gostov, delavcev, spisek materiala,...). Tečaj traja petkrat po štiri ure.

AutoCAD: Tečaj je namenjen vsem, ki pri svojem delu izdelujejo risbe, strojnikom, metalurgom, gradbenikom, elektroinženirjem,... Če znamo uporabljati AutoCAD, lahko risalno desko damo za staro šaro. Tečaj traja petkrat štiri ure.

Razen tega organiziramo tudi tečaj LOTUS 1-2-3, primeren za finančno računovodske delavce, tečaj GW basica, Pascal,...

CSUI Jesenice, Enota za izobraževanje ob delu, ☎ 82-171

Anton Grošelj:

Od »sistema peš« do računalnika

4

Mimogrede bi rad poudaril še eno posebnost povojne dobe. Med obrati Železarne, posebno v času izvajanja petletnega gospodarskega načrta, je vladalo spontano tekmovanje za prehodno zastavo sindikata, ki so jo ob koncu leta slovesno predali najboljšemu. Delali smo takrat neprekinjeno na tri izmene, pretežno vse nedelje in praznike.

Podatke o proizvodnji in zadolžitvah smo dnevno objavljali na velikih stenskih grafikonih v obratih. Člani kolektiva so bili tako dobro seznanjeni z rezultati in to pravočasno, kar je omogočalo, da smo probleme lahko takoj začeli reševati. V Železarni enkrat tedensko lahko zapišemo le statistične rezultate in ugotovitve, za kakšno »boleznijo« boluje proizvodnja ali se z njo bori, in pozive za izboljšanje stanja.

Ob nekem obisku vzhodnonemške železarne THALMAN WERKKE smo videli na sredni valjarne velik semafor, na katerem je bil rezultat prejšnje izmene, druga in tretja pa sta tekmovali za še boljši dosežek tistega dne. Po obratih so bile table z imeni racionalizatorjev in novatorjev, z navedbami, koliko denarja so prihranili z izvedbo njihovih predlogov. Slike racionalizatorjev v naravni velikosti so bile razstavljene po celem mestu na posebnih panojih. Človek je že od nekdaj nagnjen k tekmovanju, bodisi sam s seboj ali z drugimi za čast ali denar in to na vseh mogočih področjih. To pri nas premalo upoštevamo pri prizadevanjih za večjo proizvodnjo in izboljšave.

Tako izpuščamo iz rok ustvarjalnost naših ljudi, ki pa jo dobro zna izkoristiti tujina.

Zanimiva je bila takrat njihova vizija razvoja. Trgovine v Henningsdorfu, kjer so te valjarne, so bile prazne. V izložbah so bile le parole, pred vrati živilskih trgovin pa dolge vrste ljudi, ki so potrpežljivo čakali, večkrat tudi zaman, da bi prišli do sadja ali drugih živil.

Oprema obratov je bila tehnološko zastarela ali zaradi vojne zelo poškodovana. Njihov tehnični direktor je v pogovoru dejal, da se zavedajo velikih potreb države po njihovih izdelkih in zato še posebno vzpodbujajo iznajdljivost ljudi za hitro izvedljive manjše izboljšave in dodelave naprav. Vse strokovne potencialne so usmerili v projektiranje novih. Na vprašanje, zakaj tako malo dajo za splošni standard ljudi, je dejal: »Osnova za izboljšanje standarda je proizvodnja, ki je danes še problematična in zato ne more pokriti potreb na vseh področjih življenja. Zaradi tega z vsemi močmi skušamo predvsem okrepiti izvor dohodka, nato pa se bomo lotili tudi ostalih programov.« Danes imajo moderno industrijo in najboljši življenjski nivo med vzhodnimi državami. Mi smo naš razvoj pričeli z drugega konca. Najprej smo širili socialno zakonodajo, še preden je bila industrija sposobna, da bi brez škode za svoj razvoj finančno pokrivala vsa področja družbenega standarda v zadovoljivi višini. Danes pa moramo socialno spet ožiti in se z vsemi silami boriti za moderniza-

cijo in dvig proizvodnje, potrebne za preživetje.

Železarna je na tem področju kljub težavam, s katerimi se stalno bori, le uspela vsaj delno slediti modernim in naprednim tehnološkim tokovom. Sprijazniti smo se morali tudi z začasnimi rešitvami. Valjarna žice na Beli je kompromis med starim in novim, ker za povsem moderno tehnologijo, ki je bila načrtovana v okviru generalne rekonstrukcije valjarni, ni bilo več sredstev. Zaradi nizke nabavne vrednosti je ta del valjarne verjetno že amortiziran, toda delati mora naprej. Nesprejemljivo je pričakovanje rešitve v daljnji negotovi prihodnosti, pri tem pa ne videti problemov pod nogami, ki zahtevajo takojšnje, čeprav tudi le delno učinkovite ukrepe. Odnos, kakršnega bi morali imeti do naprav, ki nas preživljajo, bi primerjal z odnosom in skrbjo, ki jo imamo do najdražjega člana družine — do avtomobila, ki se mu izteka doba uporabnosti. Za novega nimamo sredstev, na »teto v Ameriki« ne morem računati, ker je sama v škripcih, torej nam ne preostane nič drugega, če se še hočemo voziti, kot da ležemo pod starega in mu skušamo urediti drobovje za še neko dobo uporabnosti. Čim bolj star bo, tem večkrat bomo morali podenj s ključem v roki. S tem hočem reči, da če nismo lastniki najmodernejših proizvodnih naprav (ki se tudi ne vzdržujejo same), bomo z miselnostjo »To je zastarelo, problem je rešljiv samo z nabavo novih,« razorožili iniciativnost in

ustvarjalnost odgovornih ljudi za normalno funkcioniranje tega, kar imamo.

Z modernizacijo valjarne na Beli in kasnejšo dopolnitvijo je bilo mehanizirano tudi tehtanje proizvodnje, vložka in odpadkov proizvodnje, kar je dalo večjo verodostojnost knjigovodskim rezultatom. S formiranjem TOZD je računovodstvo lahko ugotavljalo tudi finančni rezultat poslovanja valjarne.

Materialni del poslovanja je bil kar dobro kontroliran, ne morem pa tega trditi za obratni čas, ki je letno in mesečno predviden za proizvodnjo, le govoriti in opozarjati, da so zastoji preveliki, tistim, ki jim je glavna zadolžitev preprečevanje in znižanje zastojev, pa ne more dosti pomagati. Vsaka zdravniška odločitev o načinu in sredstvih zdravljenja boleznij je odvisna od podrobnih raziskav in analiz, ki pokažejo izvor in vrsto bolezni. Mogoče primerjava ni najbolj posrečena, hočem pa reči, da je uspešno ukrepanje odvisno predvsem od dobrega poznavanja vseh vrst in vzrokov zastojev, ne le njihovega odstotka v obratovalnem času. V valjarni nastane dnevno 5 do 10 vrst zastojev. Celoletno jih je več sto in nekajkrat več tudi vzrokov. Evidenčno so sicer strnjeni na valjavske, mehanske, elektro in druge, predvsem po področjih odgovornosti za njihovo sanacijo, premalo pa za operativne namene. Že takoj po vojni se je občutila potreba, da bi množico zastojev in vzroke zanje, ne samo ugotavljali, temveč tudi ustrezno evidenciali. Razumljivo, da s »sistemom peš« to ni bilo mogoče. Z uvedbo računalniškega sistema pa je mogoče vsak primer »šaržirati« v računalnik, ki naj bi ažurno ali po potrebi vračal tudi pričakovane sumarne informacije za preventivno ukrepanje.

(Nadaljevanje)

PREDLOG možnih kandidatov za nosilce individualnih funkcij v skupščinah DPS in SIS v občini Jesenice

Koordinacijski odbor za kadrovska vprašanja pri P OK SZDL Jesenice je na svoji seji februarja 1988 oblikoval seznam evidencijanih možnih kandidatov za nosilce individualnih funkcij v skupščinah DPS in SIS v občini in republiki. KO je ugotovil:

- da je večina sedanjih nosilcev individualnih funkcij evidentirana ponovno,
- da je 15 (petnajst) dodatno evidentiranih za nosilce individualnih funkcij v skupščini SIS v občini,
- da je 1 (eden) dodatno evidentiran za predsednika predsedstva SR Slovenije oz. lana predsedstva SR Slovenije.

Na podlagi skupnih ocen skupščin oz. potrebnih organov skupščin o delovanju v preteklem dvoletnem obdobju, programskih smeritev in predlogov (objavljeno gradivo v DELEGATU SKUPŠČIN obine Jesenice št. 16) je koordinacijski odbor za kadrovska vprašanja oblikoval naslednji predlog možnih kandidatov:

Skupščina občine Jesenice

1. Predsednik Skupščine občine — JAKOB MEDJA, rojen 1928, stanujoč na Jesenicah, C. m. Tita 1/a — ponovno.
2. Podpredsednik Skupščine občine — ALBINA SERŠEN, rojena 1943, stanujoča na Jesenicah, Cirila Tavčarja 3b — ponovno.
3. Predsednik zbora združenega dela — ZDENKO CUND, rojen 1949, stanujoč na Blejski cesti 15 — ponovno.
4. Podpredsednik zbora združenega dela — MILOŠ PIŠČANEC, rojen 1940, stanujoč na Jesenicah, Prešernova 23 — ponovno.
5. Predsednik zbora krajevnih skupnosti — JANEZ JELINČIČ, rojen 1943, stanujoč v Podkorenu 45 — ponovno.
6. Podpredsednik zbora krajevnih skupnosti — AHMED TELALOVIČ, rojen 1949, stanujoč na Jesenicah, Hrušica 151 — ponovno.
7. Predsednik družbenopolitičnega zbora — VLASTA VIDIC-Angelca, rojena 1925, stanujoča v Žirovnici, Selo 7 — ponovno.
8. Podpredsednik družbenopolitičnega zbora — JOŽE ŠTRAUS, rojen 1946, stanujoč na Jesenicah, Cesta bratov Stražišar 17 — ponovno.

Samoupravne interesne skupnosti

Občinska zdravstvena skupnost Jesenice

1. Predsednik skupščine — DANIEL AŽMAN, rojen 1953, stanujoč na Blejski Dobravi 17 b — ponovno.
2. Podpredsednik skupščine — ALMA BERNIK, rojena 1943, stanujoča v Žirovnici, Selo 40 — ponovno.
3. Predsednik zbora uporabnikov — MATJEVŽ MALEJ, rojen 1941, stanujoč na Jesenicah, Cesta revolucije 7 — ponovno.
4. Namestnik predsednika zbora uporabnikov — VANJA SIMEONOV, rojena 1955, stanujoča na Jesenicah, Cesta maršala Tita 41 — ponovno.
5. Predsednik zbora izvajalcev — dr. BRANIMIR ČEH, rojen 1946, stanujoč v Radovljici, Ulica Simona Gregorčiča 19 — ponovno.
6. Podpredsednik zbora izvajalcev — dr. ZDRAVKA MEŽEK-KOMAN, rojena 1951, stanujoča v Žirovnici 107 — ponovno.

Izobraževalna skupnost Jesenice

1. Predsednik skupščine — ANTON ARH, rojen 1929, stanujoč na Blejski Dobravi 58, — ponovno.
2. Podpredsednik skupščine — VERA GARTNER, rojena 1939, stanujoča v Mojstrani, Pod Grandiščem 10 — ponovno.
3. Predsednik zbora uporabnikov — OTON PESTOTNIK, rojen 1937, stanujoč na Jesenicah, Cesta maršala Tita 3 — ponovno.
4. Namestnik predsednika zbora uporabnikov — MATJAZ DOLŠINA, rojen 1952, stanujoč v Kranjski gori, Bežje 5 — ponovno.
5. Predsednik zbora izvajalcev — MARIJA LIČOF, rojena 1941, stanujoča na Jesenicah, Cesta maršala Tita 71 — ponovno.
6. Namestnik predsednika zbora izvajalcev — LADO BRIŠAR, rojen 1943, stanuje na Jesenicah, Tomšičeva 97 — ponovno.

Skupnost otroškega varstva Jesenice

1. Predsednik skupščine — ZDENKA PULEC, rojena 1952, višji upravni delavec, stanujoča na Jesenicah, C. m. Tita 75, zaposlena na DO Gorenjska bolnišnica, TOZD Špolsna polnica Jesenice kot tajnik samoupravnih organov.
- Zdenka Pulec je v letih 1986—1987 uspešno vodila odbor za razvoj družbenega varstva otrok skupščine Skupnosti otroškega varstva Jesenice in je z dejavnostjo in problematiko na področju družbenega varstva otrok dobro seznanjena. Njeno aktivno delo v odboru, strokovna izobrazba in sposobnost pri vođenju sej so odločilno vplivali na izbor predlagane kandidatke. Poleg funkcije v skupnosti je Zdenka Pulec aktivna tudi v družbenopolitičnih organizacijah, in sicer kot članica OK ZKS, članica predsedstva OK SZDL, članica izvršilnega odbora pri predsedstvu OK SZDL in članica sekretariata OO ZK v TOZD DS. V

samoupravnih organih deluje kot članica delavskega sveta DO.

Zato skupščina Skupnosti otroškega varstva Jesenice predlaga, da se Zdenka Pulec evidentira za opravljanje funkcije predsednice skupščine Skupnosti otroškega varstva Jesenice.

Delegat KS Cirila Tavčarja

2. Podpredsednik skupščine — NADA BURNIK, rojena 1941, stanujoča na Jesenicah, Cirila Tavčarja 6 — ponovno.
3. Predsednik zbora uporabnikov — ANDREJA NAROB, rojena 1943, stanujoča na Jesenicah, Razgledna pot 8a — ponovno.
4. Namestnik predsednika zbora uporabnikov — VERA VOH, rojena 1951, stanujoča na Jesenicah, Cesta Cirila Tavčarja 8 — ponovno.
5. Predsednik zbora izvajalcev — OLGA PREZELJ, rojena 1940, stanujoča na Jesenicah, Tomšičeva 107 — ponovno.
6. Namestnik predsednika zbora izvajalcev — FRANJA KREVZEL, rojena 1958, stanujoča v Kranjski gori, Ledine 13 — ponovno.

Kulturna skupnost Jesenice

1. Predsednik skupščine — LADISLAV BRIŠAR, rojen 1943, stanujoč na Jesenicah, Tomšičeva 97, zaposlen na Centru srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice kot organizator izobraževanja odraslih.
- Ladislav Brišar je delegat KS Edi Giorgioni v delegaciji za kulturo. V skupščini Kulturne skupnosti je aktivno deluje v odboru za družbenoekonomske in samoupravne odnose in mu je v letih 1986 in 1987 tudi predsedoval. Svojo funkcijo predsednika je vestno in odgovorno opravljal. Redno se je udeleževal tudi sej skupščine Kulturne skupnosti Jesenice in je skratka seznanjen z vsjo problematiko kulturne dejavnosti v občini.

Poleg delovanja v kulturni skupnosti je Ladislav Brišar tudi podpredsednik zbora izvajalcev enote PIS za kovinarstvo in metalurgijo Jesenice.

Nastete zadolžitve na področju družbenopolitičnega delovanja, poznavanje problematike kulturne dejavnosti in njegova strokovna usposobljenost so vplivale na odločitev članov odbora za družbenoekonomske in samoupravne odnose, da ga predlagajo za predsednika skupščine Kulturne skupnosti Jesenice v naslednjem mandatsnem obdobju.

Delegat KS Edi Giorgioni

2. Podpredsednik skupščine — MIRA MESARIČ, rojena 1942, stanujoča na Jesenicah, C. m. Tita 3 — ponovno.
3. Predsednik zbora uporabnikov — BRANKO ALT, rojen 1949, stanujoč na Jesenicah, Tavčarjeva 10 — ponovno.
4. Namestnik predsednika zbora uporabnikov — ANDREJ ČERNE, rojen 1953, stanujoč na Blejski Dobravi 32, — ponovno.
5. Predsednik zbora izvajalcev — TONE KONOBELJ, rojen 1949, stanujoč na Jesenicah, Hrušica 132 — ponovno.
6. Namestnik predsednika zbora izvajalcev — SONJA PETERNEL, rojena 1946, stanujoča v Mojstrani, Dovje 122 — ponovno.

Telesnokulturna skupnost Jesenice

1. Predsednik skupščine — JANEZ POLJŠAK, rojen 1945, stanujoč na Jesenicah, Hrušica 12 — ponovno.
2. Podpredsednik skupščine — STANISLAV PEM, rojen 1947, stanujoč na Jesenicah, C. m. Tita 41 — ponovno.
3. Predsednik zbora uporabnikov — ZVONE KOVAČIČ, rojen 1955, stanujoč na Jesenicah, Hrušica 120 — ponovno.
4. Namestnik predsednika zbora uporabnikov — BOGOMIR KLINAR, rojen 1943, stanujoč na Jesenicah, Plavški rovt 7/c — ponovno.
5. Predsednik zbora izvajalcev — DUŠAN RAJGELJ, rojen 1957, stanujoč v Žirovnici 106 — ponovno.
6. Namestnik predsednika zbora izvajalcev — JOŽE ZIDAR, rojen 1927, stanujoč na Jesenicah, Cesta talcev 8 d — ponovno.

Skupnost socialnega skrbstva Jesenice

1. Predsednik skupščine — DANILO SVETLIN, rojen 1944, stanujoč na Jesenicah, Mladinska cesta 9a — ponovno.
2. Podpredsednik skupščine — FRANCI FON, rojen 1938, stanujoč na Jesenicah, Tomšičeva 70b — ponovno.
3. Predsednik zbora uporabnikov — ANGELCA MIKO, rojena 1948, stanujoča na Jesenicah, Ukova 12 — ponovno.
4. Namestnik predsednika zbora uporabnikov — HILDA ZGONEC, rojena 1930, stanujoča na Jesenicah, C. m. Tita 87 — ponovno.
5. Predsednik zbora izvajalcev — VERO NIKA BERGANT, rojena 1953, stanujoča na Jesenicah, Cesta B. Kidriča 11 — ponovno.
6. Namestnik predsednika zbora izvajalcev — SIMONA ALT, rojena 1951, stanujoča na Jesenicah, Cirila Tavčarja 10 — ponovno.

Stanovanjska skupnost Jesenice

1. Predsednik skupščine — OLGA KRAPEŽ, rojena 1937, geometer, stanujoča na Jesenicah, C. revolucije 7, zaposlena na uprav-

nem organu SO Jesenice — geodetska uprava kot katastrski referent.

Olga Krapež je bila v letu 1986 izvoljena na skupščini Samoupravne stanovanjske skupnosti za podpredsednico skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti.

Kot podpredsednica skupščine se je Olga Krapež vse mandatsno obdobje aktivno udeleževala pri reševanju problematike v stanovanjskem gospodarstvu v občini Jesenice. V zadnjem tromesečju 1987. leta, ko je ostala Samoupravna stanovanjska skupnost brez predsednika, ker je bil Božo Pančur na lastno željo razrešen funkcije predsednika, je to funkcijo prevzela Olga Krapež in jo tudi sedaj uspešno opravlja.

Delegat KS Cirila Tavčarja

2. Podpredsednik skupščine — MILAN SVETLIN, rojen 1948, višji upravni delavec, stanujoč na Jesenicah, C. 1. maja 20, zaposlen na OK SZDL kot sekretar. Milan Svetlin je bil na prvi seji skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice 24. aprila 1986 izvoljen za predsednika odbora za gradnjo stanovanj.

Dejavnost na področju gradnje stanovanj je zelo raznolika in zahteva tudi veliko osebnega angažiranja pri reševanju vsakodnevne problematike.

Kot predsednik tega odbora je Milan Svetlin to delo v redu in uspešno opravljal v vsestransko zadovoljstvo udeležencev pri reševanju stanovanjske graditve, oblikovanja cen in ostale problematike na tem področju.

Kot družbenopolitično aktiven delavec in ker je tudi do sedaj vse zadolžitve redno in vestno opravljal, predsedstvo meni, da bo uspešen tudi na tem področju.

Delegat KS Podmežaklja

3. Predsednik zbora uporabnikov — MARIJA MIKLJIČ, rojena 1939, stanujoča na Jesenicah, Al. Travna 11, — ponovno.
4. Namestnik predsednika zbora uporabnikov — JOŽE MARKIZETI, rojen 1944, stanujoč v Mojstrani, Delavska 24, — ponovno.
5. Predsednik zbora izvajalcev — FRANC STEGNAR, rojen 1949, stanujoč v Mojstrani, Delavska ulica 9 — ponovno.
6. Namestnik predsednika zbora izvajalcev — NEVENKA GROZINA, rojena 1951, stanujoča v Kranjski gori, Bežje 6 — ponovno.

Komunalna skupnost Jesenice

1. Predsednik skupščine — GREGOR VELEPEC, rojen 1940, stanujoč na Jesenicah, Bokalova 16 — ponovno.
2. Podpredsednik skupščine — JOŽE ŠLIČAR, rojen 1931, stanujoč na Jesenicah, C. 1. maja 18 — ponovno.
3. Predsednik zbora uporabnikov — PAVEL KRZNARIČ, rojen 1927, stanujoč v Mojstrani, Delavska 19 — ponovno.
4. Namestnik predsednika zbora uporabnikov — ADEM OMANOVIČ, rojen 1940, stanujoč na Jesenicah, Tomšičeva 60 — ponovno.
5. Predsednik zbora izvajalcev — BRANKO NOČ, rojen 1948, stanujoč na Jesenicah, Titova 22 — ponovno.
6. Namestnik predsednika zbora izvajalcev — MOJCA KOBENTAR, rojena 1960, stanujoča na Jesenicah, Viktorja Kejžarja 25/a — ponovno.

Skupnost za varstvo pred požarom Jesenice

1. Predsednik skupščine — ANTON VARL, rojen 1928, stanujoč na Jesenicah, Cesta maršala Tita 82 — ponovno.
2. Podpredsednik skupščine — PAVEL BURJA, rojen 1943, stanujoč v Žirovnici, Breznica 46 — ponovno.
3. Predsednik zbora uporabnikov — JOŽE RAVNIK, rojen 1931, stanujoč na Blejski Dobravi 31/b — ponovno.
4. Namestnik predsednika — ALOJZ SKOL, rojen 1950, stanujoč na Jesenicah, Tomšičeva 83 — ponovno.
5. Predsednik zbora izvajalcev — JOŽE ČEBAŠEK, rojen 1942, stanujoč v Mojstrani, Aljaževa 13 — ponovno.
6. Namestnik predsednika zbora izvajalcev — ALEKSANDER KOTNIK, rojen 1929, stanujoč v Mojstrani, Aljaževa 2 — ponovno.

Skupnost za ceste

1. Predsednik skupščine — JOŽE ZIDAR, rojen 1948, stanujoč na Jesenicah, Tavčarjeva 1b — ponovno.
2. Podpredsednik skupščine — MARJAN FIŠER, rojen 1951, stanujoč v Radovljici, Gradnikova 85 — ponovno.
3. Predsednik zbora uporabnikov — BRANKO PRETNAR, rojen 1950, stanujoč na Jesenicah, Hrušica 58/c — ponovno.
4. Namestnik predsednika zbora uporabnikov — MARKO BRATINA, rojen 1949, stanujoč v Kranjski gori, Bežje 7 — ponovno.
5. Predsednik zbora izvajalcev — SLAVKO LEGAT, rojen 1930, stanujoč v Mojstrani, Cesta v Radovno 7 — ponovno.
6. Namestnik predsednika zbora izvajalcev — JOŽE DOLENC, rojen 1933, stanujoč na Jesenicah, Tomšičeva 49 — ponovno.

Raziskovalna skupnost Jesenice

1. Predsednik skupščine — dr. BOŽIDAR BRUDAR, roj. 1939, stanujoč v Žirovnici, Breg 146 — ponovno.
2. Podpredsednik skupščine — VANJO PLEŠ, rojen 1949, stanujoč na Jesenicah, Kosova ulica 5 — ponovno.

Skupnost socialnega varstva Jesenice

1. Predsednik skupščine — FRANC BENČINA, rojen 1942, stanujoč v Žirovnici, Moste 31a — ponovno.
2. Podpredsednik skupščine — MAJDA DOBRILA, rojena 1958, stanujoča v Lescach, Na Vrtači 15 — ponovno.

Skupnost za zaposlovanje Jesenice

1. Predsednik skupščine — BOGOMIR AHEC, rojen 1949, stanujoč na Jesenicah, Bokalova 17.

Božo Ahec je v delegatski skupščini občinske skupnosti za zaposlovanje Jesenice doslej dve leti uspešno in odgovorno opravljal funkcijo podpredsednika skupščine in bil predsednik odbora za razvoj kadrov, zaposlovanje in socialno varnost. Znanje in izkušnje, ki jih pridobiva pri svojem poklicnem delu kot vodja oddelka za kadre v Železarni Jesenice, in izkušnje, ki jih je pridobil pri predhodnih odgovornih funkcijah, povezuje s problematiko zaposlovanja in strokovno sodeluje pri načrtovanju in realiziranju politike zaposlovanja. Jeseniška občina je ena prvih na Gorenjskem, v kateri se je problem zaposlovanja, zaposlenosti in brezposelnosti močno zaostрил, zato ocenjujemo, da je Bogomir Ahec s svojim znanjem, osebnostno odgovornostjo in organizacijskimi sposobnostmi zelo ustrezen za kandidata za predsednika občinske skupnosti za zaposlovanje Jesenice.

Delegat KS Staneta Bokala

2. Podpredsednik skupščine — VERA PINTAR, rojena 1949, stanujoča na Jesenicah, Tavčarjeva 1/a.

Vera Pintar sodeluje že v drugi delegatski skupščini za zaposlovanje in je ves ta čas aktivna v delu odborov in v delegaciji krajevne skupnosti. V prejšnjem obdobju je bila predsednica odbora za samoupravno delavsko kontrolo, v prvih dveh letih sedanjega obdobja je podpredsednica odbora za razvoj kadrov, zaposlovanje in socialno varstvo. Je aktivna in odgovorna delegatka, ki bo s svojim organizacijskimi sposobnostmi, strokovnim znanjem s področja zaposlovanja in s široko družbeno razgledanostjo lahko zelo uspešno vodila odbor za razvoj kadrov in opravljala funkcijo podpredsednice skupščine za zaposlovanje.

Delegat KS Cirila Tavčarja

Skupnost za pospeševanje proizvodne hrane in zagotavljanje osnovne preskrbe v občini Jesenice.

1. Predsednik skupščine — KAREL FRANČEŠKIN, rojen 1921, upokojenec, stanujoč na Jesenicah, Titova 4/a.

Karel Frančeskin je bil že predsednik skupščine v prvem mandatu delovanja samoupravnega sklada za pospeševanje kmetijstva. Je pripravljen prevzeti funkcijo, je seznanjen s področjem dela, ki je zajeto v interesni dejavnosti: kmetijstvo, preskrba, blagovne rezerve. Je član ZK, predsednik zveze borcev v KS Sava in je skozi to funkcijo vključen v delo sveta in vse družbenopolitično dogajanje v KS Sava.

2. Podpredsednik skupščine — MIRO ČIROVIČ, rojen 1943, delavec Železarne Jesenice, zaposlen v TOZD Družbena prehrana, stanujoč na Jesenicah, Titova 96.

Miro Čirovič v Železarni opravlja dela in naloge vodja samopostrežne restavracije in kantine. Delo, ki je odgovorno, zahtevno in družbeno izpostavljeno, opravlja učinkovito, vestno in uspešno. Družbenopolitično je aktiven v okviru TOZD in v krajevni skupnosti. Bil je delegat delavskega sveta TOZD, centralnega delavskega sveta Železarne, bil je član odbora za gospodarstvo, sekretar OO ZK, predsednik odbora za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu, član sveta KS, vodja delegacije za zbor združenega dela. Sedaj uspešno opravlja funkcijo predsednika IO ZSS Družbena prehrana in je član odbora za delovna razmerja.

Kmetijsko zemljiška skupnost občine Jesenice

1. Predsednik skupščine — JAKA ŠMID, rojen 1923, stanujoč na Jesenicah, Hrušica 112, upokojenec.

Jaka Šmid je evidentiran za predsednika skupščine KZS občine Jesenice, saj že vrsto let aktivno sodeluje v organih te skupnosti. Med drugim je tudi predsednik izvršnega odbora. KZS je vedno primerno zastopal tako v strokovnem kot družbenopolitičnem pogledu. Poleg obveznosti, ki jih je opravljal, se je močno angažiral pri revitalizaciji kmetijskih površin v občini, predvsem v KS Hrušica, kjer nastopa največji problem ob posegih v prostor pri gradnji karavanskega predora. Poleg tega je njegova največja zasluga obnova pašnika na Hrušanski planini, na kateri se je proizvodnja povečala več kot 100 %, v kvalitativnem smislu pa še za več.

Menimo, da je prednost predlaganega delegata za predlagano funkcijo v tem, da hitro reagira na predloge predvsem v situacijah, ko je to potrebno — konfrontacije v prostoru in ostala kmetijska vprašanja. Zato ni dvoma, da kandidat ne bi izpolnjeval zahtev za predsednika skupščine.

2. Podpredsednik skupščine — ALOJZ LIPOVEC, rojen 1928, natak, stanujoč v Mojstrani, Zgornja Radovna 18, kmet.

Alojzu Lipovcu mandat za podpredsednika skupščine še ni potekel. Ker statut ni predvideval te funkcije, smo na skupščini lanske leto predlagali spremembo statuta, da se ta dopolni tako, da ima skupščina tudi podpredsednika. Za opravljanje te funkcije je bil izvoljen Alojz Lipovec, ki tudi že vrsto let prizadevno in z zdravdo kmečko miselnostjo sodeluje v organih KZS. Bil je tudi že predsednik IO KZS. Aktiven je tudi pri PS Radovna. V času njegovega sodelovanja so površine v Radovni dobile večjo proizvodno sposobnost. Tu se je urenil skupni pašnik ter izvedlo več malih melioracij, za kar ima največ zaslug prav Alojz Lipovec.

Skupnost pokojninsko-invalidskega zavarovanja

1. Predsednik zbora delegatov — MARINKA ŠOLAR, rojena 1952, stanujoča v Radovljici, Nova vas 3a — ponovno.
2. Podpredsednik zbora delegatov — ALEKSANDER KOVAČ, rojen 1929, stanujoč na Jesenicah, Titova 82 — ponovno.

Alojz Kalan, predsednik OK SZDL

Razgovor s pesnikom Valentinom Cundričem

Poznavanje Cundričeve poezije je verjetno širok pojem. Cundrič takorekoč ustvarja že trideset let, ima obsežen opus pesmi in proze, dram in kritik; zato je vsako njegovo delo, ki zagleda svetlobo dneva, nujen in potreben nadaljšek v verigi plodnega ustvarjanja. Zadnje, kar smo lahko prebrali (ne moreš pa zaobjeti celotnega teksta pri prvem branju), je SVsv. O sonetnih vencih, klasičnih, ne bom razpravljala, saj se mi ponuja možnost, da spoznam SVsv, kar pa je redkost, tako v Sloveniji kot v svetu.

Pesnik se je prijazno odzval na moja vprašanja in pred nami so njegovi odgovori.

Valentin Cundrič

NA GORI SPREMENJENJE

SONETNI VENEC
SONETNIH VENCEV

VALENTIN CUNDRIČ

1987

čen. Je to mitizacija brez bogov — morda pesnik kot človek in rod — tisti moment, ki vas je privedel do te mogočne pesnitve?

Ritmični sunki so v novem SVsv močnejši kot v prvem, čeprav gre v prvem za zasajanje nožev v hrbet, kar je preberljivo iz akrostiha STO NOŽEV V HRBET, vendar so v prvem SVsv sunki prestrženi v shemo 4+4+4+2, se pravi v tri simulirane ljudske kitice, kar blaži realije; v drugem SVsv pa je imanentni medvrstičnemu prostoru samo za poznavalca smrtni strah; krvavi pot in 14 postaj trpljenja, nevedni bralec hodi skozi oplete tekste v prepričanju, da je nekje na koncu lepota in dobrot, ne glede na to, da shema 5+5+4 sama po sebi dviga cestni prah do oči in zbira oblake ter da posebno verzijo x in y cefrajo črko kot glas in beročega na dvojce. Tudi akrostih NA GORI DAN IN NOČ skriva v sebi dihotomske etape, saj ni le seštevek časovnih določil, je tudi preizkus.

S tretjim vencem, v tretjem verziju se lomi sonet skozi sonete — premakne steno besede, da zastane dihanje in postane dvojna — beseda in pesem, beseda in verz; tako da si ob branju lahko predvidel tudi slikovno retrospektivo. Je to spomin in sakralnost pesmi kot potrditve gibanja besede med božjimi znaki in človeškimi glasovi? Je morda to boleča preizkušnja življenja ali sen pred vrati, ki se jim pravi — zadnja ali sončna?

Skoz tretji venec (III) se lomi motto prvega SVsv, s čimer je podkrepljena nujna prostorskega branja obeh sonetnih vencev sonetnih vencev hkrati. Vse to, kar pesniško slikate v spremljevalni aranžma, je bolj podzemni hodnik med obema dolgima teksturama (od leta 1973 do leta 1987 je 14 let) in ta hodnik gre skozme. Takih skritih sonetov ali podtaknjenih je v tem SVsv več. Na ta način sem vencem dodal dodatno cateno.

V četrtem sonetu, ki naj bi bil samo logično in tematsko nadaljevanje tretjega soneta, se bralec lahko sooči z novo vsebino. Prejšnji verzij napovedujejo »besedožalca«, ker se nam ponuja spet nova skrita pesem in rastoče hrepenenje iz besede v verz, iz želje v hotenje, iz prahu v oblak in nazaj v Besedo, ki je beseda bogov. Je sintagmatični pristop samo model, za katerim se skriva pomenski superlativ, je zodiak (ki je vaš in samo vaš in torej doživlja metamorfozo oziroma paradigmatični krog), veriga, ki se ne prepleta z verigo oz. cateno soneta, ker se samo grupira v sonet?

Skriti soneti so predvsem pesmi za sebe in hkrati del celote. Iz zodiaka nastaja nadaljevanje SVsv (pisano in continuo, kot proza): Verba Arhaja Humana ali Heglov sonet. S svojim zodiakom sem zajel samega sebe iz sebe.

V vsem vašem ustvarjanju je prisoten asociativen pristop, odslkave, ki se spreminjajo v simboliko in simbolio življenja, pa so verjetno pogo-

jene tudi s tem vzorcem. Tako ima verjetno Poerunhajevida svoje asociativno sporočilo in draž gorenjščine, je to res?

V lastno ime Poerunhajevida sem združil več svetih besed, kot nekoč v Radravardarja; tokrat gre za besede Perun, erhaj in Vida.

Zodiak vsebuje 12 znamenj, vaš zodiak (razvit do popolnosti) pa ima 14 znamenj, ki so človeški moment in presegajo običajna poznana obdobja. Je metamorfoza na ta način nujna, ali je to poseben znak v verigi soneta?

V SVsv je izdelan zodiak:

gospod,
tlačan,
čuvaj,
birič,
drvar,
vojak,
kovač,
mrlič,
jetnik,
sodnik,
vrtnar,
krvnik,
petkač,
berač

Ta zodiak doživlja metamorfozo, in sicer OLESENITEV V KRIŽEV POT v VII. vencu.

12 znamenj zodiaka je posledica babilonizacije Sredozemlja, bolj omikani narodi so v tistem času poznali 14 znamenj zodiaka. 14 je tudi Davidovo in svetopisemsko in budistično ipd. število.

Napisati SVsv v slovenskem prostoru, v času in razmerah, ki slovenski poeziji ni preveč naklonjen (kljub postmodernizmu), je junaško dejanje in presega moči običajnega človeka. Kakšni navdihi so nujni za tako mogočno pesnitev, da ste vedno vztrajali ob svojem modelu in estetskem in pesniškem fundusu in mitoloških razrešitvah?

Duhovnozgodovinsko se ne bom zmotil, če trdim, da je človek danes zelo osamljen, preveč, da bi to zlahka prenašal zgolj kooperativno, pa se nagibamo ne le v panteizem, temveč že kar v poganstvo, ko je človek odkrival draž črke in čar glasu. Beseda, ki jo šepetate samota in krik, ki se utrga tišini iz grla, preglasita v človeku nenehni dojenčkov jok. To je tisti neutolažljivi jok, ki mu niti bogovi niso ubežali. In se mu tudi človek ne odreka, rad pa ga občasno utiša z internim in kratkotrajnim užitek. Vzhičenje nad mislijo, pretočeno v stavek, je že tak užitek, ki meji na zanos. V čutu sta misel in beseda sestri, plesalki prastarih plesov zvezd stalnic in sonca ter lune.

Akrostih NA GORI DAN IN NOČ je mogoče aluzija na pesnikovo »spreminjanje na gori«, morda ima pomen, za katerega ne vemo, lahko je tudi predznak za daljšo pesnitev, ob kateri se pesnik nasloni nase in na razodetje. Iz mitologije nam je poznano spreminjanje na gori, verjetno pa ima tudi sakralni in daritveni moment. Je gora mogoče vaša Helixgora iz daljšega proznega teksta pod istim naslovom? Ali je to pesnik, ki naj bi bil istočasno darovan in darovalec?

Prav to zadnje: pevec in petje, dar in oltar, potnik in pot! Imanentno spreminjanje, ki ga je pesnik deležen, je srečanje s Psmijo samo, z Odstrim božanstvom, ki se bo spet zastrlo in s Ciljem. Moj odgovor na zakaj in čemu je samo: živeti ni preveč. Akrostih NA GORI DAN IN NOČ ni sestavljen kot STO NOŽEV V HRBET iz aktantov, temveč iz dveh tematskih prislovnih določil. Kot dobredna sintagma se akrostih v SVsv pojavi v 2/X, 3/X in 10/XV, pač po predpisih katene, v kateri je akrostih verz. Torej štirikrat, če upoštevamo pozicijo v mottu.

Poudarjeni samostalniki GORA se pojavlja skoz venec takole: motto Na gori zvezdne line. 1/I Na gori zvezdne line. 14/I Na gori zvezdne line. 10/I Oprtan s sveto goro. 3/II Pod goro bo hudo. 10/III Zagorski bog bo spregovoril. 2/VIII ukoreninjen v gorski sneg 1/X Na gori spreminjenje 2/X Na gori spreminjenje 2/X Na gori dan in noč 3/X Na gori dan in noč 11/XI Bom gora gmajnasta 13/XIII Na gori zvezdne line 14/XIII Na gori zvezdne line 13/XIII Tam za goro! (tudi v skritem sonetu) 4/XIV Na gori spreminjenje 1/XV Na gori zvezdne line

10/XV Na gori spreminjenje, (na gori dan in noč). 15/XV Na gori zvezdne line Kot akrostih Na gori dan in noč

Ali ima vse to kakšen globlji pomen? Seštevek da število 22. 22 je mitsko število. Je zgradba plod premisleka ali navdiha?

V prvem SVsv (1973) se 22 - krat ponovi verz KAKO JE ČUDEN TALE SVET — Ponavljanje je bilo lahko načrtovano do 22, saj je blizu potaknjeno. V novem SVsv ima pojav resnično drugačen vzrok, pogoj in pomen (vsaj zame), ker je GORA 22 - krat zapisana po notranji logiki prostorskih odnosov, ki jih gora kot krajevno določilo, predmet, prilastek ali kot soosebek ustvarja. 22 je namreč mitsko in regulacijsko število, poznano iz taroka in iz soneta z dodatkom.

Kolikokrat peta pesem je motto SVsv?

V zvezi s semantizacijo oblike SVsv naj pripomnim, da je namig na sedemkrat peto pesem v

sedemjob 1/I;
sedem mrtvecev 13/VI;
sedem lepih travnikov 14/VI;
sedem večnih vzglavnikov 14/VI;
sedemjezernik 14/VIII;
sedemjob 8/XV;
sedemsin 7,10/II;
sedemzet 7,10/II;

Ali bi še kaj radi povedali? Ponujajo se raziskave: ornamentalni verz;

simulacija ali stilizacija ljudske pesmi oziroma perikopa; proporc catene; koherenca in rekurenca; kaj je z odsvitavanjem teksta, ko poznamo iz prvega SVsv; skriti soneti

Za vse to ni časa ne prostora, so kljub temu bi rada nekaj vaših sklepov misli o vašem odnosu do Pesmi.

Slovenska zavest o bivanju in knjižici je drugačna, kot je recimo egipčanska. Set ubije Ozirisa in se nanesa. Slovenske ljudske pesmi so polne povračilnih sporočanj; do jeli pade, omedli, svojo dušico spustijo. Najbolj je razvidna slovenska duškovna usodi Zarjice in Sončice. Tu so katarisne renine slovenskega samomora. Najgleda na to, da pravijo, da je ni, usoda usodna.

Predanost Pesmi temelji na verovanju, da je Pesem moč, ki je tu, groba zavrnitev ne omaje, in zaklad, ki se ga ne prodaja, še manj kupi, res je to čuden zaklad Slovenije.

Simbiozno zlitje s Psmijo, ki ji ime tudi arhangel, je v tej tekstualno urešničen. Mitska situacija pa dovoljuje vsemogoča analogni in opozicijska razmerja med besednimi formulacijami. Tekst je delno magičen. Mitsko izkušnjo proizvajam kot pesnik sam. Tu mislim na besedni fond s podaljškom -trga in na besede -konje, ki so tipos stvarnika. Pesem pa ob regenezi njegova Modros. Sonja Korantar

Ladislav Črnologar:

Sabotaža

»Jaz sem za to,« je vsa zažarela Majda.

»Kje imaš pasoš?«

»Doma. Zakaj pa pasoš?«

»Zapeljala se bova čez mejo.«

»Bova nakupovala?«

»Seveda. Naroči kot običajno, da me nadomestila komercialni.«

»Pokličem tudi šoferja?«

»Ne, sam bom vozil, kaj bi se morala ozirati še na nekoga.«

»Dobro, spotoma bova vzela moj pasoš in nekaj drugega bom vrgla nase. Takoj bom vse uredila,« je rekla in odvihrala.

Hren je počasi še enkrat pogledal vse znane stvari v pisarni, vstal, si oblekel površnik in se naslonil na mizo, da se umiri, kajti za grlo ga je grabil strah, kakršnega že dolgo ni občutil, a mu je bil dobro znan, strah, ki ga je vedno pehal, da je bil korak pred drugimi. Držal je za kljuko in se še pomišljal, potem se je nenadoma odločil, zavedajoč se, da nima druge izbire, da je vsak trenutek dragocen. Odprl je vrata in vprašal:

»Urejeno?«

Majda mu je potrdila in odšla sta. Ko sta se peljala skozi mesto, je Majda vprašala, če ima sam vse dokumente pri sebi. Pritrdil ji je. Ustavila sta se samo pri njej doma in odbrzela naprej.

»Kaj ko bi šla raje v Italijo,« je predlagala Majda.

»Ne, v Avstrijo greva,« jo je osorno zavrnil, da ga je presenečeno pogledala.

»Tudi prav, zlat si,« je takoj popustila Majda.

Hren je gnal avto, kot bi mu šlo za glavo in čez pol ure sta bila že na Korenskem sedlu in brez težav sta prešla državno mejo. Majdi je udaril v nos vonj po potu in pogledala je Hrena, kateremu se je obraz svetil od potnih kapljic.

»Kaj pa ti je? Ali si bolan?« je vprašala.

»Pa mi res ni preveč dobro. Ta sprememba višine vedno slabo vpliva name. Je že precej bolje. Tam v predalu je osvežilec. Podaj mi ga, da se malo osvežim,« ji je odvrnil.

Hrenu je res odleglo, ko sta se spustila v dolino in prišla na glavno cesto, ki na eno stran vodi proti Beljaku in na drugo proti Italiji. Kmalu je zapeljal na levo in ustavil pred banko.

»Bova menjala?« je zanimalo Majda.

»Danes ne bova menjala,« je rekel Hren in iz žepa vzel čekovno knjižnico in izpolnil ček za nekaj tisoč šilingov. »Tu imam odprti majhen račun,« je pojasnil.

»Ti me vedno preseneetiš, čeprav mislim, da te dobro poznam,« je občudujoče rekla Majda.

»Boš šla ti po denar?«

»Lahko, a raje vidim, če greva skupaj.«

»Kar sama pojdi, jaz moram v stranišče. Vzemim torbico, če bodo zahtevali pasoš.«

Skupaj sta izstopila iz avta in Majda je odšla v banko. Hren pa je vstopil v restavracijo poleg.

Hren se je dokaj hitro vrnil v restavracijo, sedel v avto in odpeljal, da so gume zacvilile na asfaltu. Prav takrat je na prag banke prišla tudi Majda in v rokah je držala šop bankovcev. Gledala je za odhajajočim Hrenom in sprva ni ničesar razumela, a kmalu je je preblisnila zla slutnja, ko je avto zavil proti Italiji. Tokrat je pot obil Majdo. V pobledelih rokah je stiskala bankovce in s stisnjenimi ustnicami nejevolno gledala avto, ki ji je kmalu izginil izpred oči.

Tako jo je dobil Jože, ki mu je uspelo, da bi ju dohitel do meje pa tudi bolje je bilo tako, ker ga pod nobenim pogojem ne bi mogel prijeti. A za njim ga je gnala želja, da potrdi svojo slutnjo, je ni mogel dokazati, gnala ga je državno mejo, kjer je že imel zvezane roke.

»Kaj gledate, tovarišica Majda?« je Jože vprašal.

»Gledam, kako je ušla podlaska, katere ne bomo več videli, kaj ko so se odpeljale vse moje sanje in upanje. Še enkrat me je krepko izkoristil za svoje umazane namene in jaz sem mu celo verjela.«

»Vas lahko odpeljem domov,« se je ponudil Jože.

Brezvoljno je šla za njim v avto, še vedno stiskajoč šop bankovcev v roki. Ko pa je Jože odpeljal, je odprla okno, vrgla denar ven in si obrisala roke z osvežilnim robčkom.

Jože ni nič rekel, samo malo se je nasmehnil in gledal predse na cesto.

— — —

»V tovarni so mi rekli, da je Hren na službenem potovanju,« je rekel Jože, ko se je oglašil pri Olgi, da pozve, če je kaj povezano s Hrenom.

»Kakor vidite, se že danes selim iz te hiše,« je Olga pokazala na kovoče.

»Zakaj, vam je Hren odpovedel gostoljubje?« se je Jože delal nevdušn.

»Hren je menda odletel na jug v toplejša kraja, kjer ni toliko rodovalnih ljudi.«

»Kam je odletel?«

»Ja kakšen kriminalist pa ste, da ničesar ne veste. Včeraj je svojo zvesto tajnico odšel v Avstrijo in jo tam pustil sredi ceste sam pa se je odpeljal naprej v Italijo. Kaj ni to zadosten vzrok, da se selim?«

»Kaj ni ta hiša prodana?«

»No, nekaj pa le veste,« se je očitno ironično nasmehnila Olga.

»Od kje pa ste vi tako dobro obveščeni?«

»Mladenič, vašemu sinu sem dovolj zgodaj povedala, da Hren nekaj namerava, pa ni gleda, da ni dosti črna, temveč moje sumnje.«

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

● Delegati vseh treh zborov Skupščine občine Radovljica so se letos sešli prvič 17. februarja na 14. ločenih sejah. Vsi trije zbori so sprejeli osnutek odloka o sestavi komiteja za družbeni in prostorski razvoj in program preobrazbe splošne in skupne porabe v občini ter potrdili samoupravni sporazum o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Skupnosti za zaposlovanje Radovljica.

● Ločeno so delegati zbora združenega dela in delegati zbora krajevnih skupnosti Skupščine občine Radovljica sprejeli osnutek odloka o proračunu občine Radovljica za leto 1988, ki znaša 3 milijarde 531 milijonov 241 tisoč din izvirnih prihodkov, od katerega bodo razporedili 3 milijarde 495 milijonov 718 tisoč din za financiranje splošnih družbenih potreb in 35 milijonov 523 tisoč din za tekočo proračunsko rezervo.

● Oba zbora sta razen tega sprejela odlok o davkih občanov, osnutek odloka o spremembah turistične takse za leto 1988, osnutek odloka o komunalnih taksah z ozirom na spremembe turistične takse za leto 1988, osnutek odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o komunalnih taksah, osnutek odloka o zazidalnem načrtu Mlino na Bledu, predlog odloka o urejanju zelenih površin v naseljih radovljiške občine in osnutek odloka o poprečni gradbeni ceni in poprečnih stroških komunalnega urejanja stavbnih zemljišč.

● Zbor krajevnih skupnosti je na 14. seji obravnaval in sprejel osnutek odloka o prometni ureditvi naselij v občini Radovljica, s katerim naj bi naposled le zagotovili večji red pri parkiranju osebnih avtomobilov in tovornjakov v javnih naseljih in ugodili številnim pritožbam občanov in zahtevam delegatov.

● Prešernovo nagrado Gorenjske za leto 1988 sta na osrednji proslavi v Kranju 6. februarja iz radovljiške občine prejela: slikar in grafik Črtomir Frelj iz Nomenja v Bohinju, asistent na likovni akademiji v Ljubljani, in ljudska pisateljica Polona Škrinjar iz Zgornje Lipnice v KS Lancova, ki je zaposlena v Iskri Lipnica.

● V skladu z rokovnikom je bila 15. februarja v sindikalnem izobraževalnem centru v Radovljici skupna seja predsedstva OK SZDL in predsedstva občinskega sveta zveze sindikatov Radovljica. Na dnevnem redu je bila obravnavana predloga možnih kandidatov za nosilce vodilnih funkcij v skupščini občine in SIS. Sprejeli so sklep, da se predlog liste možnih kandidatov pošlje v javno razpravo, in sklep o posredovanju liste kandidatov sredstvom javnega obveščanja. Javna razprava bo sklenjena 4. marca na sejah temeljnih kandidacijskih konferenc v KS in OZD. Občinska kandidacijska konferenca bo 16. marca.

● Na tretji seji predsedstva OK SZDL v vlogi enotne delegacije za družbenopolitični zbor, ki je bila v nadaljevanju skupne seje, so sprejeli stališča do gradiva za 14. sejo tega zbora 17. februarja.

● Predsedstvo OK ZKS Radovljica je 11. februarja obravnavalo predlog poročila za leto 1987 in programskih usmeritev občinske organizacije ZK v letu 1988. Gradivo je pripravila posebna delovna skupina, ki jo je imenoval občinski komitej za programsko sejo, ki bo v drugi polovici marca. Sočasno bodo opravili tudi nadomestne volitve članov komiteja, ki bodo zamenjali tiste, ki niso upravičili pričakovanja s svojim delom.

● Na 21. seji predsedstva občinskega sveta ZSS Radovljica 15. februarja so najprej sprejeli stališča do posameznih točk dnevnega reda 14. seje družbenopolitičnega zbora OS Radovljica, nato pa so pregledali gradivo za letno sejo občinskega sveta ZSS, ki bo v torek, 23. februarja. Na seji so razpravljali tudi o stankovnih pravilih, ki so bila objavljena v Delavski enotnosti 22. januarja 1988.

● V vseh OZD radovljiške občine potekajo od 10. do 26. februarja razprave v osnovnih organizacijah sindikata in na zboreh delavcev o lanskoletnem gospodarjenju pred sprejemanjem zaključnih računov za leto 1987. Na razpravah sodelujejo tudi predstavniki občinskih DPO, skupščine in izvršnega sveta. V ta namen je občinski svet ZS že v januarju razposlal razpored obiskov in imena predstavnikov imenovane skupine za obiske v posameznih OZD.

● Za spremljanje javne razprave in redakcijo pripomb in dopolnil k predlaganim amandmajem ustave SFRJ je predsedstvo OK SZDL Radovljica imenovalo petčlanski koordinacijski odbor v sestavi: Kemal Alibegović, Miro Birk, Boris Šetina, Bogo Košnik in Eva Štravs, tajnica pa je Milana Tomazin.

● Od polovice februarja do konca aprila letos bo občinski svet zveze sindikatov Radovljica organiziral za predsednike vseh osnovnih organizacij družbenopolitično usposabljanje v različnih oblikah. Skupaj z republiškimi svetom ZSS bo zagotovil udeležbo predsednikov osnovnih organizacij sindikata z nad 400 člani na enomesečni politični šoli; na devetdnevni občinski politični šoli za predsednike OO ZS z več kot 100 člani, enodnevno usposabljanje za ostale predsednike OO ZS in njihove namestnike ter tečaje za usposabljanje članov izvršnih odborov OO ZS in KO ZS, ki bodo trajali pet šolskih ur.

● Na Delavski univerzi Radovljica se je za višjo upravno šolo v prvi letnik do roka prijavilo že nad 130 kandidatov, ki bodo študirali ob delu. Oddelek v Radovljici sodi v pristojnost matične Višje upravne šole Ljubljana. Večina prijavitelcev že zdaj opravlja dela in naloge, ki zahtevajo tvorno izobrazbo. Pripravljeni seminar za vpis na VUŠ pa zdaj na Delavski univerzi Radovljica obiskuje 26 kandidatov, ki nimajo dokončane srednje šole pete stopnje zahtevnosti. Razen tega na Delavski univerzi že poteka nadaljevalni program izobraževanja za pridobitev naziva obratni strojni tehnik — tehnolog. To šolo obiskuje 33 slušateljev.

● V krajevni skupnosti Radovljica z nad 6.500 prebivalci imajo še mnogo težav s preskrbo. Zavoljo tega so predstavniki sveta KS in potrošniškega sveta sklicali posvet z vodilnimi predstavniki vseh trgovskih delovnih organizacij, ki imajo prodajalne na območju radovljiške KS. Izmenjali so mnenja o

problemih obratovanja in preskrbe prebivalcev in se dogovorili o postopnem odpravljanju težav. Predstavniki Murke Lesce, Špecerije Bled, Živila Kranj in Merkur Kranj so v razgovorih pokazali veliko razumevanja za sodelovanje s svetom KS in obljubili svojo pomoč tudi na drugih področjih programa razvoja te krajevnih skupnosti.

● Center za mladinsko prostovoljno delo pri OK ZSMS Radovljica je pred kratkim razčlenil možnosti za udeležbo mladincev in mladink iz radovljiške občine na letošnjih mladinskih delovnih akcijah. Člani centra so ugotovili, da je prostovoljno delo v krizi, saj v občini ne uspejo zbrati za akcijo niti 40 mladih v brigado. Letos bodo skušali poslati na eno republiško akcijo vsaj 15 brigadirjev. Da bi poživili zanimanje za to mladinsko dejavnost, bo center organiziral v vseh osnovnih organizacijah ZSMS posebne propagandne prireditve v obliki video produkcij in razgovorov.

● Ob štiridesetletnici organiziranega lova in obstoja Lovske družine Bled so njeni člani zadnjo januarsko soboto slovesno izročili namenu društveni dom. Dom so zgradili večinoma s prostovoljnim delom nekaterih lovcev in s prispevki članov in prijateljev družine. Opravili so nad osem tisoč delovnih ur; pomoč pa so jim v materialu nudili tudi kmetje, Kmetijska zadruga Bled in GG Bled. Lovski dom stoji na mestu nekdanje razpadajoče hiše ob cesti na grad nasproti Flegarije.

● Letošnji slovenski kulturni praznik so v vseh krajih radovljiške občine počastili s številnimi kulturnimi prireditvami. Posebno razgiban je bil kulturni utrip v Radovljici, kjer so že 5. februarja ZKO Radovljica, ZKO Gorenjske in ZKO Slovenije pripravile v hotelu Grajski dvor gorenjsko srečanje pesnikov in pisateljev — začetnikov. V prostorih Grajskega dvora so sočasno odprli razstavo akvarelov in risb slikarja Živojina Miškova iz Novega Sada. Zvečer so odprli razstavo del akademskega slikarja in grafika Lojzeta Logarja v Sivčevi hiši. Velja omeniti tudi odmevno razstavo amaterskih slikarjev — članov likovne sekcije KPD SZ Veriga Lesce na Prešernov dan, 8. februarja, v avli Skupščine občine Radovljica.

● Turistično društvo Lesce je za letošnjo turistično sezono že izdalo nov prospekt kampa Šobec v nakladi devetdeset tisoč izvodov. Prospekt v obliki zloženke je tiskan v dveh izvedbah: v slovensko — francosko — italijanskem ter v nemško — holandsko — angleškem besedilu. Opremljen je z bogatimi slikovnimi gradivom.

● Po novem dopolnjenem odloku o turistični taksi v občini Radovljica bo turistična taksa letos za domače goste veljala v hotelih, zasebnih sobah, pensionih in drugih gostiščih in domovih na Bledu 300 din, v vseh bohinjskih naseljih in v Lescah bo 200 din ter 150 din v vseh ostalih krajih občine. Za tuje goste je turistična taksa v vseh omenjenih krajih večja za sto odstotkov. V kampih bodo plačali domači gostje na Bledu 150, tuji pa 390 din dnevno. V Bohinju in v Lescah bodo domači gostje plačali po 100 din, tuji pa 200 din. V vseh drugih krajih občine bodo domači gostje plačali 80, tuji pa 200 din. K turistični taksi je priležna dodatna taksa za urejanje Bleda in Bohinja pred svetovnim prvenstvom v veslanju, ki bo na Bledu leta 1989.

Klub zdravljenih alkoholikov v novem vzponu

Na Jesenicah deluje klub zdravljenih alkoholikov že osemnajsto leto. Vsa ta leta je bila aktivnost zelo različna. Iz zelo dobre dejavnosti v začetku je padel v zelo slabo dejavnost. Morda je na to vplivalo več dejavnikov: preprosta menjava prostorov, nihajoče število dejavnih članov, dejstvo, da je največ članov tega kluba iz Železarn, kjer je delo organizirano na tri izmene ter je tako kontinuirano delo preventivne terapevtske dejavnosti prekinjeno vsakih štirinajst dni.

Tudi selitev je negativno vplivala na dejavnost kluba. Selili so se najprej od Jelena v nove prostore, ki jim jih je uredila Železarna v stavbi Gledališča. S temi prostori so bili zelo zadovoljni. Takrat so imeli toliko članov, da so imeli celo dva kluba. Novi prostori so imeli le to napako, da je klub moral plačevati visoko najemnino, tako da je letna dotacija SIS za socialno varstvo šla v blagajno Gledališča. Ko je pred leti te prostore potreboval železarski orkester, so morali, čeprav neradi, razmišljati o drugem prostoru. Dobili so začasn prostor v nekdanji sejni sobi sindikata Železarn pri Jelenu. Ta prostor ima to prednost, da jim je brezplačno na razpolago.

Zaradi upadajočega števila članstva so pred leti kluba ponovno združili.

Na letošnjem običnem zboru članov kluba so bili presenečeni nad tako velikim številom udeležencev, članov kluba in njihovih svojcev, ki so do zadnjega kotička napolnili svoj klubski prostor.

Predsednik kluba je v svojem poročilu dejal, da je v letu 1987 klub deloval po programu, ki so ga sprejeli na prejšnjem običnem zboru. Sestanki so potekali redno in bili tudi dobro obiskani. Redno je prihajalo na sestanke kluba 18 članov s svojci, s tremi člani kluba pa vzpostavljajo abstinenco. Občasno se udeležujejo sestanka tudi starejši člani, ki abstinirajo že več kot 10 let, in prav teh obiskov so zelo veseli.

V preteklem letu so imeli na sestankih predstavitev novih članov. Vsak je moral pripraviti tudi temo o škodljivosti alkoholizma. Tako so obdelali posledice alkoholizma v službi, v družini, v prometu, pri vzgoji otrok in na zdravje posameznika.

V lanskem letu so začeli poleg terapevtskega dela bolj živahno razpravljati tudi o rekreativnem delovanju kluba, toda izvedba rekreativnega dela je zaradi slabega vremena odpadla (pohod na Stol). Šele v januarju so uspeli organizirati pohod iz

Rateč v Tamar in nazaj. Pot je prehodila 11 pohodnikov s terapevtsko Alenko Javornik, s tekaškimi smučmi pa 6 članov kluba s svojci. Tekško skupino je vodila terapevtska Vera Šventova. Pohod je v lepem vremenu odlično uspel. Vsi so se strinjali, da je tako srečanje več vredno kot sestanek, toda terapevtski sestanki kluba so obvezni. V decembru je v klubu član Marko Butinar pripravil predavanje z diapozitivi pod naslovom: Moj pohod na najvišji vrh Afrike. S tem je bila prekinjena monotonost sestankov. Letos bodo skušali s takim načinom dela nadaljevati.

Silvestrovanje so organizirali v klubskem prostoru ob zvokih citer in ob skromni zakuski. Po praznikih so na sestanku ugotovili, da so ostale dni praznikov preživeli doma in da nobeden od članov ni napravil prekrška — recidiva.

Tudi letos bodo sestavili okviren program, ki bo poleg obveznih terapevtskih zahtev vključeval rekreacijo, družabna srečanja, pohode in druge oblike družabnega življenja.

Nekaj misli iz poročila terapevtske Vere Šventove: »Alkoholizem je bolezen, ki se da zdraviti samo, če pri tem bolnik sodeluje. Pravzaprav velja ta ugotovitev za vse bolezni, vendar le ne tako dobesedno kot pri alkoholizmu. Predvsem je neizpodbitno dejstvo, da se alkoholizma proti volji alkoholika ne da zdraviti. Alkoholik je bolnik, ki se svoje bolezni ne zaveda. Zakaj bi se potem zdravil? Zdravljenju se izmika in se tudi odločno upre, če ga kdo sili. Bolezen prikrije in šele kasneje pride na dan. Alkoholizem spremeni človeka v nesvobodno bitje, zaprto v ožji krog odvisnosti. Tudi če spozna lastni propad, je nemočen in ne more iz začaranega kroga. Tako se začne njegova pot navzdol. Če mu nekdo pomaga, začne bolj uspešno reševati, zato je treba alkoholikom pomagati. Kdor hoče pomagati in rešiti alkoholika, mora imeti moč, da ga usmeri v zdravljenje, voljo, ki je sam nima

več, mu je treba vrniti, treba ga je urediti, da bo lahko spet postal zdrav in srečen človek.

Namen zdravljenja ni, da vrne družini treznega alkoholika, češ, vse ostalo se bo uredilo samo, ko bo dalj časa abstinal. To morda velja žal le za majhen odstotek, pa še pri teh maloštevilnih se ne uredi samo po sebi. Zato moramo pri zdravljenju poznati celotno situacijo. Če ne začnemo urejati vsega, kar je neurejeno, zdravljenje ni uspešno. Alkoholikom oziroma zdravljencem moramo pomagati tako, da si ureja »sam« in mu pri tem dajemo potrebno pomoč.

Prav zato ima terapevt v klubu veliko odgovornost, kako primerno voditi svojo skupino, da bo rehabilitacija uspela; za enega vzpodbuda za drugega opomin, za vsakega pa občutek poštenosti, čim več objektivnosti, da bo zdravljencem lahko vnaprej zadovoljen, ustvarjalni, srečni in prav tako njegova družina ter ožja okolica.

Se nekaj misli predstavnika konference osnovnih organizacij sindikata Železarn, ki je tudi zdravljenci alkoholikov: »Zelo sem vesel, da se srečamo kot urejeni delovni ljudje, ki smo premagali eno najbolj razširjenih bolezni na svetu, to je alkoholizem. Zdravljeni alkoholiki smo ljudje posebne vrste. Najprej nam je usoda namenila življenje polno trpljenja zaradi alkoholne omame, da smo to naše življenje dojemali le na pol, potem smo se temu vegetirali z močno voljo uprli in izbrali pot, ki je spet polna preizkušenj in trpljenja, toda iz te življenjske borbe smo izšli kot zmagovalci. Vsaka premagana preizkušnja, vsak korak v novo življenje je za nas neprecenljiva zmaga, ki vsaka posebej pomeni nov uspeh v življenju, vse zmage skupaj pa pomenijo vstop v novo, za druge ljudi normalno življenje, za nas pa je vsak dan v tem novem življenju novo odkritje.

Pokažimo brez sramu našo hvalnežnost sedaj, ko to znamo trezno in po človeško, saj so naši bližnji trpeli z nami veliko bolj kot mi sami.

V klubu zdravljenih alkoholikov delujejo kar trije terapevti: Vera Šventova od vsega začetka, Štefan Koblar, ki pa je v zadnjem času zaradi drugih dolžnosti in bolezni popolnoma izostal, in Alenka Javornik. Vsekakor se za bolj uspešno delo in doseganje boljših rezultatov zelo občuti pomanjkanje zdravnika, ki bi stalno ali vsaj občasno deloval v klubu.

Stane Torkar

Ali je pričakovati večji napredek v blejskem turizmu?

Pred dnevi smo slišali nekaj kritičnih besed naše ministrice za turizem Bogomile Mitič o turizmu na Gorenjskem. Premalo je domiselnosti, v nemo, ne znamo izkoristiti vseh naravnih lepot in ne številnih vrhunskih prireditev za razvoj turizma na Gorenjskem. Tudi naložb je malo, kaže pa, da bo v naslednjih letih boljše, ker se obeta nekaj večjih prireditev.

Na Bledu se resno pripravljajo na svetovno veslaško prvenstvo. Potrebno bo marsikaj novega, da bi Bled dobil lepši izgled pa tudi sodobnejšo ponudbo, če Bleda ne želimo več razprodajati masovno po turističnih agencijah. In kaj načrtujejo na Bledu?

Posodobili bodo festivalno dvorano, sodelovali naj bi vsi blejski gostinci in organizacijski komite za veslanje, kavarno Kazina, zabavne prostore v hotelu Golf in dotrajano Grajsko kopališče. Povsem obnovljeni in povečani bodo tudi vsi objekti v Mali Zaki. Pričeli so tudi z gradnjo sodobnega trgovskega centra v središču Bleda; res z manjšo zamudo, vendar upajo, da bodo na Gradisu znali pohiteti, da bo do polovice končan že letos, do konca pa vsekakor do začetka prvenstva. Seveda je sedaj na to gradnjo vrsta pripomb, pa to je na Bledu že v navadi.

Novih posteljnih kapacitet ne bo, saj gostinci nimajo denarja zanje, zasebnikom pa za penzije ne dajejo lokacij, čeprav o tem mnogo govore na najrazličnejših sestankih.

Več denarja nameravajo nameniti tudi komunalni ureditvi kraja. Tako naj bi namesto obvoznice, ki je za sedaj ne bo, posodobili cesto od leškega mostu do Mlina, pa cesto v Zaki in proti kolodvoru, pa še nekaj manjših kritičnih cestnih odsekov. Kanalizacijsko omrežje naj bi razširili proti Jaršam, uredili cestno razsvetljavo in polepšali parke in nasade. Ponekod bo potrebno urediti še obalo jezera, oziroma odpraviti močvirnate dele ob jezerski obali v Zaki. In še marsikaj je potrebno postoriti na Bledu, da bi kraj postal vabljev tudi za zahtevnejše goste, o čemer vedno tako radi govorimo. Resno mislijo tudi na večje parkirišče v središču, brez katerega ni urejenega prometa.

Posebno skrb nameravajo posvetiti lepši ureditvi starejših hiš v vaskih jedrih, posebno pa še hiš, ki so v družbeni lasti. O tem je mnogo razprav in če bodo uspešne, bo kraj res pomlajen in urejen. To težko delo bo

mogoče le ob tesnem sodelovanju vseh na Bledu, če se bodo vsi tega velikega posega tudi zavedali.

Seveda bo zahtevalo tekmovanje tudi večja sredstva in manjše posege, ki pa naj ne bi škodili zunanemu izgledu.

Kaj bo z adaptacijo Riklaja in bivših dvornih garaž — Pristave, pa je še težko reči. Vse, kar smo našli, naj bi bilo res nared do veslaškega prvenstva. Govori in piše pa se še mnogo več, čeprav vsi vemo, da ni denarja in da ga tudi v teh dveh letih ne bo. Zavedati se je treba, da imamo na Bledu le še 20 mesecev časa. Koliko lahko v tako kratkem času uresničimo ob pomanjkanju denarja in ob naši administraciji, pa najbrž vsi dobro vemo.

Božo Benedik

V domačem kraju mi je najbolj všeč

- da mladi lepo pozdravljajo, da je vas lepo urejena (tov. Jožica);
- da so otroci pridni (hišnik);
- da je to ena najlepših vasi (tov. Špela);
- dograjena sola in nov vrtec (tov. Vera);
- smerokazi in razgledne table Turističnega društva (kuharica);
- klin v Vratih (ata);
- ljudje, ki se med seboj poznajo, pomagamo drug drugemu, se skupaj veselimo (tov. Metka);
- čiste ulice in zatišje pred prometom (tov. Meta);
- sola (Marina);
- sneg, ker lahko naredim snežnega moža (Aleksandra);
- ker leži pod mogočnim očakom Triglavom, zato sem nanj ponosen (Grega).

Učenke 4. razreda
dopisniški krožek
OŠ 16. december
Mojstrana

Dejavnost Glasbene šole Jesenice

Na koncu šolskega leta 1986/87 se je od aktivnega dela poslovil dolgoletni ravnatelj Glasbene šole Jesenice Janko Pribošič. Izkušeni pedagog, skladatelj, kulturni delavec, dober človek in prijatelj je odšel v zaslužni pokoj. Z novim šolskim letom 1987/88 je dolžnosti ravnatelja Glasbene šole Jesenice prevzela Ljubica Intihar.

Ljubica Intihar pripada mlajši generaciji glasbenih pedagogov z odgo-varjačo glasbeno izobrazbo ter s precejšnjimi pedagoškimi in organizacijskimi izkušnjami. Z dosedanjim glasbeno in pedagoško dejavnostjo si je že pridobila potreben ugled in spoštovanje. Kot taka je imela dovolj poguma, da sprejme mesto ravnateljice na jeseniški glasbeni šoli, ki je sicer statutarno izenačena z drugimi izobraževalnimi ustanovami na Jesenicah, a s številnimi problemi, ki so dobro znani jeseniški javnosti. Pomanjkanje učiteljev, nemogoča prostorska stiska, stari in komaj uporabni instrumenti, ki jih uporabljajo učenci pri pouku, in še kup neurejenih stvari niso ustrašili mlade pedagoginje. Z domišljijo, pedantnostjo, smiselno in okusno za lepoto je s pomočjo učiteljev in nekaterih sodelavcev (honorarcev) preuredila učilnice, pisarniške in ostale prostore. Predvsem funkcionalno in lepo je uredila »dvorano« za interne nastope učencev. Seveda prostorska stiska še vedno ostaja, saj eno učilnico uporablja več učiteljev. Pri taki stiski in dvozmenskem pouku učencev na osnovnih šolah je težko uskladičiti urnike.

Kljub vsem težavam pa je pouk stekel normalno in se uspešno nadaljuje. Na jeseniški glasbeni šoli si glasbeno vzgojo pridobi le omejeno število učencev. Vzrok za to je tudi pomanjkanje ustreznega strokovnega kadra. Šola ne razpolaga s stanovanji, ki so pogoj, da bi angažirala potrebne pedagoge. Pedagogi si med seboj odstopajo učilnice in tako pomagajo drug drugemu. Tudi pisarna ravnateljice in administracije ter pregrajeni hodniki so učilnice. Pouk se odvija pod nenormalnimi pogoji, časovno pa tudi v poznih večernih urah. Nekateri oddelki začnejo s poukom šele ob 18. uri (ko se na vseh šolah po pravih koncuje) in traja tja do 20. ali 21. ure, kar nikakor ni primerno za učence stare od 13 do 14 let. O vseh teh in še drugih problemih bi se lahko še veliko povedalo. Eden od problemov je tudi nerazumevanje osnovnih šol, posebno nekaterih razrednikov, za katere je »športni dan«, to je skupinski odhod od Savskih jam in nazaj, pomembnejši od pouka na glasbeni šoli. To je samo eden od primerov. Na srečo učencev, njihovih staršev, vseh učiteljev in odgovornih za glasbeno izobraževanje mladih takih primerov zaradi prizadevnega dela pedagogov in uprave šole ni tako mnogo, zato so bili tudi rezultati dela na koncu tega polletja dobri.

Na šoli je čez 280 učencev, ki jih poučuje devet stalno zaposlenih učiteljev glasbe. Njim pomaga še trinajst honorarnih sodelavcev. Tako skromno število sodelavcev (tisti s pogodbo o delu imajo omejeno število učnih ur) opravlja ogromno pedagoško delo. Učenci so razdeljeni po oddelkih glede na instrumente: klavir, harmonika, godala (violina, čelo), pihala (flavta, klarinet), trobila (trobente, rogovi, tenorji, baritoni, pozavne), tolkala, kitara in nauk o glasbi. Na šoli delujejo še: zbor ciganov, mladinski pihalni orkester, skupine pihal in trobil. V Kranjski gori, Mojstrani in Žirovnici imajo še dislocirane oddelke s 76 učenci. V Kranjski gori (16 učencev) in Mojstrani (22 učencev) poučujejo klavir, harmoniko in nauk o glasbi, v Žirovnici (38 učencev) pa klavir, kitaro in nauk o glasbi. Tako organizirani pouk daje dobre učne rezultate. Uspeh prvega polletja je bil zelo dober. Slabih ocen ni bilo. Manj uspešni so bili samo tisti, ki so bili bolni ali podobno. Razlika pri učencih je le v tem,

da so eni bolj, drugi manj talentirani za glasbo.

Uspešnemu delu učencev in pedagogov je treba dodati številne nastope (čez 30) učencev na raznih kulturnih prireditvah, mladinskih manifestacijah, na raznih občinskih zborih na Jesenicah, v Kranjski gori, Mojstrani, Žirovnici, na Koroški Beli ... Učenci so natopali posamično kot solisti ob spremljavi klavirja in v skupinah. Poseben dogodek za starše, pedagoge in učence so interni nastopi, na katerih nastopajo učenci vseh razredov in oddelkov. Takih nastopov je bilo v prvem polletju kar deset. Na enem se izvede tudi čez trideset točk. Posebno pozornost je pritegnil novoletni nastop in nastop v počastitev slovenskega kulturnega praznika. Predvsem sta bila oba nastopa kot tudi vsi ostali zelo dobro obiskana. Glasbena šola komajda najde dovolj sedežev za vse obiskovalce.

Ob slovenskem kulturnem prazniku je bila v dvorani za nastope predstava Prešernovih del, glasbenih del slovenskih skladateljev, ki so uglasbili številne Prešernove pesmi, življenjepisov slovenskih in drugih skladateljev in glasbenikov, slovar-

jev glasbenih pojmov, glasbenih učbenikov, enciklopedij o slovenski, jugoslovanski in svetovni glasbi, zgodovinskih del o glasbi in glasbeni dejavnosti doma in na tujem. Razstavljeno je bilo tudi mnogo gramofonskih plošč domače klasične, ljudske in borbene pesmi.

V programu so sodelovali učenci in učitelji. Profesorica Beti Demšar - Zupan je prebrala odlok o uvedbi praznovanja slovenskega kulturnega praznika in spregovorila o največjem slovenskem pesniku, njegovem delu in življenju. Učenci so izvajali glasbena dela domačih avtorjev, za katere so sprejmele tekste pripravili in brali učenci in učitelji. Med glasbenimi točkami so učenci recitali Prešernove pesmi. Praznično vzdušje je bilo dopolnjeno tudi s posnetki domače zborovske pesmi.

Tako se je na Glasbeni šoli Jesenice začel pouk v drugem polletju. Dober učni uspeh učencev v prvem polletju, zelo dober obisk staršev in drugih ljubiteljev glasbe na desetih internih nastopih, prizadevnost pedagogov in nove ravnateljice so vsekar obetavni rezultati. Glasbena šola zato upravičeno pričakuje več pozornosti in sodelovanja vseh zainteresiranih za napredek glasbene vzgoje in posluh za rešitev problemov, ki obremenjujejo njihovo odgovorno delo.

Franjo Ropret

Ob 70 - letnici jeseniškega prvoborca Toneta Matoha — Štepsla

Premagati strah zmorejo le junaki

»19. februarja 1942. leta ob sedmih zvečer mi je sporočil lovec — nadzornik KID Franc Grilc iz Žirovnice, da je opoldne tistega dne opazil partizansko stražo pred študentsko kočo nad Zabreško planino. To sem sporočil dr. Bauerju. Še tisti večer ob pol desetih sem dobil ukaz, naj bom kot vodja na voljo smučarskemu oddelku majorja Manna,« je v svojem poročilu zapisal jeseniški župan Karel Luckmann. Dr. Bauer pa ni bil zdravnik, ampak šef gestapa na Bledu in predsednik izrednega sodišča.

Tistega mrzlega večera je bil Tone Matoh — Štepsl dežurni Cankarjeve čete, ki se je že pred novim letom nastanila v Baragovi koči nad Zabreško planino. Zgodaj zjutraj, ko je bilo še temno in megleno, je stražar Tone Lončnar potihoma poklical Matoha, ker je slišal drsenje smuči spodaj pod ograjo. Tudi Tone jih je slišal. Tako dežurni kot stražar niti najmanj nista dvomila, kdo so smučarji. Zaradi megle in teme pa slednji niso videli koč, v kateri so spali borci. Zmotili so se in obkolili hlev na Zabreški planini.

»Zbudil sem komandirja Poldeta Stražišarja,« se spominja Tone Matoh. »Hkrati so se zbudili vsi in v ne-

kaj minutah smo že zapustili koč. V naglici so mnogi pozabili vzeti s seboj odeje, pustili smo veliko hrane, ki so jo potem zaplenili Nemci, Polde Stražišar pa je pod blazino pozabil veliko denarja, ki so ga aktivisti zbrali za nas na Jesenicah in po vaseh.

Na vrhu Stola smo štirje borci šli na koroško stran pogledat, če je v to smer možen umik. Poleg mene so šli še Matija Verdnik — Stajzi, Franc Triller — Čiro in še nekdo. Ko smo zaslišali streljanje, smo se vrnili, da bi pomagali v boju, a smo prišli prepozno. Borci so se že umaknili po zasneženi strmini, mi pa z njimi.

Ne bo minilo dva meseca, ko se bo sta sredi Jesenic blizu Korotana srečala dežurni čete Tone Matoh in vodnik nemške kolone župan Karel Luckmann. To je bilo njuno prvo in zadnje srečanje, kajti Tone je iz žepa potegnil pištolo in dvakrat ustrelil v župana. Iz maščevanja so Nemci iz Begunj odpeljali v Mauthausen petdeset talcev in jih tam postrelili.

V to akcijo se je Tone prijavil kot prostovoljec. Okrožni komite partije, ki je sklenil, da je treba župana likvidirati, ga je dobesedno žrtvoval. Pred odhodom na Jesenice mu je sekretar Viktor Kežar dejal, da mu v mestu ne more nihče pomagati. Te besede povedo vse.

Atentator Tone Matoh je 12. januarja letos praznoval sedemdesetletnico. Z Jesenic ni dobil nobene čestitke, kar bi bila dolžnost vsaj občinskega odbora ZZZB NOV, saj gre za spomeničarja. Zato bom o jubileantu nanizal še nekaj podatkov. Na Jesenice je prišel leta 1940 iz Novega mesta, kjer se je izučil za brivca in se zaposlil pri mojstru Rakovcu v Obrtniški ulici. Doma v Novem mestu so imeli gostilno in majhno kmetijo. V družini je bilo pet bratov in tri sestre. V NOV so bili štirje bratje in sestra Brona. Vsi bratje so bili obveščevalci. Brat Franc je bil oficir v 14. diviziji in udeleženec znanega pohoda te divizije na Štajersko. Takrat je tudi padel. Brata Ivana so domobranci ujeli v nekem mlinu v Zadvoju na Dolenjskem in ga po mučenju ustrelili pred mlinom.

Tone se je partizanom priključil 14. decembra 1941. leta, ko so se zbirali uporniki na Koprivniku, v Bohinju, v gornjesavski dolini in nad Potoki. Ker ni bil povsem prepričan, da

V Železarni Ravne so pred tremi leti začeli izdajati literarna dela svojih delavcev — samorastnikov. Namen je spodbujati resne in dovolj kvalitetne avtorje, ki bi po redni poti prek založb zelo težko učkali kak natis. Doslej so izšle tri brošure: zbirka črtic in dve zbirki pesmi. Za letošnji kulturni praznik je izšla četrta — cikel verzov z naslovom Oporoka Mitja Šipka, 60 - letnega diplomiranega inženirja in dolgoletnega kulturnika, ki je bolj kot po literarni znan po gledališki in zborovodski dejavnosti.

Verzi so življenjska izpoved človeka, ki je svobodno učkalk kot mlad partizan, po študiju pa se do danes razdalja tehniki in kulturi.

Poglejmo primer:

Na dan mrtvih

Včeraj je bil dan mrtvih, zato smo šli na žalno proslavo, da jim vsaj enkrat v letu izkažemo čast, to je z a m r t v e dovolj — mar ne?

Od jutri naprej in ves mesec imamo razstavo, kjer živi razstavljajo vse, kar jim pride na misel, od lepih umetnosti pa do cenenih nesmislov in vsi so jim ploskali, živit o l a h k o s t o r e — mar ne?

Včeraj sem videl človeka, ki je bil slep in je prosil vbogajme, vsi gredo mimo, skoraj bežijo, ni bil ne človek ne duh, ne živ in ne mrtev, ni spadal v nobeno kategorijo, potem je v s e p r a v — mar ne?

Danes sem stopal po gozdni stezi in videl sem križ brez imena, morda trohni tam kurir,

ki je padel brez krika in hrupa, molče pozabili so nanj ob prekopu — to se zgodi!

In ker je izgubil ime, ni vreden spomina, b o ž e t a k o p r a v — mar ne?

Kakor človek ob življenjski bilanci odbira le najpomembnejše dogodke, doživlja ter spoznanja, manj pa izpušča, in kakor so strokovnjaku v laboratoriju rezultati pač pomembnejši od dolgotrajnih poskusov in poti do njih, tako se Šipka vsa pozornost zgosti okrog temeljnih vrednot, kot so: sreča, ljubezen, pravica, življenje in njihovi nasprotni poli.

Tako gledanje seveda določi tudi način oblikovanja. Nujne so posplošitve, odtenkov ni, le osnovne barve. To je bolj ritmizirana proza kot poezija, prej kabaretni song, ki zgrabi z učinkovito domisljo, kot lirika, bogata pretkana z metaforami. Ti verzi kakor da so namenjeni odrin in recitaciji ob glasbeni spremljavi, ne tihemu branju na samem.

In v svoji vrsti so na spodobni ravni.

Marjan Kolar

je ustno vabilo res od OF, je na zbornem mestu za Kazino na Jesenicah prišel s klobukom, kravato in v nizkih čevljih. Tam je na nadaljnje navodilo in kurirja za zvezo čakalo z nahrbtniki okoli dvajset Jeseničanov. Nato nekdo reče, da morajo iti proti Javorniku. Kakih sto metrov pred sedanjo bencinsko črpalko so pod drevesi čakali in čakali. Od tam so se nekateri vrnili domov. Sledi sporočilo, da je zveza pod nekim kozolcem na Koroški Beli, a tam ni bilo nikogar. Razen treh so se vsi vrnili domov. Tone in še dva pa so šli na Potoke in nad vasjo dobili partizane. Z njimi so šli na Cimpkov rovt. Nekdo od bratov Mulej je tja že poslal svoj nahrbtnik s hrano, perilom, gorznicami in vsem potrebnim. Ker sam ni prišel, je Stražišar nahrbtnik dal Matohu.

Po ustanovitvi Cankarjevega bataljona junija 1942. leta je bil Tone imenovan za komandirja čete. Petega oktobra 1942. leta je bataljon odšel po hrano v Hraše. Za zidom Vovkovega pungača jih je pričakala sovražnikova zaseda, v kateri so bili kot vermanshaftovci tudi domačini iz Lesc in Radovljice. Padla sta komandant Albin Zemva — Izidor in borec Anton Kokalj — Berti. Od borcev je bil ranjen samo Tone Matoh, ki je šel kakih 15 metrov za komandantom na čelu kolone. Tri kroglice so ga zadele v levo roko in mu povzročile šest ran. Ob streljih sploh ni čutil, da je ranjen. Šele ko se je pri skoku čez ograjo prijel za drevo ali ograjo, ga je v roki zaskalelo. Komisar čete Marjan Šifrer — Kuki mu je obvezal ranjeni palec. Med umikom, ko so se že precej oddaljili od Hraše, je nenedoma omahnil na zemljo. Šele tedaj je Kuki opazil, da ni ranjen samo v palec. Iz ran v nadlahti in podlahti je ranjenec močno krvavel. Kuki mu je obvezal te rane in ko se je Tone zdramil iz omedlevice, je bataljon nadaljeval pot.

Čez nekaj dni je bataljon odšel na Jelovico. Tu je poveljstvo na novo formiralo četo in bataljone. Tone Matoh je bil imenovan za politkomisarsja čete, komandir pa je bil (narodni heroj) Anton Dežman iz Lesc. Iz tega obdobja se Tone najbolj spominja smrti svojega zvestega spremljevalca Florijana Majhna — Šimna iz Bohinjske Bistrice. Bil je četni obveščevalec in ko se je nekega jutra utrujen vrnil iz Bohinja s podatki, je trdo zaspal pod smreko. Toda kmalu je Tone v bližini zagledal Nemce, kriče izdal povelje za umik, Šimen je iz sna skočil pokonci in zbežal po poti, namesto v notranjost gozda. Strelili so ga zadel v hrbet.

Z Jelovice so Matoha poslali za komandirja čete na Pokljuko. Ko sta

ob neki priložnosti tja prišla komandant in komisar Gorenjskega oddela, je izrazil željo, da bi se šel boriti na Dolenjsko. In tako je maja 1943. leta prišel v zaščitno četo glavnega štaba NOV in POS. Hoteli so ga imenovati za političnega komisarsja čete, a je odklonil. Postal je obveščevalec Glavnega štaba na hrvaški strani. Avgusta 1944. leta se je blizu Starega trga na Kolpi peljal s kolesom. Na strmeh delu ceste je opazil, da mu zavore ne delujejo. Prav tedaj mu je naproti pripeljal osebni avtomobil, v katerem sta bila dva člana Glavnega štaba NOV in POS. Na ozki cesti je zdrvel tesno ob avtomobilu, nato pa naravnost naprej v prepad ob reki, kjer je obležal nezavesten. Štabovca sta ga odnesla v avtomobil, kar je zvedel kasneje. K zavesti je prišel šele v bolnišnici v Žužemberku, zdravili pa so ga vse do konca aprila 1945. Od padca se mu še sedaj pozna nad desnimi očesom in mu je zdravniška komisija zato po vojni priznala 40 odstotno invalidnost.

Prvega maja 1945 bi se morala začeti šola za OZNA v Otočcu, toda pouka ni bilo niti eno uro. Vse izbrane, med njimi tudi Matoha, so nabasali na tovarnjak in odpeljali v Trst. Tone je postal načelnik OZNA v Trzinu pri Trstu. Po umiku iz Trsta je bil oficir KNOJ v Dravogradu, leta 1946 pa je odšel v letalsko šolo v Zemnu za štabnega oficirja. V vojnem letalstvu je ostal do upokojitve. Zanj 13 let je bil na letališču v Pulju. Zdej pozimi živi v Ljubljani, poleti pa v svoji koči v Planini pod Golico.

Tone Matoh se je po vojni poročil z Zlato Pečar. Zlata, njena sestra Majda in mati Kristina so bile oskrbnice Valvazorjeve koč, dokler jih aprila 1943 niso gestapovci zaprli in poslali v koncentracijski taborišče. Pri Valvazorju je Tone Zlato spoznal že kot partizana leta 1942. Ona mu je tudi dala malico in liter vina za na pot, ko je odhajal v lepi civilni obleki na Jesenice poravnat račune z županom. Toda Zlata tega takrat ni vedela.

In še ta zanimivost: Jubilat Tone je bil brivec, toda loti se vsakega dela. Za predsobo v stanovanju v Ljubljani je sam izdelal pohištvo. Ko je zidal hišo v Planini pod Golico, je sam v bližnji kovačiji opravil vsa potrebna kovaška dela. Verjetno je najuspešnejši nabiralec gob v jeseniški okolici. Z Zlato letno vložita preko sto kozarcev različnih gob, več kilogramov pa jih posušita. Največ gob podarita sorodnikom in prijateljem.

In za konec še vzklík: Tone, na zdravje (čeprav brez šampanjca)!

Jože Vidic

KUD »Jaka Rabič« Dovje — Mojstrana vabi na zanimivo predavanje z naslovom

»ZGODOVINA GORNJESAVSKE DOLINE«

v četrtek, 18. februarja, ob 18. uri v kulturnem domu na Dovjem. Predaval bo dr. Cena Avguštin iz Radovljice.

UO društva

Premiera v jeseniškem gledališču

Gledališče Tone Čufar na Jesenicah bo v četrtek, 18. februarja, ob 19.30 uprizorilo melodramo A. Hienga »Izgubljeni sin.«

Režija je to pot v rokah Bojana Čebulja, ki se po dolgih letih spet vrača v nekdanje svoje gledališče, lektor je bil Ludvik Kaluža, sceno je po osnutkih Bojana Čebulja izdelal Jože Bedič, scensko glasbo pripravil Ilija Šurev in korepeticije Egi Gašperšič.

Kot igralci bodo nastopili: Miran Kenda, Lidija Bitežnik, Vera Smukavec, Franci Černe, Igor Škrli, Tatjana Košir, Borut Verovšek in Nataša Černe.

Po četrtkovi premieri bodo dramo letošnjega Prešernovega nagajenca zaigrali še v petek, soboto, nedeljo in ponedeljek, vselej ob 19.30.

Vstopnice so v predprodaji.

Martin Avsenik slikar vizualizacije zvočnega

V razstavnem salonu DOLIK DPD Svoboda Tone Čufar bodo jutri, v petek, 19. februarja, ob 18. uri odprli razstavo slik mladega slovenskega akademskega slikarja Martina Avsenika iz Ljubljane. Krajši glasbeni recital ob otvoritvi bosta izvajala flavtistka Helena Poles in kitarist Gregor Avsenik.

»Slikarski razvoj Martina Avsenika kaže jasno zavest o tem, da postmoderno slikarstvo ni mogoče brez temeljitega poznavanja slikarske tradicije, posebej modernizma, saj to predstavlja strukturo postmodernističnega raziskovanja samega,« pravi o slikarju likovni kritik Janez Zalaznik in nadaljuje: »Stvar njegovega subjektivnega okusa, kot tudi treznega premisleka, je odločitev, da se prihodnosti približa prek temeljne izkušnje modernizma, izkušnje kubizma. In gotovo ni naključno, da je kubizem prisoten predvsem v svoji »post« fazi, torej na tisti stopnji, ki je odprta za vstop novih in električnih rešitev.

Pomembna so predvsem dela, ki so nastala po koncu študija na Akademiji in ki kristalizirajo sicer že poprej izpostavljene probleme. V teh slikah Avsenik zavestno spaja različne oblikovne principe, da bi skozi novo sintezo ustvaril enovit, a večplasten svet svojih vizij. Morda se najočitneje to kaže v problematizaciji slikovnega prostora. Slikar ve, da je platno dvodimenzionalna površina in to spretno izkorišča. Ne pozablja pa tudi, da lahko na tej površini ustvari iluzijo tretje dimenzije. Oba principa Avsenik dovolj uspešno združuje, izpostavlja in zapostavlja, pač po potrebi in zahtevah zamisli ter slikovne površine.

Portret ženske v istoimenski sliki je prvič obravnavan na obrisno-ploskovit način, ki je blizu kubističnemu oblikovanju, drugič pa je (znotraj iste slike, seveda) označen s skoraj klasičistično risbo. Slednja je slika v sliki, kajti zamejuje jo »baročno« izrezljan okvir. Vendar če se zadovoljimo s tem, da gre »zgolj« za »portret« portreta, nas to slikar ujame v novo past. »Pravi« nosilec slike je namreč celuloidni trak v ohišju kinoprojektorja, ki projicira podobo slike z okvirjem. Slika v okvirju pravzaprav »nastopa« trikrat: prvič kot slika na celuloidnem nosilcu, drugič kot projekcija in tretjič kot slika v sliki. Lacanovci bi rekli, da gre predvsem za označevanje označevalca, mi pa se zadovoljimo s priznanjem, da Martina Avsenika mor-

da bolj od problema, kako označiti upodobljenko, zanima samo vprašanje statusa upodobitve, bolj kot karakterizacija osebe ga zanima čisto konceptualno razmišljanje o portretu kot likovnem fenomenu,« pravi v svoji oceni Janez Zalaznik.

Akademski slikar Martin Avsenik pa o svojem likovnem ustvarjanju sam pravi takole:

»Pri mojem slikarstvu se mi zdi pomembna vloga glasbe, saj mi pri slikarskih zamislih velikokrat pomaga in bi lahko govoril o vizualizaciji zvočnega. Ravno glasba pa mi pomeni tudi nek presežek racionalnega pristopa k slikarstvu, tisto kar je nepredvidljivo, kar bi označil kot kreativna energija.

Ker razumem razvoj slikarstva predvsem kot nadaljevanje, nadgrajevanje slikarske tradicije, ki ponuja že preverjene poti, sem se veliko ukvarjal s slikarstvom Pabla Picassa. Prek njega sem spoznal jezik modernizma. V tem okviru iščem rešitve, rezultat pa so slike, ki so nastale v času mojega študija na ljubljanski akademiji, nekaj pa jih je nastalo tudi po diplomii.

Martin Avsenik je bil rojen 20. novembra 1962 v Ljubljani, kjer je leta 1981 maturiral na bežigradski gimnaziji. V letih 1981–1982 je služil vojaški rok, pred tem pa je že opravil sprejemni izpit na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, kjer je diplomiral februarja 1987 pri profesorju Janezu Benniku.

Doslej je razstavljal na skupinskih razstavah v Mestni galeriji v Ljubljani, na Jesenicah pa se prvič predstavlja s samostojno razstavo. Poleg oljne tehnike se ukvarja še s stenskim slikarstvom, kot sta mozaik in freska, in z oblikovanjem. Ukvarja se tudi z glasbo in je dokončal nižjo glasbeno šolo — klavir in dva letnika srednje glasbene šole — klarinet.

Razstava slik akademskega slikarja Martina Avsenika bo v razstavnem salonu DOLIK Jesenice na ogled vključno 2. marca. Salon je odprt vsak dan, razen sobot popoldan in nedelj, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

Ženskemu pevskemu zboru Milko Škoberne gorenjska Prešernova nagrada ob 20-letnici delovanja

Med letošnjimi prejemniki gorenjske Prešernove nagrade je tudi ženski pevski zbor Milko Škoberne DPD Svoboda Tone Čufar, ki v letošnjem letu slavi 20-letnico uspešnega in neprekinjenega delovanja in ki je v tem času med redkimi tovrstnimi zasedbami na Slovenskem dosegel izjemen umetniški nivo.

Začetek dela ženskega pevskega zbora sega v april 1968, ko je zaradi smrti treh zborovodij zborovska dejavnost v občini skoraj zamrla. Rojstvo zbora je najtesneje povezano z veliko glasbeno osebnostjo — zborovodjem prof. Milkom Škobernetom, ki je intenzivno in prizadeto pomagal pri ustanavljanju zbora, ki ga je potem trinajst let tudi zelo uspešno vodil, vse do svoje smrti. V zboru je v dvajsetih letih sodelovalo okrog 120 pevk, pri čemer so upoštevale le tiste, ki so vztrajale vsaj do enega samostojnega koncerta. Zbor je v vseh sezonah štel od najmanj 24 do največ 42 pevk. Po smrti Milka Škoberneta se je zbor poimenoval po njem, zborovodstvo pa je prevzela glasbena pedagoginja Mira Mesarič. V sezoni 1982-1983 je zbor vodil zborovodja Igor Majcen, diplomant Akademije za glasbo v Ljubljani. Po njegovem odhodu na podiplomski študij v ZR Nemčijo pa je zbor prevzel zborovodja, diplomant iste akademije, Anton Cimperman, ki je bil lansko jesen izbran za novega zborovodja Akademskega pevskega zbora v Ljubljani, vendar pa zbor ob dveh korepetitoricah strokovno pomaga pri pripravi jubilejnega koncerta.

Zbor, katerega posebnost je, da v njem pojejo pevke iz širšega občinskega območja in celo iz radovljiške občine, v vsaki sezoni nastudira samostojen koncert z zahtevnim programom. Nastopa pa tudi na tekmovanjih, občinskih in regijskih srečanjih, snemanjih, srečanjih z drugimi zbori, proslavah in drugih prireditvah. Skupaj je imel zbor doslej 280 nastopov.

Največje obveznosti so za zbor pomenila tekmovanja, na katerih je lahko ocenjeval svoj programski in kakovostni napredek. Na mednarodnem tekmovanju pevskega zbora »C. A. Seghizzi« v Gorici, v Italiji je zbor sodeloval trikrat in med številnimi kakovostnimi zbori dosegel enkrat tretje in dvakrat četrto mesto. Šestkrat je bil udeleženec tekmovanja pevskega zbora Slovenije »Naša pesem« v Mariboru. Najbolj dragoceni priznanji si je zbor priboril na tekmovanjih leta 1972 in 1986, ko je prejel srebrno plaketo, leta 1986 in 1980 pa je bil med prejemniki bronastih plaket, kar zbor nedvomno uvršča med najboljše zборе v SR Sloveniji.

O teh nastopih navajamo le dvojce strokovnih mnenj:

Radovan Gobec, november 1976: »Še vedno sem pod vtisom vaše čudovite interpretacije in seveda tudi vzorno pevsko-tehničnega izvajanja moje skladbe na tekmovanju v Mariboru... Vaša študijsko izdelana interpretacija, lahko bi rekel, skoraj brezhibna dikcija, čistost intonacije, predvsem pa globoka doživetost, so vdihnili skladbi duha, kar je občutilo tudi občinstvo, ki vam je z dolgim aplavzom dalo priznanje. Če je žirija kje zakrivila napako, jo je nedvomno pri vašem zboru, ki je brez vsakega dvoma zaslužil srebrno odličje...«

Makso Pirnik, april 1980: »Ženskemu pevskemu zboru na Jesenicah se iskreno zahvaljujem za izreden umetniški užitek. Še posebno mi je nepozabna kristalnost zvoka. Čutim, da je vaše nesebično muziciranje sijajen kamenček v mozaiku slovenske vokalne glasbe.«

Bogdan Učakar pa je v Delu 25. aprila 1986 po koncertu štirih najboljših zborov z mariborskega tekmovanja v veliki dvorani Slovenske filharmonije, med katerimi je bil tudi ženski pevski zbor Milko Škoberne, napisal: »... Pravo pevsko razkošje je bilo poslušati zборе, ki bi jih radi kar preveč skromno uvrstili med amaterske, čeprav to so. Domala vsi so merila porečnega amaterizma že močno presegle... Vsi štirje zbori so s precej izenačeno kakovostjo in večimi zborovodji segli k programu renesančne zborovske ustvarjalnosti, zapolnili precejšen del s prireditvami ljudskih pesmi ali izvorno domačo zborovsko ustvarjalnostjo... Ženski pevski zbor Milko Škoberne pa je zablestel v Verdievi »Laudi alla vergine Maria« ter s pesmimi »Kurir« Rada Simonitija in »V pozni noči« Pavla Sivica...«

Zbor je večkrat sodeloval tudi na tekmovanjih, ki jih razpisuje Radio Ljubljana. Največji uspeh je dosegel

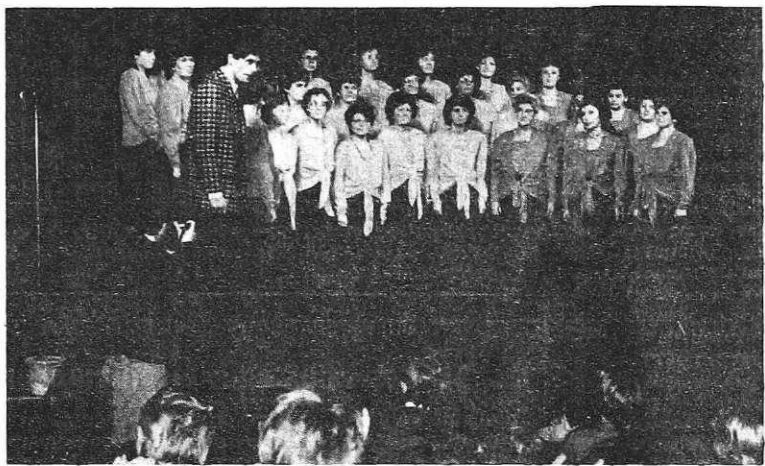
že več let uspešno sodeluje tudi z delavskim pevskim zborom v Beljaku.

Ženski pevski zbor Milko Škoberne DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice opravlja v občini in na širšem slovenskem prostoru pomembno kulturno-umetniško dejavnost, ki je ne pokriva profesionalna kulturna dejavnost, in daje pomemben prispevek k slovenski zborovski ustvarjalnosti.

K številnim čestitkam, ki jih je zbor prejel ob tem visokem priznanju, se pridružuje tudi naše uredništvo.

v sezoni 1976/77, ko je v svoji skupini dosegel prvo mesto.

Zbor razen v domači občini, na Gorenjskem in v Sloveniji nastopa tudi med Slovenci na avstrijskem Koroškem (Obir, Bilčovs, Šentjakob, Celovec) in v Kanalski dolini v Italiji (Trbiž, Zabnice), pel pa je tudi če v pobrateni občini Valjevo v SR Srbiji.

Ženski pevski zbor Milko Škoberne

Kulturni dan v Kranjski gori

Ob 8. februarju, — slovenskem kulturnem prazniku, je bila v petek, 12. februarja, v osnovni šoli Jeseniško-bohinjski odred v Kranjski gori slovesnost, na kateri so podelili Finžgarjeve bralne značke. Finžgarjeve plakete, ki jih podeljuje Slavistično društvo v Jesenicah so prejeli tisti učenci, ki pri Finžgarjevi bralni znački sodelujejo že od vsega začetka, to je od 3. razreda naprej. Na prireditvi so povabili tudi znano svobodno umetnico in mladinsko pesnico Svetlano Makarovič, ki je sama izvajala svoje pesmice o malem Kakaduju ter o Kosovirjih in Kosovirkah.

Po kulturnem sporedu je sledil razgovor učencev s pesnico. V pogovoru s Svetlano so učenci kranjskogorske osemletke izvedeli marsikaj. Med drugim tudi to, da je pred leti nastopala v Drami in Mestnem gledališču ljubljanskem, sedaj pa je svobodna umetnica. Napisala je veliko zbirk za odrasle in otroke, znana je otroška televizijska nadaljevanka Kosovirja na letiščih, med najmlajšimi pa so priljubljene kasete z otroškimi glasbenimi igricami, zlasti zadnja kasete z naslovom Mali Kakadu.

Lojze Kerštan

Svetlana Makarovič podeljuje Finžgarjeve plakete kranjskogorskim učencem (foto: Damjan Hrovat, foto krožek Kranjska gora)

12. Interclub razstava fotografij 88

Foto klub Andrej Prešern z Jesenic že vrsto let uspešno sodeluje s sorodnimi klubi in društvi na avstrijskem Koroškem. Plodno je predvsem sodelovanje s foto grupo »Naturfreunde« iz Beljaka, s katero izmenično pripravljajo vsakoletno medklubsko Interclub razstavo fotografij. Lani je bila 11. razstava v Beljaku, letos pa so na vrsti jeseniški foto amaterji. Tako bo 12. Interclub razstava fotografij 88 junija letos v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah.

Pravico udeležbe na razstavi imajo samo člani foto kluba Andrej Prešern z Jesenic in člani foto grupe »Naturfreunde« iz Beljaka. Tema je razdeljena na dva dela, in sicer je tema A prosta, tema B pa je arhitektura. Vsak avtor lahko predloži največ štiri črno bele fotografije na vsako temo. Predpisana velikost fotografij je 30 x 40 cm. Za vsak klub so predvidene tri nagrade za vsako temo, vsak avtor, ki bo sodeloval na razstavi, pa bo dobil spominsko diplomu. Organizator bo sprejemal le fotografije, ki še niso bile razstavljene na Jesenicah in tudi ne na Interclub razstavi. Žirija, ki bo določena kasneje, bo predložena dela ocenjevala 10. maja letos.

Fotografije je treba poslati na naslov: Foto klub Andrej Prešern Jesenice, p. p. 68, 64270 JESENICE, najkasneje do 5. maja letos.

Lojze Kerštan

Vročinski val v kinu Železar

Sem redni obiskovalec kino predstav v kinu Železar. Že od srede januarja opažam, da postaja kino dvorana posebna vrsta savne, ampak ne taka, kot je v Kranjski gori, kjer se človek sleče do nagega. To namreč v kinu ni mogoče, zato pa se gledalci potimo od vročine med predstavo in vohamo razne vonjave.

Vsak bunker ima line za zrak, izgleda pa, da so na to v kino dvorani na Jesenicah pozabili, ali pa so pravice celo montirane, le zaposleni jih ne uporabljajo. Mislim, da ne bi bilo predrago, če bi kdaj pa kdaj spustili v dvorano malo svežega zraka, potem obiskovalci ne bi tožili, da jim postaja slabo. Pričakujem, da se bo stvar uredila.

Obiskovalec Ivan Kropušek

Kakšne so naše Jesenice?

V zadnjem času sem prebral kar nekaj člankov o ekološkem stanju na Jesenicah. Priznam, da sem bil tega še kako vesel, saj so se končno le našli posamezniki, katerim ni vseeno, kakšno je in bo v prihodnje naše mesto. Vesel toliko bolj zato, ker sem bil že pred leti med tistimi redkimi, ki so kritično pisali o urejenosti Jesenic.

Kar dolgo časa je bila glavni onesnaževalec okolja železarna, kar je bilo glede na njeno zastarelost tudi razumljivo. Z ukinitvijo najprej praznih peči in pred kratkim obeh plavžev in martinovk se je stanje znatno izboljšalo. Lahko rečem, da danes Železarna sploh ni več glavni onesnaževalec, saj ima povsod vgrajene čistilne naprave. Tudi stopnja hrupa se je izredno znižala, kar vse skupaj pozitivno vpliva na boljše počutje občanov, posebno tistih, ki stanujemo v neposredni bližini Železarne. Koliko je bilo nasprotovanj ob gradnji Jeklarne 2 na Belškem polju! Ljudje so se bali prahu in hrupa, saj je le malokdo verjel, da tega ne bo. Danes, ko Jeklarne 2 obratuje, so utihnili tudi najbolj črnoledi.

Popolnoma drugačno sliko pa kaže naše mesto na urbanističnem področju, odnosu do narave, okolja in splošnih dobrin, kar vse kaže nizko kulturno raven občanov. Vedno se nasmehnem, kadar preberem v Železaru prispevek znanega avtorja o lepih rožah, o vrtničarjih, skratka, kako lepo in urejeno je naše mesto. Ne rečem, da tega ni. Toda urejene površine lahko na Jesenicah prešteto na prste ene roke. Koliko pa je vsega drugega, kar bi veljalo zapisati. Dovolj je že, da pogledamo, kaj vse leži v strugi potokov Ukova in Jesenica, pa na obrežju Save. Le zgrozim se lahko zaradi stanja bližnjih gozdov ob vznožju Karavank, kamor pogosto zahajam. Obnašamo se, kot da smo zadnja generacija ljudi na tem svetu!

Na TV že vrsto let poteka akcija za turistični nagelj in bodečo nežo. Na Jesenicah so si nekateri pripeli že kar preveč nageljnov, čas je, da začnemo z bodečimi nežami. O neurejenosti na Jesenicah bi lahko napisal kar zajetno brošuro. Pred leti sem v Železaru objavil nekaj kritičnih prispevkov o tem. Koliko je danes, po nekaj letih, bolje? Nič! Nekaj zamere, to je vse. Kot pred leti lahko danes ponovno zapišem, da je prav KS Sava med najbolj zanemarjenimi v občini. Podrte ograje, divja odlagališča odpadkov, osat in plevel okoli stolpnice (ki so bile vseljene pred petnajstimi leti) in še mnogo drugega. Sicer pa tudi celotno mesto ne daje dosti boljše slike.

Najbolj pa je zaskrbljujoča pro-

metna anarhija. Osebna vozila so parkirana kar na pločnikih in zelenicah. Včasih imam občutek, da bi marsikdo rad svoje vozilo parkiral kar pred vrati svojega stanovanja. Tovornjaki mednarodnega tranzita parkirajo čez noč delno na pločniku in cestišču ali pa »zasedejo« avtobusno postajališče, čeprav imajo za to določen parkirni prostor (za gledališčem Tone Čufar). To, kot kaže, pristojnih za red v prometu sploh ne zanima. Zato lahko mirno zapišem, da so prav osebna vozila in tovornjaki daleč največji onesnaževalec zraka na Jesenicah. Mnogi občani ne morejo (nočejo) več peš niti v sto metrov oddaljeno trgovino. Potem pa slišim pripombe, da je bencin drag. Ali res? Kako strupeni pa so prav izpušni plini motornih vozil, verjetno ni treba posebej poudarjati.

Zato je prispevek 9. februarja vreden vse pozornosti. Ne sprašuje se zaman, kaj so pravzaprav Jesenice. Naj kot domačin povem svoje mnenje. Dolgočasno, umazano mesto (če to ime sploh zasluži), brez pravega družabnega in kulturnega centra (z izjemo Dolikovega salona), ter z ne-

štetimi urbanističnimi »spomeniki«. Seveda pa moram priznati, da smo za takšno stanje v veliki meri krivi občani sami. Po drugi strani pa se ne spominjam, da bi ob kakšni urbanistični ali drugi spremembi v mestu pristojni kdaj vprašali za mnenje tudi krajanje v KS ali občane (pred leti zazidava kmetijskih površin v Mojstrani). Zato se ne smemo čuditi, da je prav zadnji samoprispevek propadel. Prišli so časi, ko ljudem ni vseeno, kaj in koliko se z njihovim denarjem naredi. Drugi vzrok za tako klavrn izgled mesta je verjetno v tem, da so si najbolj odgovorni zgradili hiše izven Jesenic, zato jim je za izgled in urejenost mesta kaj malo mar. Na Jesenice prihajajo le v službo.

Za konec le še tole. Več kot pohvale vredna, da ne rečem nujna, bi bila ustanovitev ekološkega društva na Jesenicah (pa če je občinski SZDL prav ali ne). Upam in želim si, da bi v svoje vrste pridobili še druge, njim enako misleče občane. Mogoče bo z leti le prišlo tako daleč, da bodo predstavniki tega društva v imenu mnogih občanov lahko povedali (še tako učenim občinskim glavam) tudi svoje mnenje, kadar bo šlo za reševanje ekoloških problemov in vprašanj na Jesenicah.

Janko Fon

Jesenice (foto: I. Kučina)

Nekaj pomembnejših letnic iz zgodovine delavskega gibanja

LETO 1923:

7. novembra je Neodvisna delavska partija prvič javno proslavila spomin na oktobrsko revolucijo. Na proslavi je govoril Janez Mlakar. Mladinci: Farčnik, Grebenc, Okrogar in Škerlj so zapeli Internacionalo. To je bila tudi poslednja legalna proslava Velikega oktobra med obema vojnoma.

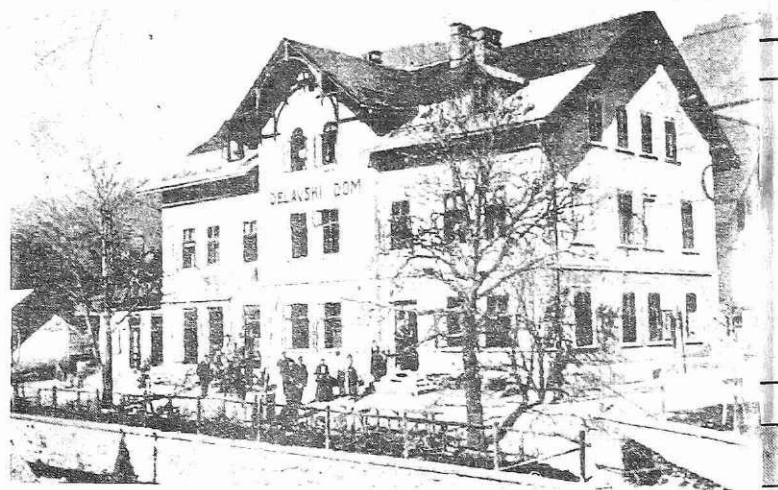
V tem letu so jeseniški komunisti opravljali tudi težavne ilegalne naloge. V Jugoslavijo so se zatekli mnogi bolgarski komunisti, ki so jih nato komunisti z Javornika in Jesenic (Ciril Košir, Tilka Preželj-Škerljeva, Urška Šitkova, Franc Regitnik, Bertti in Tone Vergelj in Tomaž Wolf) prepeljali po tajnih poteh čez Karavanke v Avstrijo.

dušile vse navzoče. Koncert jeseniške godbe je žandarmerijska patrola z Bleda prekinila in aretirala pe-
organizatorjev: Ignaca Kralja, Antona Thalerja st., Toneta Verglja in še dva druga.

V tem letu je bil posebno aktiven nogometni odsek, v katerega so bili vključeni: Viktor Brun, Jože Gregorčič, Avgust Jelen, Franc Justin, Slavko Koren, Viko Koren, Ciril Kuraš, Rudi Pančur, Rajhman, Milan Resner in Franc Uranič.

Odigrali so nekaj tekem z domačimi moštvi; igrali pa so tudi proti moštvu Beljaka.

V poletnih mesecih so gorenjski komunisti organizirali ilegalne prehode preko jugoslovansko-avstrijske meje v Karavankah. Na našem območju so bili ti prehodi na Golici in

Delavski dom na Savi — središče naprednega delavskega gibanja

Novembra je bil v gostilni Bruner na Savi sestanek Neodvisne delavske partije, katerega sta se udeležila tudi Triša Kancelerovič iz Beograda in Franc Klopčič iz Ljubljane. To leto je značilno po tem, da je Komunistični partiji uspelo organizirati sindikate in mladino in da je kljub terorju oblasti ostalo jeseniško delavstvo revolucionarno in zavedno.

LETO 1928:

V dneh 17., 18. in 19. marca so bili jeseniški »Svobodaši« z dramskim odsekom na gostovanju v zasavskih revirjih. Z njimi je bil tudi jeseniški delavski pisatelj Tone Čufar, katerega dramsko delo »Jutranja molitev« so predstavili v Zagorju, Trbovljah in Hrastniku. Posebno prisrčni sta bili srečanja v Trbovljah in Hrastniku. To je bil prvi tesnejši stik svobodašev iz dveh najmočnejših delavskih središč Slovenije.

16. junija je bila na pobudo jeseniške »Svobode« na Jesenicah konferenca gorenjskih »Svobod«. Zvezo »Svoboda« je zastopal Dušan Kermavner. Dogovorili so se o vsestranski vzgoji funkcionarjev in medsebojnem sodelovanju. Organizirali naj bi dramske, telovadne, pevске, knjigovodske in druge tečaje.

Avgusta so svobodaši iz gorenjskih podružnic pripravili v Lescah skupno prireditev, ki jo je pripravil okrožni odbor za Gorenjsko. Revolucionarne pesmi in recitacije so nav-

Stolu. Posebno aktivna je bila Tilka Škrli. Občasno je to pot uporabil tudi Tine Vister. Preko teh kanalov so ilegalci prenašali ilegalno — komunistično literaturo ali pa so jo uporabljali tudi za prehode ilegalcev — komunistov.

LETO 1933:

Aprila je bila jeseniška »Svoboda« zaradi nesoglasij s centralo »Svoboda« v Ljubljani razpuščena. Slovensko vodstvo se je usmerilo v desno, čimer se jeseniška »Svoboda« ni strinjala in je ustanovila na Jesenicah novo delavsko kulturno društvo »Enakost«. Kljub tem težavam delo dramskega in nogometnega odseka ni zamrlo.

LETO 1938:

V januarju je banska uprava Dravske banovine izdala odločbo o ukinitvi delavskega kulturnega društva »Enakost« na Jesenicah z utemeljitvijo, da se društvo ni držalo pravil in je svoje otroke, ki so bili vključeni v društvo, vzgajalo v protinacionalnem duhu, oziroma v strogo delavsko-razrednem duhu.

Tako je to leto pomenilo konec organiziranja, kulturnega dela v delavskem domu na Savi. Razpuščeno je bilo tudi društvo na Javorniku.

Nadaljevanje

V Calgaryju trije tekmovalci iz jeseniške občine

Petnajste olimpijske igre, ki so se v soboto pričele v kanadskem Calgaryju, so za mnoge sedaj najpomembnejši dogodek v svetu. Zato smo vsi občani Jesenic ponosni, da tudi na letošnjih igrah nastopajo trije naši občani.

Rajko Lotrič — skakalec, doma z Belce, športnik, ki je znan po svojih zares lepih skokih. Svoj nastop na igrah si je priboril s svojo izjemno borbenostjo, saj je moral premagati tudi poškodbo kolena. Prav gotovo si je mesto v reprezentanci več kot zaslužil.

Robert Žan — odlični alpski smučar, doma s Koroške Bele. V jugoslovansko reprezentanco se je v izredni konkurenci prebil z resnim delom in izvrstnimi re-

zultati v tej sezoni. Skromen mladenič, vendar izjemen borec, bo v Calgaryju prav gotovo dokazal, da je smučar iz svetovnega vrha.

Grega Benedik, doma iz Žirovnice. Ob Bojanu Križaju je naš drugi slalomist. Svoje kvalitete je že večkrat dokazal, zato mu zaželimo, da bi ga letos med vratici res spremljala sreča.

Do sedaj je na zimskih olimpijskih igrah nastopilo 209 jugoslovancev; iz jeseniške občine kar 62 tekmovalcev. To pa je številka, vredna vsega spoštovanja. Menim, da v svetu ni občine, ki bi na petnajstih olimpijadih imela 65 tekmovalcev glede na razmeroma majhno število prebivalcev.

Po panogah prednjači hokej na ledu z 28 udeleženci. Sledijo smučarski teki z 11 tekmovalci, alpski smučarji — 10 (Žan in Benedik še nista vsteta), osem je bilo skakalcev (Lotrič še ni vstet), en tekmovalac pa je tekmoval v klasični kombinaciji.

Naj ob tej priložnosti povabim nekdanje olimpijce iz naše občine, da se oglasi pismeno, po (ZTKO Jesenice, Ledarska 4, ☎ 81-579) ali osebno pri strokovnem delavcu Zveze za tel. kulturo Jesenice. Radi bi zbrali čim več gradiva in tako ohranili spomin na te naše izvrstne športnike tudi zanamcem.

Branko Jeršin

Viktor Brun:

75 let jeseniškega nogometa

12. septembra: Trbiž-Jesenice — finale 3:1

V Železaru lahko preberemo, da je bil za zmago domačinov precej zaslužen pristranski sodnik. Brez upravičenega razloga je iz igre izključil kar dva Jeseničana.

Začele pa so se borbe za točke.

Člansko moštvo Jesenic je v jesenskem delu prvenstva v OČL — zahod dosegalo dobre rezultate. Naj jih nekaj navedemo:

Jesenice : Kočevje 1:0 (0:0)

Jesenice : Jadran 1:0 (0:0)

Primorje : Jesenice 2:1 (1:0)

Stol : Jesenice 4:3 (3:1)

Jesenice : Litija 0:0

Jesenice : Bela Krajina 3:2 (2:0)

Elan : Jesenice 0:2 (0:0)

Na koncu jesenskega dela prvenstva v OČL — zahod je razpredelnica izgledala takole:

21

Kot zanimivost velja povedati, da je bila zadnja tekma z Elanom na Jesenicah 23. novembra po 14 dneh prekinitve tekmovalnega zaradi zapadlega snega.

Pomladi 1981 se je 23. marca pričelo tekmovalno delo prvenstva 1980/81, in sicer na Jesenicah. Jesenice : Primorje 2:0 (0:0). To je bil prvi gol; pomerila sta se prvo in drugouvrščeni klub jesenskega dela prvenstva.

Derbi je privabil 400 zvestih prijateljev jeseniškega nogometa. Za domače sta bila uspešna Panič in Mlakar.

V predtekmi so mladinci Jesenic premagali vrstnike Primorja s 4:1. V moštvo jeseniških mladincev je vidno izstopalo pet do šest perspektivnih nogometašev, ki so že resno konkurirali za vključitev v člansko moštvo.

29. marca: Jesenice : Stol Kamnik 3:3 (1:2). Za neodločen rezultat so bili zaslužni gledalci s spodbujanjem, ki je igralcem dalo krila. Gostje so namreč z vodili s 3:1, pri 3:3 pa so na srečo domačega moštva zastreljali enajstmetrovko. Za domače so gole dosegli: Ibrahimović, Kramar in Panič.

Predtekma mladincev: Jesenice : Stol 3:2 (2:2). Moštvi sta bili precej izenačeni.

V Žireh so tega dne gostovali kadeti Jesenic. To je bila nova starostna kategorija od 14 do 16 let, vmesna med pionirji in mladinci.

Kadeti: Alpina Žiri : Jesenice 1:3
Za Jesenice sta bila uspešna Babič 2 in Zetovič. Jeseniški kadeti so imeli skromne priprave, pa so kljub temu dobro začeli.

Jeseničani so se tako izkazali kar v treh kategorijah.

5. april: Jesenice : Litija 4:0 (1:0), 500 gledalcev. Uspehi privabljajo tudi vedno več gledalcev. Gole sta dosegla Mlakar v 12. in 78. minuti, Kramar pa v 50. in 56. minuti.

Predtekma mladincev: Jesenice : Stol 2:0 (1:0). Gol sta zadelo Bešič in Atanasov.

Kadeti: Jesenice : Tržič 3:0 (3:0). Strelci: Trkulja, Pivač in F. Bešič.

Pionirji: Lesce : Jesenice 2 : 1. V komentarju lahko bremo kritiko, da so pionirji prepuščeni samim sebi, nimajo trenerja, za treninge se kar sami dogovorijo. Ali ni to zadosten dokaz, da je nogomet med najmlajšimi zelo priljubljen. Vodstvu NK se očita, da ne bi smelo opustiti skrbi za vzgojo novega rodu nogometašev.

Zaključimo to prvenstvo s tekmo 31. maja: Jesenice : Tabor Jadran 1:0 (1:0).

Tesna zmaga domačih, ki so zatajili v kolektivni igri in pripravili mnogo lepih priložnosti. Uspehi ali neuspehi vseh selekcij jeseniškega nogometa v sezoni 1980/81 so naslednji:

Člani — OČL — zahod: 3. mesto, 30 točk, razlika 45:39.

Mladinci — OML — zahod: 3. mesto, 36 točk, razlika 61:48.

Kadeti — medobč. liga: 4. mesto, 16 točk, razlika 35:54.

Pionirji — medobč. liga: 3. mesto, 11 točk, razlika 22:37.

Če smo malo poetični, lahko rečemo, da je v tej nogometni sezoni v sruču jeseniških nogometašev kar precejkrat postal sonce.

Prodaja izdelkov Gorenja

TO Zarja, poslovalnica Domoprema, Jesenice, Titova 1, organizira od 15. do 20. februarja pri JELENU vsak dan: od 10. do 13. ure ter od 14. do 18. ure

prodajo:

- bele tehnike,
- antenskega pribora,
- keramike,
- kuhinj,
- varilne tehnike

iz delovne organizacije Gorenje iz Titovega Velenja pod ugodnimi pogoji: — 6 mesečni kredit z 20 % pologom in brez obresti.

Posebno presenečenje!

Izžrebano bo 10 kupcev, ki bodo prejeli praktične nagrade. TO Zarja Jesenice poslovalnica Domoprema

Obvestilo članom zveze borcev NOV Javornik — Koroška Bela

Vse člane naše krajevne organizacije zveze borcev NOV obveščamo, da je v petek, 26. februarja, letna delovna konferenca članov zveze borcev NOV Javornik — Koroška Bela. Konferenca bo v domu Društva upokojencev Javornik — Koroška Bela, ob 16. uri.

Vabljeni vsi člani!

Odbor ZB NOV Javornik — Koroška Bela

Zahvale

Ob prerani izgubi moža in očeta

FRANCA KAVČIČA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih nudili pomoč. Hvala sosedom, posebej še družini Bešič. Hvala vsem, ki ste ga tako številno pospremili na zadnjo pot. **Zalujoči: žena Frančiška, hčerka Mirica z družino in ostalo sorodstvo**

Ob težki in prerani izgubi dragega moža, očeta, starega očeta in brata

MIJA VLAKEHA

se zahvaljujem osebu internega oddelka Bolnice Jesenice za zdravljenje in nego v težki bolezni. Zahvaljujem se tudi splošni varnostni službi Železarne Jesenice, obratu Transport — oddelku garaže in obratu Vzdrževanje — gradbenemu oddelku Jesenice za izkazano pozornost.

Posebna zahvala družinam Košir, Purger in Rovnari ter sostanovalcem s C. revolucije 8 za nesebično pomoč in tolažbo v težkih trenutkih. Hvala tudi govornikom, pevcem in župniku za obred in vsem tistim, ki so darovali cvetje, izrazili sožalje in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

Ob boleči izgubi moža, očeta, starega očeta, brata, svaka in strica

VALENTINA JEKLARJA

se iskreno zahvaljujem strežnemu in zdravstvenemu osebu doma dr. Franceta Berglja, zdravnikom in sestram internega oddelka Bolnice Jesenice, hvala dr. Dražiču za obiske na domu. Zahvaljujem se Jožici za nesebično pomoč v času bolezni in ob težkih trenutkih, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga v njegovi bolezni obiskovali in kakorkoli pomagali.

Hvala IO OOS Valjarna debele pločevine, sodelavcem adjustaže štel Javornik in sodelavcem RTA, pevcem za zapete žalostinke in župniku za obred. Hvala vsem za cvetje in denarno pomoč ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

Dežurni trgovini

V soboto, 20. februarja, bo sta na Jesenicah od 7. do 18. ure odprti trgovini: **EMONA MARKET** Jesenice (pri hotelu Pošta) in **DELIKATESA**, poslovalnica 5, Tomšičeva 70.

Dežurna lekarna

V februarju je za občini Radovljica in Jesenice dežurna lekarna na Jesenicah.

Rešitev križanke iz prejšnje številke:

Po, Root, James Dean, Ay-me, Upornik brez, IK, razloga, alpaka, Nova, vtikač, Esti, dinamičnost, spalnik, Akron, urh, korona, AM, Ots, Aja, Aman, zeva, Nato, Ian, pena, kas, Al, San, Ant, idila, ostrom, diaskopija, Avesta, aksiomatič, Kastor.

Ženski pevski zbor Milko Škoberne Jesenice se zahvaljuje za čestitke ob prejemu Prešernove nagrade za Gorenjsko komisiji za kulturo sindikata Železarne Jesenice ter drugim organizacijam in posameznikom z željo za nadaljnje uspešno sodelovanje. **Pevke ženskega pevskega zbora**

Sindikalni organizaciji TOZD Ploščati program in K OO sindikata Železarne se zahvaljujem za denarno pomoč v času bolezni. **Dragan Vučević**

Društvu upokojencev Javornik — Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za pozornost ob mojem življenjskem prazniku. Želim jim še veliko delovnih uspehov. **Anton Masnoglav**

Društvu upokojencev Javornik — Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za čestitke ob mojem rojstnem dnevu. **Pavla Slamnik**

Preklie

Preključujem besede, ki sem jih izrekla Majdi Noč!

Marija Noč

Kaj bomo gledali v kinu

KINO ŽELEZAR

19. februarja, amer. barv. akcij. film ČRNI MESEC ob 16. uri. Ob 18. uri nem. barv. erot. drama ZALJUBLJENA MELODY. Film ni primeren za otroke! Ob 20. uri premiera amer. barv. srhljivke ŽRELO III.

20. februarja, avstral. barv. fant. komedija NEVERJETNI MALCOLM ob 16. in 18. uri. Ob 20. uri premiera ital. barv. ljub. drame NOČI GOSPE SIMONE. Film ni primeren za otroke!

21. februarja, avstral. barv. fant. komedija NEVERJETNI MALCOLM ob 16. in 18. uri. Ob 20. uri amer. barv. ljub. drama MOJA AFRIKA.

22. februarja, amer. barv. film katastrofe ZNAMENJE ZA NEVARNOST ob 16. uri. Ob 18. in 20. uri ital. barv. ljub. drama NOČI GOSPE SIMONE. Film ni primeren za otroke!

23. februarja, meh. barv. pust. film ZAKLAD AMAZONKE ob 16. uri. Ob 18. in 20. uri ital. barv. ljub. drama NOČI GOSPE SIMONE. Film ni primeren za otroke!

24. februarja, amer. barv. spektakel DESET ZAPOVEDI II. DEL ob 16., 18. in 20. uri.

25. februarja, amer. barv. komedija IZGANJALCI DUHOV ob 16., 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

21. februarja, sloven. barv. komedija MOJ ATA, SOCIALISTIČNI KULAK ob 19. uri.

KINO KRANJSKA GORA

19. februarja, amer. barv. film katastrofe ZNAMENJE ZA NEVARNOST ob 17. in 19. uri.

23. februarja, amer. barv. srhljivka ŽRELO III ob 17. in 19. uri.

Razstavni salon Dolik Jesenice

V razstavnem salonu DO-LIK DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice je od 20. februarja do vključno 2. marca na ogled razstava slik akademskega slikarja Martina Avenika iz Ljubljane.

Salon je odprt vsak dan, razen sobot popoldan in nedelj, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

Vaša naša matineja

V nedeljo, 21. februarja, bo ob 10. uri po krajšem premoru jesenjsko gledališče Tone Čufar za najmlajše zopet pripravilo

vašo našo matinejo

V goste smo povabili mladinsko skupino »Svoboda 2« iz Trbovelj, ki se nam bo predstavila s pravilčno igrico

Čudežni pisalni strojček.

Ob koncu predstave bodo otroci, kot ponavadi, zopet lahko risali v avli gledališča.

Krajevna organizacija zveze borcev NOV in VVI pri KS SAVA Jesenice

vabi

vse svoje člane na letno skupščino, ki bo v sredo, 24. februarja, ob 17. uri v domu društva upokojencev, na Jesenicah, Pod gozdom 13. Na skupščini se bomo pogovorili o zdravstveni problematiki, o priznavlinah in drugih problemih, ki tarejo borce in VVI.

S seboj prinesite članske izkaznice zaradi vpisa članarine za leto 1988/89.

Vljudno vabljeni!

AMERIČ. FILMSKA KRALJICA		AKTINIJ	KRALEČ BULIČ	GLASBENA PAIRE-DITEV	GRŠKA ČRKA	ZELIŠČE	ETIOPSKI NAZIV ZA GOSPODA
BENONOVA KNEČKA FILOZOF. SOLA		DOHAČA ŽIVAL		SESTAVIL: RONNER		DLAKA	ZDRAVILSK. V ČRNI GORI
PREPROSTA RUSBA	TOVARNA SARATEVU TONE GOGALA	LINEAL FR. IGRA NA KARTE	HESTO AALST	SAMEC DIV. SVINJE	KRILOV IVAN	DESN. PRITOK PRINE	TONE PAVČEK
PREDVOJ		STAROTUJ KRALJ	SPECIA-LIST ZA SERUHE	TRSNICA RIM. BOG. PLODNOSTI	MANJŠA UTEJNA ENOTA	ČANAK MIRAN	FRANC. MONTIEV. (CHARLES) TABOR
ZE VODO POMEŠANA PRST	DELAVEC V RECEPCIJI	DAN V RIM KOLEDAR. SOJ	SAMICA GARDNER	TRGANJE POSKLEPIH ORANJE	NAJVEČ. EVROPSKA REKA	POVRŠINA OBMOČJE	NAJVEČ. EVROPSKA REKA
IZDOVJE IZ GROBO OBKLESA NEGA KAMNA	NEGATIVN ION	PIPA	NAJVEČ. EVROPSKA REKA	POVRŠINA OBMOČJE	STISKAL-NICA	SPLIT	STARORIM. POZDRAV NAŠICE

Goooooooool (foto: I. Kučina)

Četrta tekma superfinala za državno prvenstvo

PETEK, 19. februarja, ob 18. uri Podmežakljo;

Jesenice : Kompas Olimpija

PROGRAM:

Sobota, 20. februarja, ob 11.30:

Jesenice : Bled

(tekma pionirskih ekip za prvenstvo SRS)

Tedenski hokejski pregled

Odločitve o letošnjem državnem hokejskem prvaku še ni. Tretje srečanje, v torek v Hali Tivoli, se je po streljanju kazenskih strel (v rednem delu je bil rezultat neodločen 3:3) končalo z zmago Komasa Olimpije z rezultatom 6:5. Tako je po treh srečanjih superfinala rezultat v zmagah 2:1 za Jesenice.

Hokejisti Jesenic so prvi dve srečanja superfinala prepričljivo dobili. Predvsem z odlično taktično igro so zmagali najprej v Ljubljani z rezultatom 4:0, nato pa v soboto še Podmežakljo z rezultatom 3:0. Tudi v tretjem srečanju so imeli pet minut in pol pred koncem zmago in naslov takorekoč že v rokah, vendar pa so domačinom dopustili, da so dve minuti pred

koncem izenačili in tako izsilili kazenske strele. Pri teh pa so imeli nekaj več sreče Ljubljanci, ki so trikrat zadeli, naši pa le dvakrat.

V rednem delu tekme so gole za Jesenice dosegli Razinger, Macholda in Kopitar, pri kazenskih strelh pa sta bila uspešna še Tišler in Ščap.

Tako bo treba v petek, 19. februarja, Podmežakljo odigrati še četrto srečanje (morebitno peto srečanje bo nato v ponedeljek 22. februarja v Hali Tivoli). Tekma na Jesenicah bo odločilna za naše, saj bi jim zmaga že prinesla 23. naslov državnih prvakov. Upajamo, da bodo s pomočjo številnih navijačev izkoristili priložnost.

Kompas Olimpija : Jesenice 0:4 (0:2, 0:2, 0:0)

Ljubljana, 10. februarja — prva tekma superfinala; sodniki: Ilič (glavni), Lešnjak, Vister; kazni: K. Olimpija 11+10, Jesenice 10 minut. Strelci: 0:1 Klemenc (Kelih 5), 0:2 Klemenc (19), 0:3 Razinger (Mlinarec 26), 0:4 Smolej (Mlinarec 32).

Slavija : Kranjska gora Gorenjka 5:9 (3:5, 0:2, 2:2)

Zalog, 11. februarja — tekma za člansko prvenstvo SRS; sodniki: Lešnjak in Žargi; kazni: Slavija 2 minuti, Kr. gora 2 minuti. Strelci: Jeklič 4, Kunčič 2, Jug, Crnovič in Tušar po 1.

Kranjska gora Gorenjka : Tivoli 9:3 (2:0, 5:1, 2:2)

Jesenice, 13. februarja tekma pionirjev za prvenstvo SRS; sodniki: Razinger in Pristov; kazni: Kr. gora 6 minut. Strelci: Kranjc, Jandrič in Karahodžič po 2, Skrt, Lotrič in Kemperle po 1.

Kranjska gora Gorenjka : K. Olimpija 1:3 (0:1, 1:1, 0:1)

Jesenice, 13. februarja — prvenstvena tekma za mladinsko državno prvenstvo; edini gol za naše je dosegel Kalan.

Cinkarna : Jesenice 4:7 (1:4, 1:2, 2:1)

Celje, 13. februarja — tekma pionirskih ekip za prvenstvo SRS; sodniki: Belcer in Zorko; kazni: Cinkarna 19 minut, Jesenice 21 minut. Strelci: Jan 2, Beslagič, Omerzel, Varl, Smolej, Pretnar po 1.

Jesenice : Kompas Olimpija 3:0 (1:0, 2:0, 0:0)

Jesenice, 13. februarja — druga tekma superfinala; sodniki: Džokič (glavni), Vister, Rozman; kazni: Jesenice 2 minuti, Olimpija 10 minut. Strelci: 1:0 Kozar (Figala 18), 2:0 Mlinarec (24), 3:0 Šuvak (Hafner 36).

Kranjska gora Gorenjka : Zagi 5:1 (1:1, 4:0, 0:0)

Jesenice, 14. februarja — tekma pionirskih ekip za pokal Karavank; sodniki: Razinger in Iskra; kazni: Kr. gora 2 minuti, Zagi 4 minute. Strelci: Kranjc, Šivic, Brgant, M. Hafner in Lotrič.

Kranjska gora Gorenjka : K. Olimpija II. 5:5 (0:1, 2:2, 3:2)

Jesenice, 14. februarja — tekma za člansko prvenstvo SRS; sodniki: Dremelj in Pristov; kazni: Kr. gora 4 minute, Olimpija 18 minut. Strelci: Crnovič 2, Tušar, Kunčič in Jan po 1.

Kegljači na ledu se pripravljajo na evropsko prvenstvo

Letošnji najpomembnejši nastop kegljačev na ledu bo v začetku marca, ko bodo sodelovali na evropskem prvenstvu v Celovcu v Avstriji. Ekipa za sodelovanje na prvenstvu bodo določili po koncu kvalifikacij.

V moštvenem delu so trenutno v vodstvu jeseniške ekipe Gradinec, Vatrostalna in Hladna valjarna Jesenice, na sporedu pa bosta še dve koli kvalifikacij.

Poleg tega kegljači v februarju nadaljujejo tudi z izvedbo zanimivih mednarodnih turnirjev. Na Bledu je bil turnir za prehodni pokal Bleda. Nastopilo je 21 ekip iz ZRN, Avstrije in Slovenije. Zmagali sta jeseniški ekipi, in sicer Vatrostalna pred Gradincem.

V dvorani v Podmežaklju je bil turnir pod pokroviteljstvom ekipe Železar. nastopilo je 13 ekip iz ZRN, Avstrije in Slovenije. Zmagala je jeseniška ekipa Gradinec pred Rodenstockom iz ZRN in jeseniško ekipo Vatrostalna.

J.R.

NAMIZNI TENIS

Regijsko prvenstvo ŠSD

Spremenjeni način tekmovanja, ki je bil za ŠSD letos uveden prvič, je pokazal, da je zanimanje med učenci in učenkami osnovnih šol za namizni tenis vsekakor večje kot doslej. Po novem so namreč igralci ločeni v skupino A, to je tiste, ki so si že osvojili točke za lestvico NTZS, in skupino B, to je tiste, ki točk še niso osvojili. Poleg te delitve je po novem še delitev v skupino 1. — 4. razred ter 5. — 8. razred tako pri učencih kot pri učenkah. V ekipnem delu tekmovanja imajo pravico nastopa za vsako osnovno šolo učenci in učenke ne glede na to, v kateri kategoriji nastopajo v igrah posameznikov.

Po odigranih občinskih prvenstvih ŠSD na prvi stopnji so se v drugostopenjsko tekmovanje na ravni regije uvrstili po dveh najboljši ekipi učencev in učenek ter po osem posameznikov v vsaki kategoriji.

Regijsko tekmovanje ŠSD, ki velja kot polfinale za prvenstvo ŠSD Slovenije, je bilo v nedeljo v Kranju, jeseniški učenci in učenke pa so dosegli naslednje rezultate:

Ekipa učencev OŠ Tone Čufar je bila tretja, ekipa učenek OŠ Tone Čufar pa druga. Učenke A posameznice: Vanja Klemenc je bila četrta (OŠ Tone Čufar). Učenci B 1. — 4. razred: 1. mesto Luka Klemenc, 3.-4. mesto Tomaž Buh, oba OŠ Tone Čufar, 5.-8. Dejan Kocijančič in Tomaž Morič, oba OŠ Prežihov Voranc.

Učenci B 5. — 8. razred: 3.-4. mesto Aleš Sajger, 5.-8. Klemen Dremelj, oba OŠ Tone Čufar.

Učenci B 1. — 4. razred: 1. mesto Saša Lavtizar, 2. mesto Maša Sladič, obe OŠ Tone Čufar.

Štirje najboljši učenci oziroma učenke iz vsake kategorije so si pridobili pravico nastopa na republiškem finalu ŠSD.

Š.

Judo

Judo sekcija TVD Partizan zopet tekmuje v 2. slovenski judo ligi, v kateri je še 11 klubov. Pretežno so to druge ekipe klubov, ki tekmujejo v prvi slovenski ligi.

Ekipa judo sekcije Jesenice sestavljajo pretežno mlajši mladinci, rojeni 1973. ali pa 1974. leta. V tej sezoni je naš cilj ostati v ligi in si nabrati tekmovalnih izkušenj za republiško prvenstvo mlajših mladincev in za večja mednarodna tekmovanja v Italiji. Dobili smo že povabila za Benetke, Bolzano, Trento in Padovo. Ekipa sestavljajo: Herman, Matarugič, Makuc, Grčar, Japelj, Balič, Krupenok, Stražišar, Dvoršak in Vuković.

V nedeljo je bilo prvo kolo v Ljubljani v organizaciji judo kluba Bežigrad. Sodelovala sta še judo kluba z Reke in Jesenic. Rezultati troboja:

Bežigrad : Reka 7:7 (tehnične točke 20:30)

Jesenice : Bežigrad 0:14 (tehnične točke 0:53)

Reka : Jesenice 9:5 (tehnične točke 40:15)

Jeseničani so tako ostali brez točk, Bežigrad je osvojil dve in Reka štiri točke. Rezultat res kaže katastrofo, toda borbe so pokazale drugo sliko. To je bil krst Jeseničanov v ekipnem prvenstvu, v katerem je veliko večja odgovornost kot na tekmovanju posameznikov. Jeseničani so tudi še neizkušeni v parterni tehniki in imajo premalo kondicije, saj borba traja čistih pet minut. Vsi njihovi nasprotniki so bili vsaj pet let starejši in so jih prekašali le v moči in izkušenosti.

V soboto potujejo v Celje na prvi pozivni turnir za mlajše mladince in pionirje. V nedeljo, 28. februarja, je na Jesenicah v dvorani TVD Partizan drugo kolo, na katerem bosta še ekipi Triglava iz Kranja in iz Gorišnice pri Ptuj. Vabljeni.

Z namiznim tenišom v decembru smo v Železarni Jesenice zaključili DŠRI za leto 1987. Tekmovanja so potekala v športnem duhu »pomembno je sodelovati, ne zmagati«, vendar so nekateri športni referenti imeli neupravičene in tudi nekaj upravičenih pritožb. Pritožbe je reševala komisija za pritožbe pri komisiji za športno rekreacijo. V letu 1987 smo zaradi reorganizacije ŽR tekmovanja izvedli po OO sindikata, kar bo tudi v letu 1988. Novost v letu 1987 je tudi računalniška obdelava športnih rezultatov, tako izpisa startne liste kakor tudi rezultatov.

Nekateri rezultati na DŠRI v letu 1987

Skupni del (zimski in letni) — moški

1. OOS ETN	285 točk
2. OOS Remontne delavnice	246 točk
3. OOS HV Bela	232 točk
4. OOS Jeklarna	227 točk
5. OOS Vzdrževanje	223 točk

Skupni del — ženske

1. OOS ETN	98 točk
2. OOS KSI	78 točk
3. OOS Strojne delavnice	66 točk
4. OOS KO-FI	61 točk
5. OOS Komerciala	52 točk

V soboto in nedeljo pohod na Stol

Zasnežena pobočja Karavank spet pričakujejo vnete ljubitelje zimske rekreacije. Letošnji 23. zimski spominski pohod na Stol bo v soboto, 20., in v nedeljo, 21. februarja. Več tisoč planincev in drugih ljubiteljev gora bo počastilo spomin na bitko Jeseniške čete 20. februarja leta 1942 na Stolu.

Najpomembnejša novost letošnjega pohoda je spremenjeni mladinski pohod po poteh Cankarjevega bataljona, ki je bil doslej ob petkih, dan pred osrednjim pohodom. Letos bo ta pohod v soboto, 20. februarja, in sicer bo to orientacijski pohod učenecv iz jeseniške in radovljiske občine. Organizacijo in izvedbo so prevzeli člani občinske konference ZRVS Jesenice.

Orientacijski pohod bo potekal tako, da bodo 5-članske ekipe učencev ob 8. uri zjutraj startale s Koroške Bele in Zirovnice. Med potjo bodo morali člani ekip odgovoriti na več vprašanj o zgodovinskih dogodkih na območju Stola, pri Valvazorjevem domu pa bodo izvedli še streljanje z zračno puško. Najboljša ekipa bo sprejela prehodni pokal Stola, ki ga bodo

predstavniki občinske konference ZRVS Jesenice izročili na sobotni proslavi.

Dругih sprememb na letošnjem pohodu ne bo. Gorski reševalci, miličniki alpinisti bodo v petek pregledali pobočja Stola in se potem odločili za najboljše no pot. Če vzpon na vrh ne bo mogoč, do pripravili pot po nižjih planinah. Četrta dneva bodo udeleženci lahko krenili pot od 6. ure dalje izpred Valvazorjeve doma. Proslava bo v soboto in nedeljo 11. uri pred Valvazorjevimi domom, če pohod po spodnjih planinah, pa že ob 9. uri. V soboto bo slavnostni govor predsednik Planinske zveze Slovenije Marjan Oblak, zapeli pa bodo pevci iz rovnice. V nedeljo prav tako pripravili kulturni program, in sicer bodo udeleženci pozdravili pevci iz Podnarta.

Tehnične službe bodo tudi letos delovale v gostilni Pod Stolum v Zirovnici, kjer do lahko udeleženci uredili vse glede potrebne knjižice in značk.

Gorski reševalci tudi tokrat opozarjajo vse na previdno hojo, vsakdo pa mora seboj vzeti tudi primerno zimsko opremo.

Razpis prvenstva Železarn v sankanju — 1988

Pokrovitelj prvenstva bo komisija za športno rekreacijo; organizator pa SAK Jesenice. Vodja tekmovanja bo Alojz Cesar.

Tekmovanje v sankanju bo v soboto, 27. februarja, ob 10. uri pri Savskih jamah v Planini pod Golico.

Tekmovanje je ekipno in posamezno v moški in ženski konkurenci. Moški tekmujejo v kategorijah:

- do 30 let (letnik 1958 in mlajši),
- od 30 do 40 let (letnik 1957 do vključno 1948),
- od 40 do 50 let (vključno letnik 1937 in starejši).

Ekipa pri moških šteje iz vsake kategorije po enega tekmovalca.

Pri ženskah so kategorije:

- do 35 let (letnik 1953 in mlajše),
- nad 35 let (vključno letnik 1952 in starejše).

Ekipa pri ženskah šteje po eno tekmovalko iz vsake kategorije.

Število tekmovalcev je neomejeno. Tekmuje se na lastno odgovornost.

Tekmovalci bodo tekmovali po pravilniku DŠRI Železarn Jesenice z dodatki pravilnika SZS. Tekmovalna oprema so navadne sani, ki ne smejo biti težje od 10 kg. Sani ne smejo biti gibljive in ne smejo imeti gibljivih ali negibljivih mehanskih naprav za krmiljenje in zaviranje. Drсни ploskvi ne sme biti nameščeni pod ostrim kotom (ne tako kot tekmovalne sani) in morata biti v celoti kovinski.

Tekmovalci starejših letnikov lahko nastopajo v mlajših kategorijah, vendar so v teh kategorijah tudi uvrščeni.

Poimenske prijave (z delavsko številko) naj referenti za šport prinesejo ali pošljejo na sindikat Železarn do srede, 24. februarja, do 12. ure, ko bo v sejni sobi zbiranje startnih števil.

Startne številke bodo vodje ekip prejeli na cilju tekmovalne proge.

Avtobus bo odpeljal ob 8. uri s Koroške Bele.

Razglasitev rezultatov bo pol ure po končanem tekmovanju v ciljni areni.

Zveza telesnokulturnih organizacij Jesenice

razpisuje

v počastitev dneva žena tekmovanje v odbojki za ženske ekipe.

Prijave sprejema Zveza telesnokulturnih organizacij Jesenice, Ledarska 4 — ☎ 81-579 ali pisno oziroma osebno pri strokovnem delavcu Zveze telesnokulturnih organizacij.

Prijave sprejemamo do 23. februarja do 18. ure, ko bo sestanek predstavnikov ekip.

Razpored tekmovanja in propozicije bodo dobili predstavniki ekip na prvem sestanku, na katerem bomo tudi izžrebali pare.

Rezultati DŠRI Železarn za leto 1987

6. Žičarna	302 točk
7. Valj. bluming-štekel	298 točk
8. Vzdrževanje	297 točk
9. KSI	277 točk
10. Livarna	252 točk

Deset najuspešnejših športnic	
1. Pika Ferik OOS Komerciala	402 točk
2. Lilijana Pretnar OOS ETN	387 točk
3. Milena Lužnik OOS ETN	335 točk
4. Andreja Mahnič OOS ETN	280 točk
5. Bojana Sušnik OOS ETN	280 točk
6. Alenka Žvab OOS	
Strojne delavnice	270 točk
7. Saša Kofler OOS KO-FI	259 točk
8. Vojka Mihelič OOS KSI	255 točk
9. Bojana Lavtizar	
OOS Jeklarna	243 točk
10. Diana Ažman OOS ETN	233 točk

Deset najuspešnejših športnikov	
1. Janko Zupan OOS HV Bela	2842 točk
2. Janez Babič OOS ETN	2709 točk
3. Tonček Urbas OOS	
Valj. bluming-štekel	2424 točk
4. Rado Tolar OOS Jeklarna	2348 točk
5. Marko Žmitek	
OOS Remontne delav.	2324 točk
6. Said Čučuk OOS Strojne delavnice	2207 točk
7. Anton Kalan OOS ETN	2139 točk
8. Janko Legat OOS KSI	2128 točk
9. Ivan Suštaršič	
OOS Vzdrževanje	2114 točk
10. Slavko Koselj	
OOS HV Bela	1993 točk

Med posamezniki so nastopile 104 ženske in 849 moških, v kolektivnih in posameznih panogah pa so nastopili 1803 delavci.

KIVI